

25 ANYS
DE
L'INSTITUT
FREDERIC
MARTÍ
CARRERAS
PALA FRUGELL

X A V I E R X A R G A Y

**XXV ANYS DE L'INSTITUT
FREDERIC MARTÍ I CARRERAS**

**XXV ANYS DE L'INSTITUT
FREDERIC MARTÍ i CARRERAS**

XAVIER XARGAY i OLIVA

1994

S'ha pogut realitzar aquest estudi gràcies a una beca de la CIRIT.
En l'edició del llibre, hi han col·laborat:
Diputació de Girona
Consell Comarcal del Baix Empordà
Ajuntament de Palafrugell

Edició: Institut de Batxillerat "Frederic Martí i Carreras", de Palafrugell.
© Xavier Xargay i Oliva
Documentació fotogràfica: Montserrat Llovera i Lloveras.
Tractament informàtic: Ernesto Bribián i Manau.
Disseny de l'edició: Àlex Trabal i Vallespin.
Fotografia portada: Enric Bruguera.
Anagrama contra-portada: Pere Àlvaro.
Impressió: Impremta Palé, s.l., Palafrugell.
Primera edició: Abril de 1994.
Fotocomposició: Imatge i Lletra, s.l.
Enquadernació: Monistrol, Barcelona.
Dip. legal: Gi-303-1994
ISBN: 84-604-9218-4

Què us diré?
RAMON MUNTANER

ÍNDEX

1. L'EDIFICI	9
2. 1963-1968. ELS ORÍGENS	13
L'any 1968	13
Un escrit de Frederic Martí	15
Abans de l'Institut.....	16
Tres anys i molts de canvis.....	17
La primera jugada no serà la bona.....	18
Flaira nas, que no en tastaràs	22
Frederic Martí Carreras: un breu incís biogràfic	28
1966, o com passar d'un institut laboral a Secció Delegada	30
Des de Madrid amb amor: dels tràmits a l'aprovació definitiva	36
3. 1968-1974. L'ARRELAMENT	41
Context històric (1968-1975).....	41
Tres anècdotes i una glosa	43
La competència	44
El vell edifici.....	47
Les lleis	50
L'Institut, reflex de la societat.....	52
Els professors. El govern del centre.....	59
De Secció Delegada a Institut	63

4. 1974-1982. LA CONSOLIDACIÓ	69
Context històric (1975-1982).....	69
Un canvi d'època, una època de canvis	71
Les lleis	72
Govern del centre	75
El nou edifici	80
Un nom per a l'Institut.....	81
L'Institut, reflex de la societat.....	84
Creixement	88
L'A.P.A. (Associació de Pares d'Alumnes).....	90
5. 1982-1993. LA MASSIFICACIÓ	97
Context històric (1982-1993).....	97
Context històric (1982-1993).....	97
I després de la tempesta, la calma	99
Les lleis	101
Noves tècniques, renovacions pedagògiques.....	104
Govern del centre	108
Creixement.....	111
Redistribució de l'espai	116
L'Institut, mostra de la societat	117
Activitats extraescolars (1968-1993).....	121
Actes commemoratius	127
6. ÀLBUM.....	133
7. APÈNDIXS	137
Junes Directives.....	137
Els professors.....	138
Personal no docent	141
Subscriptors compra terreny Institut	142

L'EDIFICI

Tots els projectes urbanístics solen tenir una estètica asèptica, futurista: edificis ordenats amb precisió, arbres de brancatge perfecte, carrers rectes i amb senyalització encertadíssima i uns passos de zebra eternament acabats de pintar. Un dibuix d'aquestes característiques es podia veure a la Revista de Palafrugell al febrer de 1966. S'hi explica el projecte de l'Institut Tècnic i de l'Estadi Municipal, allò que els papers de l'època anomenaven la *zona Deportivo-Escolar*. Aquell dibuix no era ben bé el primer projecte, sinó, més aviat, un esbós, el dibuix d'un desig que compartia molta gent: fer a Palafrugell un institut d'Ensenyança Secundària.

Dos anys després, el 1968, aquell desig s'havia transformat en un edifici de dues plantes, 16 aules -una de les qual serà la biblioteca-, dos laboratoris, una sala d'actes, una capella, despatxos del Director, Secretaria i Consergeria, i dos patis. L'any 1977 s'amplià. El resultat és l'actual edifici, situat entre el carrer Àngel Guimerà, a llevant, i el carrer Ample, a ponent; al Sud, està delimitat per l'Estadi; i, al Nord, un petit descampat -que serveix d'aparcament de cotxes i motos mentre espera esdevenir carrer- el separa de la guarderia municipal.

L'ampliació va afectar, sobretot, la façana nord, a més d'afegir al complex un gimnàs a la part sud-oest del solar,

al costat del menjador, inaugurat el 1975. Es va eixamplar la sala d'actes, en unir la capella a l'edifici; i s'hi van crear dues aules més, diversos seminaris, un nou laboratori -de ciències naturals- dues aules de projeccions, una d'informàtica i una sala de la calefacció. Aquesta part afegida, vista des de fora, sobta pel seu color vermellós brut, per la seva estructura metàl·lica, d'arestes agudes, que arriben quasi a l'agressió en la punxa que surt de la paret central, just allà on abans hi havia la capella. Aquesta nova estructura està composta de tres blocs cúbics, matussers, un a cada punta, i l'altre, molt més ample, a la part central, com tres merlets desproporcionats que donen al plànol de l'edifici una forma d'E ajaguda mirant cap al Nord. La façana sud, en canvi, és molt més riallera i extravertida, més simpàtica, amb la paret beige, la restillera de finestres pintades de verd a la primera planta, a la planta baixa i al soterrani, amb la porta just al mig, com si fos el porxo d'una casa senyorial decididament decadent, amb l'obra vista als dos cantons. Si la façana nord, més freda i humida, incita a recordar l'eixutesa d'alguns coneixements humanístics i el rigor implacable de fórmules científiques, la façana sud, assolellada, estova l'esperit i convida a la badoqueria, a la campana i a una visió més positiva -per divagadora- de la vida. És

1. La cara Sud

possible que influeixi en aquest sentiment el fet de trobar-se al pati de terra, envoltat d'una filera d'arbres en forma de peristil, de bancs i de matolls i d'una tanca vegetal, elements que, a la part nord, són substituïts per l'asfalt i per una tanca de filferro d'uns dos metres d'alt bastant malmesa. Només un avet polsós a l'entrada en trenca la duresa.

Si l'exterior pot variar relativament poc, l'interior presenta mil cares. Els llargs passadissos -pintats de beige amb un estucat fins a un metre d'alçada, finestres a la paret nord i portes d'un verd enfarinat a la part sud, quadres de personatges famosos a punt de ser jubilats- mostren aspectes molt diferents si estan plens d'alumnes esperitats que ostenten exultants la seva joventut o si estan buits, freds i silenciosos, o si les senyores de la neteja surten d'una classe i apilonen la pols, serradures, papers i un trosset aixafat de guix al costat de la porta. Tampoc és el mateix veure les classes de cara sud lluminoses, amb la calidesa fràgil del sol de mitja tarda, amb la pissarra que té un tel de pols, les taules verdes ben arreglades, els penjadors buits i la taula del professor a dalt de la tarima acabada de netejar, que entrar-hi i trobar-s'hi els alumnes que s'asseuen amb un punt de displicència, els estris damunt les taules, un cert tuf d'habitació tancada i aire respirat i tornat a respirar,

amb rostres entresuats i promptes al xisclet, i una llum somorta pel cortinatge de color blanc-trencat. Ni la sala de professors -llarga taula al bell mig, amb els papers ordenadíssims i les cadires negres ben col·locades, els armaris tancats, les lleixes arreglades, els sofàs envellits- té el mateix aspecte si és buida o si els professors volten per allà a deixar apunts a l'armari, a recollir algun llibre, a oblidar-se la maleta o les claus damunt la taula, a fer petar la xerrada ben escarxofats als sofàs, a llegir la premsa o corregir un munt d'exàmens, o a mirar com una munió de gent s'agrumolla davant de l'Institut a l'hora de plegar.

L'exterior canvia poc -envelleix-, l'interior mostra mil i una cares. Perquè, en definitiva, allò que importa d'aquest edifici no són tant els metres quadrats o les més específiques característiques físiques, sinó la vida que ha passat per les seves aules, que s'ha esquitllat escales avall, els anys que hi han esmerçat milers d'alumnes preparant-se per moments sens dubte més importants, les hores de feina de tants professors, les petites il·lusions i els petits desenganys que foren, en el seu moment, grans il·lusions i grans desenganys.

La història-crònica d'una institució com l'Institut Frederic Martí i Carreras pot ser mostrada només amb

2, 3. La Cara Nord

les dades objectives, fredes i feixugament certificables, o pot ser insinuada amb el batec vital de tots aquells que hi van passar. I ja se sap que si es tria la segona opció, ens trobarem que en un únic edifici s'hi han viscut mil històries diferents. Aquest llibre és una d'aquestes mil històries, i podria començar recordant unes paraules de Cortázar:

Una misma situación y dos versiones... Me quedo pensando en todas las hojas que no veré yo, el juntador de hojas secas, en tanta cosa que habrá en el aire y que no ven estos ojos, pobres murciélagos de novelas y cines y flores disecadas. Por todos lados habrá lámparas, habrá hojas que no veré.

4. Frederic Martí i Carreras

1963 - 1968

ELS ORÍGENS

L'ANY 1968

Cantava Carlos Gardel *que veinte años no es nada*. Sens dubte, tenia raó. I no gaire cosa més són vint-i-cinc anys. Tanmateix, sigui per la tan comentada manca de perspectiva històrica que no ens permet destriar el gra de la palla, sigui per la inevitable tendència que tots tenim a mirar-nos el melic i considerar-nos centre d'un món conformat, només, per la nostra pròpia història, tanmateix -dèiem- durant aquests últims vint-i-cinc anys, el món ha donat tantes voltes i ha plogut tant i tant que els records s'han netejat la cara i l'aigua bruta s'ha endut, riera avall, filagar-ses de pell i, és clar, ja no ens reconeixem en allò que érem ara fa vint-i-cinc anys, el 1968.

La primavera de Praga -que donava un rostre humà, deien, al comunisme que -qui ho havia de dir!- començava a fer uns passets gegantins per esdevenir, públicament, un abassegador monstre antediluvià- venia agafada de bracet amb el maig francès, que omplia el Barri Llatí de barricades, les parets de frases lapidàries i humitejava els cervells amb les serradures que havien de netejar tants pòsits petit-burgesos, capitalistes, opressors i vés a saber quants llastos més. El 68 a Europa suposava la imaginació al poder, i a Àsia,

la revolució cultural que feia cruixir, com un massatgista necessari, l'ossada de la immensa Xina maoista, i a Mèxic, uns assassinats en massa inauguraven els Jocs Olímpics.

A l'horitzó es veia com el somni americà -d'U.S.A., és clar- es ficava com un confetti enganxifós en totes les butxaques i en tots els inferns de totes les americanes -faltaria més!- de tot el món. I allà on no arribava la coloraina alegre de la seva festa, hi deixava les petges la mà llefiscosa i truculent del napalm. El Vietnam cremava com un bonzo, i les consciències del món s'esgarriaven per les morts de Martin Luther King i altres víctimes del racisme, de l'altre Kennedy, de palestins a Jordània o d'aquells milers d'africans que quasi no comptaven per a la Història. Els *happy sixty* s'acabaven com el rosari de l'aurora, sota el ronc ranciós dels carros de combat soviètics que aixafaven les propostes txeques. Encara s'oposaven clavells a les baionetes, però les drogues es generalitzaven i oferien paradisos artificials que ja havia cantat un segle abans Baudelaire, i la música de Jimmy Hendrix, Jannis Joplin o Jim Morrison s'injectava en les venes adolescents. El maig francès havia de ser la porta del futur; però ara, al cap de vint-i-cinc anys, comença a ser vist com la porta que va tancar el passat, com un últim acte després del qual s'està representant una obra

5. El boom turístic

que no sembla tenir títol -o ens és desconegut-, com passa amb totes les obres estrenades cap a finals de segle, i més si amb el segle s'acaba també el mil·lenni.

A la Península, en canvi, cap actor no s'immutava. Els papers seguien clars des que s'havia acceptat per un 95'06% la llei orgànica de l'Estat, que suprimia el nom de Falange i de J.O.N.S. pel de **Movimiento Nacional**. Al carrer, cada vegada més gent canviava la cara al sol per la cara al vent, i tots els verds d'Euskadi es donaven la mà i anaven per una riba plena d'estaques que calia esbotzar. També aquí es volia respirar la primavera que, per fer cas a Machado, *tarda / ¡pero es tan bella y dulce cuando llega!* Aquí florien flors espúries, com un reviscolament de l'Espanya eterna: al Palmar de Troya, la Verge s'havia aparegut a tres nenes, i Clemente Domínguez -posteriorment, el Papa Clemente- ho interpretava com una queixa celestial davant les noves tendències progressistes del Concili Vaticà II. L'església espanyola, que començava a desvincular-se de la Victòria del 39, criticaria les actuacions del futur Papa Clemente. L'església -amb la Caputxinada, la manifestació de capellans contra la tortura, el 1966- marcava nous camins i potser algun polític anava a la recerca d'un sastre nou que li comencés a refer la jaqueta.

Mentre l'electe president Nixon treia el seu nas de patata per tots els baixos fons de la política nacional i internacional, s'inaugurava la Universitat Autònoma de Bellaterra, especialment dissenyada per permetre les corredisses davant dels grisos i l'entrada de minotaures policíacs en el fins al moment sagrat recinte de la sapiència.

És clar que la majoria de la gent -no ben bé el 95'06%, però déu n'hi do- s'estimava molt més veure la minifaldilla de Massiel que no pas recordar per què Joan Manel Serrat no era a Eurovisió. Era la mateixa gent que, refeta en viure per TVE les feines taurines o en gaudir cada diumenge de partits de futbol transcendents, i embabecada davant de mil i una històries en tecnicolor i pantalla gran, o davant del mite de les walkíries nòrdiques que omplien de carn, suposadament sucosa, uns bikinis marejadors, potser esperava i esperava i esperava que s'esdevingués l'inevitable -i sempre postergat- fet biològic del general.

UN ESCRIT DE FREDERIC MARTÍ

...Enguany, si per primavera és captivador treure el cap a fora per comprovar com van florint les plantes, brosten les

6. Els fonaments

7. L'edifici cobert

fulles, fructifiquen les flors, verolen les maduixes..., es multiplica el goig perquè al mateix indret veus com apareixen els sots dels fonaments, creixen les columnes de sustentació de l'edifici.... i així, a poc a poc, esperem que fins el moment del coronament de l'obra, potser a finals d'any.

I és que quan assoleixes l'escalf popular i gairebé tothom fa el que pot, es poden moure muntanyes. El mal és que la majoria de les vegades a mig fer ja reposem.

És clar, acabada aquesta primera etapa, qui agafarà la tanda del relleu? Perquè volíem encara moltes més coses, com són: constituir un Patronat per vetllar i dirigir la marxa del dit Institut (Aquest extrem es fa engrunadís perquè noves disposicions estatals sembla que trabuquen l'existència del sistema de patronats); després assolir un col·legi menor, és a dir, acoblar a l'Institut una residència per als estudiants de la comarca, o pels mateixos de la vila a mitja pensió, quan els pares treballadors tenen horaris en contraposició amb els escolars. Urbanització dels vials que el menen i el volten. I paral·lelament, portar a cap el complex esportiu amb terrenys veïns als de l'Institut guanyats en gran part per l'aportació popular junt amb els de l'Institut.

Molta tasca queda doncs i la Comissió que es va crear per aquest fi ha quedat desinflada. És clar, el fi esportiu netament

amateur, com és l'atletisme o la natació, no té el càl·iu ni l'al·licient de les grans tardes de futbol. El sedant o la morbositat de sentir-nos guanyadors en quelcom, per hipotètic o eteri que sigui, nosaltres que ens movem en un món tan miserable i som tan poca cosa, dóna una força i una continuïtat que no té altra classe d'esport més espiritual o més intel·lectual, és a dir, més cultivat i molt més sacrificat i anònim.

Desitgem, però, que algú donarà nou impuls a la Comissió, o almenys la seva missió serà totalment complimentada per les autoritats de la vila de les quals, esperem, tindrem notícies.

Això ho escrivia Frederic Martí i Carreras el 31 de març de 1967, un any i mig abans de l'inici del primer curs a l'Institut. S'havia fet realitat un projecte pel qual tant havia lluitat; però ell, persona altruista, il·lusionada i un pèl utòpica, deixava entreveure la barreja d'alegria i desencís específica dels idealistes que creuen en un món millor i en la necessitat de fer moltes, moltes més coses, no tan sols els col·legis menors i vials que reclamava a l'escrit, sinó també cursets d'estiu i, fixem-nos en la rabiosa actualitat dels projectes, aconseguir una piscina i habilitar l'hostal de Sant Sebastià per a l'ensenyança.

8. L'Acadèmia Farga (patí)

Per arribar a veure aquells fonaments, van haver de transcórrer tres anys, moltes discussions, moltíssimes cartes, buscar persones ben relacionades, entossudir-se en la insistència i no defallir quan els passos fets eren erronis.

En aquest primer capítol seguirem fil per randa tot aquest procés gràcies als documents que, molt amablement, ens ha fet arribar la família de Frederic Martí, degudament ordenats per la seva filla.

ABANS DE L'INSTITUT

A Palafrugell, com a tants d'altres pobles, només podien estudiar uns pocs privilegiats: els fills -i també filles, encara que menys- de cases benestants, i aquells nois que demostraven bones capacitats pels estudis i aconseguien trampejar com podien els problemes econòmics familiars. No ens posem melodramàtics! Hi havia gent que estudiava, déu n'hi do; però és evident que si a un batxiller de l'època se li hagués dit que es matricularien a un institut uns cent cinquanta alumnes per estudiar, només, primer de B.U.P., hagués esclafit en rialles i ens hagués titllat d'eixalabrats.

A l'any 1948, el Sr. Farga, mestre a l'Escola Nacional (mestre molt ben considerat perquè pertanyia a una de les promocions de l'època de la Generalitat), a petició d'una sèrie de pares que tenien fills en edat de cursar estudis secundaris, va començar a donar classes particulars en una casona petita del carrer de les Quatre Cases. Com que l'assumppte anava prou bé, el senyor Farga va llogar l'actual casa Farga per crear-hi l'Acadèmia San Jorge, on preparava els alumnes perquè s'examinessin de Batxillerat a Girona o a Figueres. La senyora Maria Juriol, vídua d'Alsius, recorda que les Agrupacions d'Amics de Calella, Llafranc i Tamariu havien organitzat festes per recollir diners i poder pagar un seguit de beques als alumnes més necessitats. D'altres opcions per seguir estudis de secundària eren l'Acadèmia Palafrugell, de la família Massoni, fins al 1958, o les monges. També hi havia la possibilitat de decantar-se pels estudis més pràctics de l'Escola d'Arts i Oficis.

El caràcter privat de totes les escoles, la mentalitat de l'època i les lleis (pensem que fins a 1964 no esdevé obligatori l'ensenyament fins als 14 anys) fan que l'ensenyament secundari sigui, fins ben entrat els seixanta, un privilegi per a uns pocs. És clar que tampoc es podia esperar gaire res més, perquè no serà fins al 1959 que no es creen, a ni-

9. L'Acadèmia Farga (aula)

vell estatal, els primers instituts de secundària, com una resposta a les inquietuds que hi devia haver de manera generalitzada.

I també de manera concreta a Palafrugell, perquè uns cinc anys més tard, un grup de gent, vinculats a la **Revista de Palafrugell** i a l'Ajuntament, comencen a mostrar el seu interès en la creació d'un centre d'ensenyament secundari públic. No semblava que el tot just iniciat col·legi Prats de la Carrera satisfés plenament els seus objectius, ja que, tot i poder oferir una bona ensenyança, no deixava de ser un ensenyament restrictiu -a nivell econòmic— i lligat a la confessió catòlica.

TRES ANYS I MOLTS DE CANVIS

Hem de reconèixer que Palafrugell va ser prou afortunada a l'aconseguir l'Institut en només tres anys: des de finals de 1963 (possiblement el desembre, quan l'alcalde Joan Gich va parlar del tema amb el Governador Civil Víctor Hellín Sol) fins a l'onze de novembre de 1966 (quan es publica al B.O.E. la subhasta de les obres del nou Institut). Hem d'esperar dos anys més (1968) per la inauguració. Però

eren anys d'impàs, de canvis i renovacions. Pel que fa a la comarca recordem l'article del **Diario de Barcelona** on llegim que *han sido declarados* [per ordre del Ministeri] *adaptados dos centros de enseñanza media, radicados... uno en Palamós y el otro en San Feliu de Guíxols*; eren dos centres privats que, en principi, ja havien de satisfer les necessitats de la comarca. D'altra banda ja es parlava de construir el col·legi privat Prats de la Carrera i el públic Barceló i Matas, a més de les acadèmies que ja existien i de les monges: potser eren massa centres per un poblet com Palafrugell. Podia ser aquesta una raó per les negatives inicials.

També eren moments moguts per l'Administració.

El règim, a les acaballes dels cinquanta, mostrava interès, necessari per altra banda, de modernitzar l'Estat, i ho feia aplicant el model tecnocràtic, o sigui, traslladant al sector públic els criteris propis de l'empresa privada. S'estava imposant una llibertat econòmica que, en definitiva, no deixava de ser un succedani de la mancada llibertat política. Es perfilava una societat que volia ser de consum, amb una classe mitja cada vegada més àmplia, amb un règim que promovia un distanciament relatiu respecte a l'església. A la dècada dels seixanta el turisme era un fet; la immigració in-

terna, una realitat, i el creixement demogràfic i econòmic semblaven inqüestionables. El règim, malgrat que era incapaç de respondre a les exigències socials primàries, es preparava per commemorar el XXV Aniversario de la Paz. En aquest context, el 1962, Lora Tamayo va substituir Rubio García-Mina, que havia estat ministre d'educació des de 1956.

El 29 d'abril de 1964 es va publicar la llei que declarava obligatòria l'ensenyança fins als 14 anys. La llei de 21 de desembre de 1965 va declarar l'ensenyança gratuïta des de 6 fins a 14 anys per a tots els espanyols. El Ministeri va plantejar en el I Plan de Desarrollo 1964-1967 la necessitat de crear 27.550 unitats arreu de l'Estat, que posteriorment es van veure reduïdes a 14.173, de les quals només se'n van construir 12.105: ni la meitat del que calia. Aquestes lleis responien, evidentment, a les necessitats socials, especialment al creixement demogràfic i, en conseqüència, a l'explosió escolar: el curs 1961-62 hi havia matriculats de Segona Ensenyança a tota Espanya 564.111 alumnes, que van passar, el curs 1968-69, a 1.207.006, més del doble.

En els dos anys que van des d'inicis de 1964 a inicis de 1966, quan se sap de manera oficiosa que hi ha moltes

possibilitats d'obtenir una Secció Delegada, van canviar, entre d'altres coses, els plantejaments ministerials. El projecte del Garbí ho tenia tot de cara, perquè era el primer, però l'increment demogràfic podia fer viable l'existència de dos centres de Secundària a Palafrugell: en aquest sentit no hi havia cap impediment. Si bé és cert que el Bisbat tirava cap a un cantó, les influències a Madrid van aplanar el camí per a l'Institut. I per últim hem de suposar que l'estat d'opinió favorable a la creació de l'Institut va incidir, també, en el resultat final.

LA PRIMERA JUGADA NO SERÀ LA BONA

Comencem pel principi. Joan Gich acaba de parlar amb el Governador Civil. És molt probable que l'instigador de la xerrada sobre el tema sigui Frederic Martí. Ho suposem perquè a la sessió ordinària de la Permanent del 3 de gener de 1964, pocs dies després de la trobada entre l'alcalde i el Governador, presenta un informe que demostra que Frederic Martí fa temps que dona voltes al projecte. En aquest informe proposa prendre quatre acords: 1) reconèixer la necessitat que l'Ajuntament participi de manera de-

10. El Bisbe Jubany
inaugurant el Garbí

11. El Col·legi Garbí (Prats de la Carrera)

12. Sala de Plens de
l'Ajuntament

cidida per buscar solucions definitives; 2) crear una comissió formada per dos regidors i quatre persones del Patronat de l'Escola d'Arts i Oficis, i presidida per l'alcalde; aquesta comissió s'encarregarà de redactar una memòria amb totes les possibles solucions; 3) escriure a l'inspector d'Ensenyança Laboral informant-lo de l'interès de la vila per crear un Institut Laboral d'àmbit comarcal, de la possibilitat d'oferir un terreny de 7.000 m2 i dos milions de pessetes en dipòsit; també caldria demanar-li informació de tots els passos que caldria seguir; 4) escriure a l'inspector de Segona Ensenyança *para que informe sobre la posibilidad de ayuda estatal en la creación de una escuela de segunda enseñanza reconocida, a través del Ayuntamiento, que pueda servir de base para el estudio económico de la inversión que debería realizar el Ayuntamiento.*

En els dos darrers punts, Frederic Martí mostra una ambigüitat que mantindrà sempre que pugui, perquè, de fet, treballa en dues direccions: una primera seria la consecució d'un Institut Laboral, més àmpliament acceptat i, sobretot, desitjat pels industrials de Palafrugell; i la segona, l'obtenció d'un Institut d'Ensenyança Secundària, on poder estudiar el Batxillerat, que era, com reconeix, la Sra. Anna Santanach, vídua de Martí, la gran il·lusió del seu home.

Aquesta doble direcció, plantejada des d'un bon inici, serà un element clau perquè, com veurem, una vegada ja s'ha avançat molt en el camí de l'Institut Laboral i aquest tipus d'ensenyament és finalment rebutjat pel govern, Palafrugell tingui via lliure i tràmits fets per assolir l'altre Institut.

El primer pas de què tenim constància es fa el 8 de gener: és una carta al Sr. Guillermo de Reyna, acomplint així el punt 3) dels acords de la Permanent. Aquest primer pas és en fals, perquè el destinatari, com sabem per la seva carta de 15 de gener, ja no és, des de fa dos anys, el Director General de Ensenyança Laboral, sinó que exerceix de Secretario de la Mutualidad de Accidentes de Mar y Trabajo. El projecte començava fent aigües, doncs. Per sort, el Sr. de Reyna dóna el nom del nou Director General: es diu Vicente Aleixandre. Evidentment la persona que havia donat el nom del Sr. de Reyna, no devia saber que amb el canvi de ministre el 1962 havien canviat també els acòlits. El Sr. de Reyna enlloc de desentendre's de l'assumpte va remetre la carta al seu successor, el qual va contestar el 29 de gener. Hem de suposar que la carta de l'Ajuntament devia ser prou explícita en allò que demanava, doncs bé, enlloc de contestar i agilitar els tràmits, el Sr. Aleixandre diu escaridament:

13. Preparació de la
Primera Cantada
d'Havaneres

Para tratar de estos asuntos sería más conveniente viniera Vd. por Madrid y yo con mucho gusto tendría un cambio de impresiones con Vd. Para ello es conveniente se ponga al habla con mi Secretaría particular llamando al teléfono..., para ponerse de acuerdo en el día que puede venir, para evitarle que al hacer el viaje, sin previo aviso, pueda encontrarme ausente de Madrid.

Un, innocentment, es pregunta si no hagués estat millor, abans de canviar impressions en persona fent un viatge tal volta innecessari a Madrid, haver rebut la informació que es demanava a la carta.

Evidentment, no van poder anar a Madrid a rebre una informació mínima, bàsica i essencial. Es van haver de buscar la vida demanant informació a d'altres poblacions amb institut laboral o que havien fet tràmits per aconseguir-lo (Olot, Calella de la Costa, Tarragona, Tàrraga), i escrivint a La Caixa per veure com es podria aconseguir un crèdit. El 20 d'abril s'excusen per carta de no haver pogut anar a la capital i tornen a demanar al Sr. Aleixandre que els indiqui *la forma más efectiva para lograr nuestro propósito*. També se l'informa que *a fin de ganar tiempo le hemos dirigido ya un escrito a través de nuestra primera autoridad*

provincial en fecha 23 del pasado mes de marzo solicitando oficialmente nos sea concedido el anhelado Instituto de Enseñanza Laboral para cuya obtención disponemos ya del terreno y también podemos comprometernos en la aportación económica que corresponda. Com que els és difícil d'anar fins a Madrid per saber la resolució, Frederic Martí demana, en una carta datada el 19 de maig de 1964, a un amic seu que resideix a Madrid, Florencio Schell Mòñiz, agent comercial, si pot passar-se pel Ministerio de Educación, primer pis, secció Enseñanza Laboral. Allà hi treballa *un empleado muy amable que se llamaba José Sánchez*, qui, després d'haver rebut la sol·licitud de creació d'un institut a Palafrugell, havia promès *que sometería la consulta mía [de Frederic Martí] al Sr. D. Ricardo Ibarrola, su jefe, y que me diría alguna cosa*. La primera carta que escriu el senyor Schell és de 17 de juny de 1964. Veieu-ne un fragment:

He estado en el Ministerio de Educación Nacional y he comprobado que el asunto que le interesa ha pasado al Departamento de Construcciones Laborales. Esperan tener una solución para la próxima semana.

La impresión que se tiene no es favorable, pues son

14. Centenari de la
Cooperativa

15. Carta a Carrero
Blanco

cuarenta y tres los centros que se van a fundar y el presupuesto prácticamente no llega...

En última instancia es el Director General el que decide, y aquí mismo se considera que no vendría mal una intervención o recomendación por parte del Gobernador Civil de la provincia.

Malgrat que l'Ajuntament, i el Sr. Gich, com a alcalde, havien optat per utilitzar el conducte reglamentari a l'hora de fer la sol·licitud, això no obsta perquè fessin cas al consell del Sr. Schell i busquessin tocar les teclades que millor podien fer sonar la flauta. I sens dubte, en aquells moments, la millor tecla que podia fer sonar flautes de burros, gaïtes, pianos i orgues de catedrals si convenia, era la del Excelentísimo Señor Don Luis Carrero Blanco, amic personal de l'alcalde, amb qui havia compartit més d'un plat de jubilies a Tamariu. La carta que el Sr. Gich li va escriure deia:

Palafrugell, 19 de junio de 1964
Excmo. Sr. D. Luis Carrero Blanco
Paseo de la Castellana -3-MADRID

Excmo. Sr. y querido amigo:

En estos días se dilucida en el Ministerio de Educación Nacional, a quienes serán concedidos los 43 Institutos Laborales de inmediata creación.

Nosotros solicitamos uno para Palafrugell y su comarca, que en evolución progresiva constante, es en el renglón educativo donde está mermado de instituciones que sigan a la par aquella.

Como sea que nuestra solicitud fue de las últimas en llegar, precisaríamos un poco de protección para tener éxito.- Confiando podrá ayudarnos en nuestro empeño de hacer una España mejor, me repito enteramente a sus órdenes.

Atentamente.

L'endemà mateix d'haver escrit aquesta carta, el Ministeri denegava la creació d'un Institut a Palafrugell. Per tant, en aquesta primera jugada, Carrero res no hi va poder fer.

És probable que el Ministerio enviés la resolució a l'Ajuntament de Palafrugell, nosaltres no en tenim constància; en canvi, sí que sabem que Florencio Schell va comunicar a Frederic Martí la negativa del Ministerio en una carta del 7 de juliol. Diu:

16. Antic edifici de
l'Ajuntament

Con fecha 20 del pasado mes de Junio habrán Vds. recibido en este Ayuntamiento la notificación de este Ministerio de Educación Nacional, por la que se niega a esa Ciudad la concesión de un Instituto Laboral.

Dicen en el Ministerio que la razón es que no entra dentro del presupuesto actual para la creación de estos Centros, pero de una forma confidencial he podido entender que acaso no sea esta la verdad.

Tal vez todo el misterio de la cosa esté en aquella célebre frase de Cervantes en el Quijote de "Con la Iglesia hemos topado, Sancho".

Deixem a la lliure interpretació del lector el significat concret de l'última frase del Sr. Schell -encara que la podem relacionar amb les pressions que el ministeri podia haver rebut des del sector eclesiàstic i que Carrero Blanco no va poder mediatitzar. La primera carta del Sr. Schell, del 17 de juny, diu que tot estarà solventat la setmana següent i que no aniria gens malament una trucada oportuna del governador civil, però, *vuelva usted mañana*, que ja li direm alguna cosa. Tres dies després el Ministerio envia la carta en què denega la sol·licitud: d'això deduïm que ni calia que el Sr. Schell hi tornés a passar, perquè ja estava

tot resolt, ni calien trucades, perquè tampoc modificarien res. La resposta que va rebre la primera vegada el Sr. Schell, com les que havien rebut i encara rebrien Frederic Martí i Joan Gich, naixia en la immensitat grisa d'uns despatxos de sots-secretaris, secretaris, directors generals de seccions o sots-seccions d'un Ministerio, l'edifici del qual tenia, sembla, molts de pisos i portes i finestrals i conserges i... *Vuelva usted mañana*. Així doncs, la primera jugada ha estat fallida.

FLAIRA NAS, QUE NO EN TASTARÀS

No era Frederic Martí persona de desànim fàcil i va considerar que calia seguir insistint, però ara per un altre camí. El 15 de desembre de 1964 havia escrit una carta al Sr. Santiago Alcobé, rector de la Universitat de Barcelona per informar-lo del desig de crear un Institut Laboral i de les dificultats que tenen per aconseguir-lo. Segons que es pot deduir d'un altre escrit de l'alcalde, el Sr. Alcobé proposa posar en marxa un petit institut. No poden seguir el consell del Sr. Alcobé perquè es troben en un moment d'impàs a causa de la tardança de la resposta del Ministerio que no

17. Can Bech

arriba fins a mitjans de juliol. Una vegada tenen la resposta negativa, i per evitar un desinflament generalitzat, Frederic Martí redacta, el 24 d'agost de 1965, unes **Notes per l'acceleració del projecte cultural cursos d'estiu i Institut**:

Prendre la determinació, contra el parer general, de parlar dels cursos d'estiu al Governador. Parlar-li de l'Hostal de Sant Sebastià com a residència provisional per l'any 1967, sense comprometre's. La inversió que això representaria, i en conseqüència, assolir una ajuda financera sucosa del ministeri a través del G.C. o directament. Presentar-ho com si això fos un fet, doncs enguany ja s'han fet tres conferències (citar-les) i hi estan d'acord els Dr. Alcober i Dr. Pericot, els quals ja han informat al Dr. Bassols. Les aules, o sigui, les classes, es farien a Palafrugell, en locals que un altre dia podrien servir per un Institut, sense donar molta importància a aquest punt al Governador ni citar la paraula Laboral.

Anar immediatament a la constitució del patronat per l'I.L. Aconseguir l'ofici d'adhesió dels ajuntaments de Begur, Pals, Palau-sator, Sant Feliu de Boada, Peratallada i Vulpellac.

Quan tot això sigui a la mà com a fet consumat, veure

els de La Bisbal per demanar-los simplement si volen adherir-se a lo que ja és un fet, simplement per donar-hi més amplitud i per l'interès de la comarca i d'ells mateixos. El mateix a Torroella de Montgrí, però més directament al gra.

Aconseguir una carta de presentació del Dr. Alcober pel Dr. Torroja per completar la informació per la constitució.

Oferir la Presidència al Sr. Llobet, i immediatament, el Patronat, amb personalitat pròpia (segurament que haurà de tenir l'aprovació de Madrid) demanar l'ajuda creditícia de la Caixa de la Diputació.

Assolir quan més aviat millor l'opció de compra per escrit dels terrenys de la carretera de La Bisbal, per negociar la seva adquisició segons procediments valoratiu comentat, i disposar ja així de remanent per iniciar la construcció de les aules.

A continuació dirigir-se al Sr. Aleixandre per demanar l'ajuda de material escolar, i comunicar-li la seva posta en marxa, perquè comuniqui en el seu moment oportú quan havem de fer la demanda perquè l'Estat se'n faci càrrec i així completi la construcció.

Reunir-se cada mes per veure el que s'ha avançat, i comunicar-ho als Srs. Llobet, Alcober i Pericot. Si no s'ha fet res, que ens avergonyim d'haver d'escriure que no s'ha fet res.

18. Col·legi de les Monges

19, 20. Inauguració de
l'ampliació del Torres i Jonama
(esquerra)
i del col·legi Barceló i Matas
(dreta)

Frederic Martí, conscient de la necessitat d'un lideratge ferm, va posar el turbo, va prémer l'accelerador i se'n va anar de dret cap a l'objectiu. Era una llàstima que part del Consistori i Ministerio anessin amb motor dièsel o de gasògen. Tanmateix l'empenta de Frederic Martí va fer rutllar novament l'assumpte. De fet, la base del que aquí proposava no variava gaire dels acords presos en la Permanent de 3 de gener de 1964, o sigui, mantenir la participació de l'Ajuntament, crear -ara sí- una comissió, encara que amb objectius diferents als proposats inicialment, moure l'Institut Laboral i no abandonar el de Batxillerat.

El 20 de setembre -un mes després de l'escrit de Martí- ja s'ha constituït a l'Ajuntament el Patronato del Instituto Laboral Comarcal de Palafrugell. Les persones que en formen part són: Joan de Llobet Llavari, President de l'Excma. Diputació; Joan Gich Girbau, Alcalde de Palafrugell; Santiago Alcober, Ex-rector Universitat de Barcelona; Lluís Pericot Garcia, Catedràtic Universitat de Barcelona; Frederic Martí Carreras, llicenciat en Ciències; Mossèn Frederic Tapiola Gironella, prev., mestre nacional; Maria Dolors Rebés Puig, llicenciada en Filosofia i Lletres; Joan Farga Alserà, mestre nacional; Frederic Suñer Casadevall, farmacèutic; Laurentino Belloso Pena, mestre nacional; Jordi

Pujol Cofan, interventor Caixa Pensions; Josep Soler Elías, professor mercantil; Francesc Alsius Granés, comerciant; Josep Colomer Trias, advocat, representant Ajuntament Palamós; Francesc Sabater Mecre, hotelier, representant Ajuntament Begur; Pere Servià Costa, aparellador, representant Ajuntament Pals.

Aquesta comissió, després de manifestar la necessitat de fer assequible l'Ensenyança Secundària gratuïta als pobles de la comarca, acorda:

Primero. Organizar, con carácter provisional y para el curso 1965-1966 en colaboración con la Academia de Segunda Enseñanza San Jorge de esta Villa, la puesta en marcha del 1er. curso del Bachillerato Laboral Elemental, modalidad Industrial.

Segundo. Aceptar la colaboración económica de los Ayuntamientos de Palamós, Palafrugell, Bagur y Pals.

Tercero. Gestionar y hacer los trámites necesarios para obtener el reconocimiento oficial, y comprometerse a la aportación de los terrenos necesarios para la construcción del edificio definitivo dependiente directamente del Ministerio de Educación Nacional.

Signa l'acta l'alcalde de Palafrugell, com a Secretari interí del Patronat.

Paral·lelament a la seva activitat com a regidor de l'Ajuntament, Frederic Martí publica l'any 1965 tres articles a la **Revista de Palafrugell** sobre el tema de l'Institut. És la primera vegada que se'n parla públicament i l'objectiu final és crear un estat d'opinió favorable.

El primer article, **Comentari a una notícia sobre ensenyança secundària**, es publica el mes d'abril. El signa amb les seves inicials.

Aquest article comenta que el Director General de Enseñanza Media del Ministerio de Educación Nacional visita la província i es reuneix amb el Governador Civil Víctor Hellín i amb diversos alcaldes. L'objectiu immediat és dotar les ciutats de Banyoles, Olot, Ripoll, Sarrià i Salt amb centres de secundària filials, a més dels col·legis d'ensenyament secundari a La Bisbal, Blanes i Cassà. La Dirección General està disposada a esmerçar-hi 100 milions de pessetes, amb la condició que els Ajuntaments hi aportin els terrenys. Frederic Martí es queixa que la possibilitat de dotar el poble de Palafrugell (que, com hem vist, ja fa dos anys que va al darrer d'un Institut Laboral) amb un centre semblant sigui un objectiu a llarg termini, i encara amb la condició que hagin sobrat diners d'aquestes obres i d'altres que es podrien fer a Amer,

Arbúcies o en diferents col·legis de nenes. El panorama era francament negre.

A l'octubre de 1965, hi podem llegir l'article anònim titulat **Aspectes d'un ensenyament deficitari**. S'hi exposen tres conclusions que denoten un cert pessimisme: hi ha una manca evident d'escoles oficials, i per tant, també de places, que afavoreix un creixement de les escoles privades; l'ensenyament pren així un caire classista; i, en definitiva, hi ha una consciència d'un dèficit qualitatiu. Considerant aquests punts i les dades que havia exposat a l'abril, no ens han de sorprendre les conclusions pessimistes a què arriba. El pessimisme, però, conduïa a un cul de sac. Era lògic, doncs, que a les pàgines 3 i 4 del mateix número d'octubre aparegués una rèplica il·lusionada i engrescadora: **Cultura y deporte. Un llamamiento**. El signa Frederic Martí Carreras. **Teniente de Alcalde-Presidente de la Comisión de Fomento**. El fet que utilitzi el nom i el càrrec implica que, a diferència dels altres dos escrits, hi ha un compromís per part de l'Ajuntament, que assumeix el projecte perfectament concretat en aquest tercer article. En definitiva, els tres textos semblen els tres passos d'un sil·logisme evident: 1) El Govern vol ampliar la xarxa d'ensenyament secundari a la província de Girona; 2) Palafrugell fa

21. Lluís Pericot i
Francesc Alsius

22. Joan Gich

temps que vol pujar al carro de les millores culturals; 3) Palafrugell no entra en els plans del Ministerio, però ha de fer mans i mànigues per obtenir el centre de secundària. I és essencial que el poble faci seu el projecte.

Frederic Martí recorda que el 1965, a Palafrugell, estan quasi acabades unes escoles nacionals de Primera Ensenyança (el col·legi Barceló i Matas), tiren endavant les obres d'un col·legi religiós (el Garbí) i s'ha subhastat i contractat per realitzar la biblioteca, arxiu de llibres i local de conferències (el que posteriorment s'anomenarà Casa de Cultura Josep Pla). El seu càrrec a l'Ajuntament - ens recorda la seva vídua, Sra. Anna Santanach - li va permetre relacionar-se amb el President de la Diputació de Girona, senyor de Llobet; la seva assistència a congressos va fer possible que conegués l'ex-rector de la Universitat de Barcelona, doctor Alcober; i la seva íntima amistat amb Francesc Alsius sens dubte va ajudar que plantegés una sèrie de qüestions al catedràtic doctor Pericot, bon amic de Francesc Alsius. Segons que es llegeix a l'article (la realitat, ja ho hem vist, és que feia més d'un any que hi estava treballant), Frederic Martí va exposar a aquestes tres persones la seva proposta de dotar el poble amb un Institut d'Ensenyament Secundari. El doctor Pericot li

va recomanar de parlar amb el doctor Torroja, ex-rector de la Universitat i creador de l'Institut Laboral de Cervera. Frederic Martí cita unes paraules del senyor Torroja que són per a sucari-hi pà:

En los pueblos, donde generalmente no se vive el ambiente intelectual de las grandes ciudades, el bachillerato clásico resulta frío, y conduce a veces a la Universidad a alumnos que se arrastran materialmente por sus aulas y claustros para acabar malamente, o no acabar, una carrera. En cambio, el bachillerato laboral es algo más vivo para obtener un jugo inmediato... Y al fin, si el bachiller laboral tiene arranque y alas para llegar más lejos, con dos o tres asignaturas más, puede entrar igualmente en la Universidad con los mismos méritos y derechos que el bachiller clásico.

És evident que la proposta que feia el doctor Torroja coincidia plenament amb una de les conclusions que es rebutjaven a **Aspectes...**: l'ensenyament pot esdevenir classista. En les paraules del doctor Torroja, que molta, moltíssima gent compartia plenament, no seria un classisme econòmic, sinó, més aviat, un determinisme

23. J. Gich amb diverses
autoritats al far de Sant
Sebastià

biològic que marcaria el camí pel sol fet d'haver nascut a un poble o a una gran ciutat; fent un Institut Laboral -almenys en el sentit que deixen entreveure les paraules del Sr. Torroja-, el desig de Frederic Martí d'aconseguir un ensenyament popular i democràtic quedava només en això, en un desig.

Tornem, però, a l'activitat política. El dia 23 d'octubre s'envia la carta prevista al Sr. Aleixandre informant-lo de la creació del Patronat i demanant-li quina documentació és necessària i quina orientació cal donar-li per poder obrir l'expedient de creació de l'Institut Laboral. El 10 de novembre el Sr. Aleixandre respon mostrant la satisfacció per la creació del Patronat, però en lloc de donar la informació que es demanava ("ja ens sap greu, però aquest gènere, no el tractem"), diu que és millor que es posin en contacte amb el Sr. Enrique López Niño, Secretario General del Patronato de Enseñanza Media y Profesional i també amb la Sección de Enseñanza Laboral de la Secció que ell dirigeix; i el Sr. López Niño, en carta del 24 de novembre, recomanava enviar una instància... a qui?... efectivament, a l'Ilmo. Sr. Director General de Enseñanza Laboral, o sigui, l'inefable Sr. Aleixandre; a la instància, calia adjuntar-hi un seguit de documents que s'especificaven.

El Patronat, creat el 20 de setembre, mou l'expedient, que té com a data de sortida de l'Ajuntament el 4 de març de 1966. A part de la instància on es sol·licita el reconeixement del centre, s'envien un plànol de l'edifici, quatre fotografies, el quadre de professors amb el títol corresponent (Frederic Martí Carreras, M. Dolors Rebes, Joan Farga Alseda i Joaquina Vidal Serra), el quadre d'horaris, un certificat de col·legiat de M. Dolors Rebes Puig, un resum del material didàctic, escolar, de secretaria i d'esports. Calia enviar també els nomenaments dels professors de religió i les professores de *Formación del Espíritu Nacional, Educación Física y Enseñanzas de Hogar, expedidos, respectivamente, por las Jerarquías Eclesiásticas y del Movimiento*, però només van enviar els noms de Mn. Frederic Tapiola Gironella, Joan Ferrer Gallart, delegado O.J.E. i de Josep Costa Sobrepera.

El 24 de març de 1966 surt de la Dirección General de Enseñanza Media del Ministerio de Educación Nacional una nota adjuntada al dossier presentat per l'acadèmia Sant Jordi i l'Ajuntament. Aquesta nota, signada pel Jefe de Sección, denega l'autorització per impartir classes de secundària a l'acadèmia; la raó és que consideren *que ni el edificio, ni el mobiliario y material reúnen las condiciones necesarias*.

24. Francesc Alsius

25. Frederic Martí Carreras

La segona jugada també ha sortit malament i dos anys després d'haver fet les primeres passes per obtenir un institut, sembla que estan com al principi. Però només ho sembla...

FREDERIC MARTÍ CARRERAS: UN BREU INCÍS BIOGRÀFIC

Abans de seguir endavant, seria bo aturar-nos un moment per recordar qui va ser la persona que, amb la seva il·lusió engrescadora i el seu treball inesgotable, va fer possible l'Institut. Que l'Institut dugui el nom de Frederic Martí i Carreras és una mostra palpable del reconeixement generalitzat del poble de Palafrugell. Tanmateix, la Sra. Santanach, la seva vídua, recorda que sense tota aquella gent amb qui el seu home parlava, discutia i retocava les seves idees, difícilment s'hagués pogut dur a bon port aquella empresa, i esmenta especialment Francesc Alsius. "Estaven tot el dia junts. En Frederic venia de treballar o acabaven de veure's a l'Ajuntament i només d'arribar a casa, ja es telefonaven". Aquesta relació tan estreta i tan fructífera per Palafrugell, que també remarca la Sra. Juriol, es mostra evident, i especialment emotiva en la carta

que va escriure Frederic Martí poc abans d'entrar al quiròfan on havien d'operar-lo d'un càncer que, tres anys més tard, li va produir la mort. La Sra. Juriol va definir el to de la carta gairebé com el d'una última voluntat, el d'un testament. Creiem que és exacte, com es pot comprovar en aquest fragment:

...només vull adreçar-te quatre mots, primer de salutació i alegre comiat, i després el que sia en el meu desig íntim que és demanar-te la teva vera col.laboració per assolir l'Institut. Tot fins ara s'ha fet mig compromís i mig rient. He sigut una mica comodí dins una espècie d'indiferència general. I veig que si l'any vinent s'hagués de fer un esforç econòmic pel primer pas, l'oposició seria aferrissada. La posició teva no sé quina seria, i per això t'escric i te demano un esforç, doncs, creu-me que és un bé per Palafrugell i per la societat...

La data de la carta és el 16 de març de 1965, set dies abans de tramitar la primera sol·licitud. No era gens estrany aquest seu interès per la cultura. Francesc Alsius, en un article titulat **Adéu a Frederic Martí Carreras**, publicat el setembre de 1968, diu: *Per a ell la cultura -dret in-*

26. Ramir Medir, Mn. Frederic Tapiola, F. Martí i F. Alsius
(d'esquerra a dreta)

*nat de la persona i motor de progrés individual i col·lectiu-
duu en ella mateixa un bagatge de felicitat, un ajut a l'home
per moure's més lliurement i sentir amb més intensitat el
goig de viure.* Frederic Martí, nascut el 20 de febrer de 1918,
va ser definit pel seu amic, quasi germà, Joan Sabrià Aynié
com *un formidable estudiant, universitari brillant, tècnic
eficient de la indústria surera, professor, escriptor, artista,
amic incomparable, animador de tertúlies amables, senzill,
humil i dotat d'una altíssima qualitat humana.* Aquest pa-
negíric coincideix amb les paraules d'Alsius: *un home de
bona voluntat... tolerant, prudent, amic lleial... Creia en la
veritat, la justícia, l'amor al proïsme, la llibertat.* El podríem
definir també amb una paraula que, tal com va el món,
aviat passarà al Fabra -o aneu a saber si al diccionari de la
R.A.E.- com un arcaisme: altruista.

Va estudiar a l'Acadèmia del Sr. Àngel López Sánchez i
va assistir a les classes del Sr. Josep Sagrera. Treballava a
la SARFA i al mateix temps estudiava: es va treure el tí-
tol de Batxillerat en tres anys, el juny de 1936, just abans de
la Guerra Civil. Va ser mobilitzat l'any 38. De retorn, va
deixar la feina, ben pagada, a la SARFA i, malgrat que els
seus pares haguessin preferit que hagués estudiat Magisteri
a Girona sense haver d'anar-se'n de casa, va ingressar a la

Facultat de Ciències Químiques de Barcelona (1939): Va
fer els cinc cursos en quatre anys; es pagava els estudis
donant classes. El 21 de novembre de 1943 ja era llicenciat
en Ciències Químiques, i l'octubre de 1945 va obtenir el
títol de mestre a l'Escola Normal de Magisteri de Girona: ha-
via estudiat per lliure i va assolir el títol en només dos
anys. L'any 1947 es va casar, i van viure a Barcelona uns
dotze anys; treballava als laboratoris Andrómaco. El 1958
van instal·lar-se a Palafrugell, en ser contractat com a tèc-
nic químic per Industria Corchera Bertrán, S.A. A
Palafrugell van néixer els seus dos fills. L'octubre de 1960 va
ser escollit regidor a l'Ajuntament; va exercir el càrrec de
Tinent d'Alcalde. A l'Ajuntament es va trobar amb dues per-
sones que, a més d'amics, van ser essencials també per dur
a bon port el projecte de l'Institut: l'alcalde Joan Gich i
Francesc Alsius. Van ser anys profitosos, ja que l'Ajuntament
va aprovar endegar la Biblioteca, la Casa de Cultura Josep
Pla, l'Institut d'Ensenyança Secundària, el col·legi Barceló i
Matas... L'any 1962 es va editar per primera vegada la
Revista de Palafrugell; Frederic Martí en va ser un dels
fundadors i, a més de publicar-hi articles de múltiples te-
mes, la va utilitzar de plataforma per crear un estat d'opinió
favorable al projecte de l'Institut.

Francesc Alsius recorda que era una persona d'una sensibilitat impressionant i explica la següent anècdota. Frederic Martí, malalt al llit, hores abans de morir a casa seva -situada davant per davant de l'emplaçament de l'Institut-, evocava amb el seu amic la Fageda d'en Jordà; i Francesc Alsius, com sol fer-se en aquests casos, intentant animar-lo, li va prometre que hi anirien junts. Frederic Martí li va respondre: *Jo ja hi sóc...* i uns moments després va recitar uns versos de Maragall: *presoner del silenci i la verdor / Oh, companyia! Oh deslliurant presó!* Va morir el 26 de setembre de 1968, tres setmanes escasses abans de la inauguració del primer curs a l'Institut.

1966, O COM PASSAR D'UN INSTITUT LABORAL A SECCIÓ DELEGADA

A l'hora de la veritat el treball dels dos primers anys sí que es va notar, perquè el 28 de desembre de 1965, el Secretario Técnico del Gabinete de Estudios de la Dirección General de Enseñanza Media, Eduardo del Arco, inicia una carta escrivint: *En contestación a su escrito y referente a la tramitación a seguir para la cesión del solar al Ministerio de Educación Nacional, para edificar en él la*

Sección Delegada... I segueix explicant els tràmits que cal fer. Aquest és el primer esment que tenim a la possibilitat d'endegar una Secció Delegada i no un Institut Laboral. Dos dies més tard, el 30 de desembre, el Director General de Enseñanza Media, Angel González, (és curiós comprovar com els dos directors generals tenen nom de poetes, el primer tenia un to surrealista mentre que el segon es decanta pel realisme) escriu la següent carta a l'alcalde Joan Gich:

Mi distinguido amigo:

En el programa de nuevos centros a crear por esta Dirección General al amparo del Plan de Desarrollo Económico y Social, figura esta localidad con una Sección Delegada de Instituto Nacional de Enseñanza Media, con capacidad para 640 alumnos, cuyas obras deben ser realizadas en el año 1966, pero para que esto pueda ser así, es preciso que por parte de ese Ayuntamiento se ceda al Ministerio de Educación Nacional un solar con una superficie mínima de 6.500 m2.

Interesa conocer a esta Dirección General si se puede contar con esta colaboración, ya que si no es posible, el crédito correspondiente será transferido a otra localidad.

27. Primeres Festes de Primavera

28. Plaça Nova

29. Consell de Redacció de la Revista de Palafrugell

Por ello, le ruego conteste con urgencia a esta petición, pudiendo enviar dicha contestación al Secretario Técnico del Gabinete de Estudios de mi Dirección General, quien le informará ampliamente de la tramitación a seguir [en realitat aquesta informació, com ja hem vist, havia sortit dos dies abans de Madrid], caso de que por ese Ayuntamiento se considere posible la cesión del solar.

Finalment, els interessos de l'Ajuntament i del Ministerio coincideixen. Tot sembla anar com oli en un llum! El 18 de gener es remet al Secretario Técnico el plànol topogràfic del terreny escollit i un plànol de situació del terreny dins la ciutat.

No creiem, tanmateix, que s'haguessin rebut aquestes cartes quan el desembre de 1965 apareix un escrit-editorial a la **Revista de Palafrugell** titulat **Campaña pro-Centro de Enseñanza Media y Estadio Municipal**. És un veritable plantejament d'intencions. A més de comentar el tema de la subscripció popular que ja havia aparegut en un article anterior, es parla de la necessitat *para el futuro de Palafrugell y su conversión en centro comarcal* de crear:

a) *Un centro docente que haga asequible a todos la enseñanza media en condiciones similares a las de la enseñanza*

za primaria, es decir: gratuitamente. Todo joven que muestre capacidad para ello debe tener opción a subir los peldaños de la esfera social por medio de una formación cultural, obtenida sin tener que separarse del seno de la familia.

b) *Un terreno polideportivo que por ser de propiedad municipal, al mismo tiempo que proporcione a los jóvenes la posibilidad de la práctica de los ejercicios físicos, sirva de marco a cuantos acontecimientos, de fútbol, baloncesto y otros deportes se celebren en la villa.*

I acaba amb aquestes paraules sentencioses:

Pensemos ante todo que la difusión de la cultura constituye el único valladar seguro ante los gérmenes de destrucción social y suaviza las posturas políticamente radicales que tanto daño ocasionan en los pueblos de bajo nivel intelectual.

La resposta ciutadana no es fa esperar. El mes de gener, es publica l'escrit **Ha quedado constituida la Comisión pro-Estadio e Instituto Laboral**. Aquesta comissió neix el 25 de gener de 1966, amb la protecció de l'Ajuntament de

30. Projecte de l'Institut publicat a la Revista de Palafrugell (1966)

Palafrugell i el recolzament dels de Palamós, Begur i Pals. Les persones que hi van assistir són, segons que diu l'article: Mossèn Josep Oriol Clos, arxiprest. Francesc Fernández, representant Ajuntament Palamós. Miquel Figuerola Marull, representant Ajuntament Pals. Francesc Sabater Macre, representant Ajuntament Begur. Frederic Martí Carreras, representant Ajuntament Palafrugell. Joan Pagès Pagès, representant Ajuntament Palafrugell. Francesc Alsius Granés, representant Ajuntament Palafrugell. Guillem Genover Mató, Martí Coll Gispert, Josep Daunis Ferrer, Josep Puig Clausell, Frederic Suñer Casadevall, Jaume Bagué Nin, Salvador Matas Teixidor, Manel Serrano López, Joan Bofill Colls, Josep Vigas Massoni, Eduard Nicolau Matas, Joaquim Escrivà Català, Irineu Ferrer Jordà, Josep Pla Arbonès, Lluís Pons Surroca, Enric Reig Planas, Joan Castelló Pagès, Josep Serra Conchs, Joan Piera Arbat, Salvi Català Plaja, Alfons Mascort Marimont, Narcís Grassot Fonalleras, Enric Sabater Bonany, Benet Plaja Hostench, Jordi Niell Ponsatí, Lluís Negra Escuder, Francesc Gallart Ferrer, Josep Esparragó Freixa, Joaquim Suñer Casadevall i Josep Cruz Conesa.

D'aquesta reunió va sortir-ne una comissió executiva formada per:

President: Sr. Guillem Genover Mató.

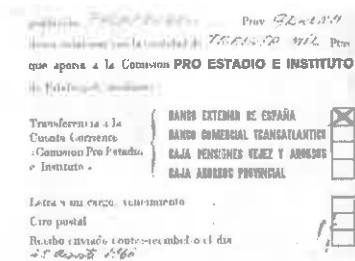
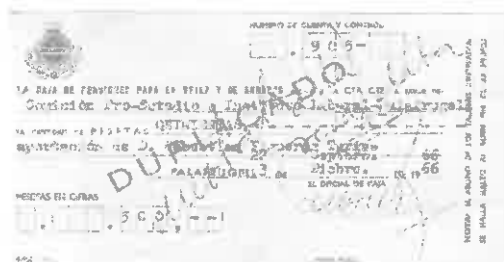
Vice-presidents: Srs. Alfons Mascort Marimont, Martí Coll Gispert i Josep Pla Arbonès.

Secretari: Sr. Joan Castelló Pagès.

Tresorer: Sr. Josep Nicolau Matas.

Vocals: Srs. Joan Piera Arbat, Lluís Negra Escuder, Joaquim Suñer Casadevall, Joan Pagès Pagès, Enric Reig Planas, Frederic Martí Carreras, Enric Sabater Bonany i Francesc Alsius Granés.

L'objectiu final d'aquesta comissió és aconseguir diners per comprar els terrenys adients. S'agrupa la gent en un mínim de deu equips de dues o tres persones. Aquests equips tenen un llistat de persones a qui cal visitar i un talonari per anotar-hi les aportacions. S'editen unes targetes postals amb l'adreça de la Comissió: Apart. de Correus, 12, Palafrugell. A la part de darrera el donant ha d'escriure el seu nom (si vol), adreça i la quantitat que desitja donar mitjançant transferència als comptes corrents que la Comissió té al Banco Exterior de España, al Banco Comercial Transatlántico, a la Caja de Pensiones de la Vejez y de Ahorros o a la Caja de Ahorros Provincial, o bé mitjançant una lletra o un gir postal. També reparteixen un full informatiu, en el qual es demana, *por un*

31. Butlletes de subscripció

Palafrugell *mejor*, un donació. El de boca en boca funciona a les mil meravelles. El resultat final d'aquesta subscripció popular arriba a 1.914.139 ptes. amb 60 cèntims. Les donacions van des de les 100.000 a les catorze pessetes.

Fixem-nos que el nom de la comissió és pro-Instituto Laboral, que va ser constituïda el mes de gener, quan a l'Ajuntament ja se sabia que hi havia possibilitats d'obtenir una Secció Delegada. Ja hem comentat l'ambigüitat que van mantenir totes les persones relacionades amb el projecte: la majoria d'escrits fan referència a un Institut Laboral i a un camp d'esports, i no es parla gens d'una Secció Delegada. Si tot i així, sembla que l'oposició, tant del consistori com de gent del poble, va ser, en ocasions, ferotge, no costa gaire imaginar-se com hauria estat si s'hagués sabut que l'Institut que tenia més possibilitats era el de Batxillerat i no el Laboral, i, per tant, s'entrava en conflicte amb l'escola religiosa del Prats de la Carrera, que tenia previst fer fins a 6è de Batxillerat.

Aquesta oposició, aquest arrufament de nas i, probablement, el continu segar l'herba de sota els peus fan decidir Frederic Martí a escriure una carta prou contundent. Està datada el 15 de febrer de 1965 i diu:

Sr. En Joan Gich
Palafrugell

Abir vârem veure la programació d'obres i projectes a desenvolupar l'any en curs, atenent-se quasi exclusivament en el superàvit de 2'8 milions de pessetes i en la venta de sobrants de via pública permès de mig milió de pessetes, a Llafranc.- També vaig poder constatar el poc entusiasme que el meu escrit i el del Sr. Alsius varen produir de cara a una inversió important pel projecte del conjunt polisportiu i de l'Institut Laboral. Entenem que aquest és un punt de primera necessitat.

Que es distreu un milió del dit superàvit per atendre la construcció de dependències de l'Ajuntament, la meitat de compra d'una casa veïna al vell Ajuntament, i per construcció de vivendes per funcionaris que viuen a l'antic Ajuntament.

Que si bé tot això darrer és important, no veig com compaginar l'abstinència de l'Ajuntament amb la campanya iniciada per despertar la inquietud a la vila perquè amb la seva aportació es pugui assolir el que crec hauria d'ésser una realitat.

Que la posició apàtica de l'Ajuntament pot venir per dos motius, o bé de no haver considerat prou intensament

32. Joan de Llobet, president de la Diputació

33. Portades de la Revista de Palafrugell

el problema, o ja perquè s'adopta una postura que és deixar passar el temps sense fer res positiu i permetre només parlar-ne molt.

Per tot això, crec a grans mals, grans remeis.

Demano solemnement quedí dispensat de concórrer a les sessions.

Entenc que una discussió de paraula no arribaria a cap final, doncs prometre l'assignació de 500.000' ptes. que jo proposo, i que el Sr. Interventor no les consigni per escrit, és perdre el temps.

Sentint-bo verament, rebeu el testimoni de la meua consideració.

La carta de Frederic Martí a l'alcalde va anar prou bé, perquè a partir del mateix gener del 66, des de la **Revista de Palafrugell** s'inicia una nova etapa informativa. Els grans empresaris ja s'hi han compromès o no tardaran gaire a comprometre-s'hi -com es pot deduir del llistat de subscriptors que anirà apareixent a la Revista de Palafrugell des d'abril de 1966 fins a desembre de 1967, en un total de vuit números. El següent pas, és, doncs, convèncer les famílies dels futurs alumnes, pas que ha d'anar acompanyat d'una feina continuada -i importantíssima- a l'Ajuntament. És es-

sencial, pensa Frederic Martí i comparteix Francesc Alsius, que tot quedi ben lligat des dels plens de l'Ajuntament, per evitar malentesos o desviacions en el projecte: si l'Ajuntament mostra públicament el seu interès, l'èxit es trobarà tocant a mà i l'Institut es veurà amb molt bon ulls al poble, resultarà molt més engrescador.

Limitem-nos, de moment, a recordar els articles apareguts a la Revista de Palafrugell durant l'any 66 que fan referència al tema:

Gener: - **Ha quedado constituída la comisión pro Estadio e Instituto laboral**, p.2;- **Economía y educación**, p.13- **¿Qué es un instituto laboral en su modalidad industrial?** p.24 (Part de l'explicació d'aquest article es reproduirà a pràcticament tots els números d'aquell any)

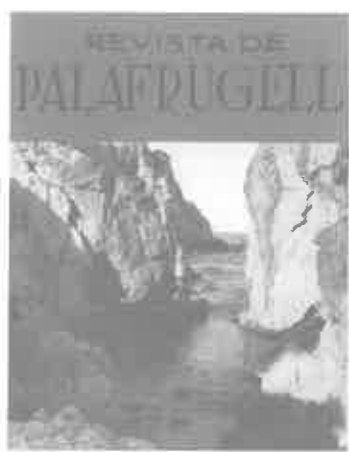
Febrer:- **Instituto Técnico y Estadio Municipal**, p.2

Març:- **La Enseñanza Laboral**, p.2-3

Abril, Maig, Juny, Juliol, Agost, Setembre, Octubre i Desembre: llistat de subscriptors.

Novembre:- **La expansión cultural de Palafrugell**, p.4. **-Información**, p.22: presentació de propostes.

Recordem també tots els plens de l'Ajuntament en què es va parlar del projecte:

Sessió ordinària del dia 18 de febrer: S'aprova inicialment el projecte del Plan Parcial de Ordenación del Sector Riera Aubí; s'expliquen les gestions privades realitzades per una possible creació d'un Institut Tècnic i s'exposa la conveniència que l'Ajuntament patrocini el projecte; s'acorda destinar un crèdit de 500.000 pessetes per cobrir les atencions necessàries del Patrimoni Municipal del Sòl.

Sessió ordinària del dia 15 d'Abril: S'explica l'estat de les gestions fetes referides al projecte.

Sessió extraordinària del dia 8 d'Agost: S'aprova el projecte de vials d'accés a la futura zona Deportivo-Escolar; s'autoritza l'Alcaldia per acceptar la cessió d'uns terrenys en aquella zona, que han d'atorgar les germanes Llach-Capdevila, i també altres possibles cessions, mitjançant concessió d'escriptures i documents necessaris.

Sessió extraordinària del dia 26 de Setembre: S'autoritza el Sr. Alcalde per acceptar donatius de terrenys destinats a la zona Deportivo-Escolar i dividir la zona en dues finques dedicades una a l'Institut i l'altra al complex esportiu; es demana als anteriors propietaris dels terrenys que els desallotgin per tal que l'Ajuntament pugui accelerar els tràmits per les construccions pertinents; s'encarrega el projecte de tancar la zona Deportivo-Escolar.

Sessió extraordinària del dia 30 de setembre: S'assumeix el finançament de la Primera fase del Complex Esportiu; s'encarrega un projecte de l'obra d'urbanització dels carrers d'accés; s'aprova provisionalment la urbanització de dos carrers que enllacen el centre de la ciutat amb la zona Deportivo-Escolar per la seva execució quan sigui possible.

Sessió extraordinària del dia 7 d'octubre: Es desglossa del Proyecto de Viales del Sector de la Zona Deportivo-Escolar una part de la primera fase que afecta el vial que haurà de conduir a l'Institut i afecta també una part del clavegueram.

Sessió extraordinària del dia 4 de Novembre: Es cedeix inicialment al Ministerio de Educación y Ciencia, el solar necessari per la construcció, que realitzarà l'Estat, de l'Institut d'Ensenyança Mitjana; es proposa d'aconseguir l'aprovació d'aquesta cessió per part del Ministerio de la Gobernación, i així poder inscriure degudament el terreny a l'inventari de béns propis de l'Ajuntament.

Bé, reposem un moment després d'aquest enfarfegament de dades i quedem-nos amb tres fets importants: la feina informativa i engrescadora dels articles (gairebé podríem parlar de marketing i venda del producte), els avanços

34. El Port de Llafranc

35. Aspecte de la
Baixada dels Forns

36. Inauguració de
l'Estadi Municipal.

urbanístics de la zona promoguts per l'Ajuntament que ha fet seu el projecte de l'Institut, i un detall importantíssim: a la sessió del 4 de novembre (l'última que hem anotat) es parla ja d'Institut d'Ensenyança Mitjana i no d'Institut Tècnic o Laboral.

DES DE MADRID AMB AMOR: DELS TRÀMITS A L'APROVACIÓ DEFINITIVA

Mentre la gent de la Comissió pro-Estadi i Institut Laboral, s'esforça a aconseguir diners, Frederic Martí demana pressupostos d'instal·lacions esportives amb camp d'atletisme i piscina olímpica (la tan "cacarejada" piscina, la qual, segons sembla, tot just ara se li està fent el mànec i se li està buscant un lloc on ubicar-la...), es posa en contacte amb Joan Antoni Samaranch, aleshores Presidente Regional de Cataluña y Balears de la Delegación Nacional de Deportes, i segueix de prop l'evolució dels dos possibles instituts, el Laboral i la Secció Delegada.

Les coses comencen a precipitar-se i, si fins al moment, l'Administració ranquejava com un veterà de guerra borni, a partir de l'any 66 serà el Ministeri qui manarà la

pressa a la gent de Palafrugell. La raó d'aquest canvi d'actitud potser cal buscar-la en els projectes que ja hem comentat més amunt. Potser durant dos anys el Ministeri havia denegat continuadament un Institut Laboral perquè ja s'estava estudiant el que seria la Llei de 8 d'abril de 1967, que derogarà la Ley de Bases de la Enseñanza Media y Profesional de 1949 (per tant, prescindirà d'Instituts Laborals com el que pretenia Palafrugell). Aquesta llei unificarà el primer cicle d'Ensenyança Mitjana, mantindrà el Batxillerat Superior Tècnic i la distinció entre Ciències i Lletres en el Batxillerat Superior i estendrà el Batxillerat Elemental a partir dels 10 anys. El Ministeri devia acabar d'atorgar els últims instituts laborals el 1964 (quan Palafrugell va arribar a presentar la sol·licitud tard i malament, vaja, amb una sabata i una espardenya, quan hi havia molts de centres que feia molt més que esperaven) i devia voler preparar el nou pla. Aquest nou pla sí tindrà en consideració Palafrugell per ubicar-hi una Sección Delegada Mixta, tipo A (en aquesta celeritat tampoc seria estrany veure-hi la influència que devia néixer d'aquella carta enviada a Carrero Blanco, que si va ser inútil la primera vegada, no deuria ser-ho ara). El cas és que els tràmits per construir una Secció Delegada -a Madrid ja han rebutjat l'Institut Laboral- s'acceleren.

Barriada dels FORNS

El 26 de març el Sr. Francisco de P. Adell Ferré, arquitecte del Gabinete de Estudios de la Dirección General de Enseñanza Media, fa una visita per inspeccionar ocularment els terrenys que seran cedits al Ministeri. De les dues opcions que l'Ajuntament li ofereix, el Sr. Adell tria 7.000 m² dels 34.290 que tenen els terrenys que van ser adquirits a la vídua Bachmann (6.200 m²), als Hereus Llach (18.000 m²), a Maria Dalmau (3.828 m²), a Joan Radresa (4.247 m²) i a Joan Riera (200 m²), a més dels cedits gratuïtament per Octavi Frigola (440 m²) i els hereus de F. Forgas (1.375 m²). Per aconseguir alguns d'aquests terrenys fins i tot s'arriba a modificar el Pla Parcial de la Riera Aubi, exposat al públic l'abril del 1966. El 26 de maig el Ministerio escriu una carta en què accepta, provisionalment, aquells terrenys i recorda que cal cedir-los urbanitzats i que l'Ajuntament s'ha de comprometre a sufragar totes les despeses que s'hi puguin originar. El 2 d'agost l'Ajuntament envia un escrit compromentent-s'hi, s'hi adjunta el projecte d'urbanització i es demana que el Ministerio *se digne aceptar la entrega de los terrenos para el futuro Instituto con el compromiso concreto del Ayuntamiento para la ejecución de la Urbanización de los accesos (Proyecto que se halla actualmente en trámite) y a los efectos de que la construcción*

del edificio pueda ser simultánea con la ejecución de las obras de urbanización, habiendo actualmente accesos idóneos aunque no urbanizados, que permiten la circulación del transporte. Després d'un parell de mesos d'impàs, l'Administració tornarà a estirar del carro. Aquest canvi d'actitud també el confirma el Sr. Lluís Pericot en una carta a Frederic Martí, datada el 26 de maig de 1966. Hi llegim que *tot marxa, l'Adell té els plànols fets, les obres començaran aquest estiu. Ells creuen que aniran més de pressa que vostès. Que convé que tot seguit obrin el carrer i facin tot lo que els pertoca fer.* A l'estiu no començaran les obres, ni de bon tros. Pensem que no es duren les escriptures de compra dels terrenys a cal notari per fer-ne escriptura d'unió i posterior segregació dels 7.000 m² fins al setembre. Quan ja se sap que el Sr. Adell té el projecte enllestit, se'l convida una setmana, ell i la seva dona, a un hotel de les meravelloses cales de Palafrugell; de passada, se li demana que dugui el projecte, i així podran parlar dels últims tràmits que caldrà fer.

Finalment, l'11 de novembre es publica al B.O.E. la subhasta de les obres del nou Institut per un valor de sis milions i mig de pessetes. Encara tocarà patir per saber si algun contractista s'hi presentarà. Hi ha temps fins al 5 de de-

37. F. Alsius i Esteve Bagué

sembre per la presentació de condicions, i Frederic Martí pateix perquè és una cosa *una mica complicada perquè el projecte i la memòria són a Madrid. El termini és curt i la gent de la comarca no té per costum viatjar a la capital castellana*. L'adjudicatari de l'obra serà, finalment, Construcciones Roviras, de Sabadell.

I en el B.O.E. de 24 de gener de 1967 es publica en el Decret 3305/1966, de 29 de desembre, la creació de la Sección Delegada, tipo A, mixta de Palafrugell. L'objectiu d'aquesta Secció Delegada, i de moltes altres, era estendre l'ensenyança del Batxillerat Elemental a totes les poblacions que ho necessitessin; s'especifica que aquesta creació ha de suposar la menor despesa possible.

A mesura que l'edifici va construint-se, (s'havia iniciat a principis de 1967, i al novembre només faltaven els acabats interiors; ja estaven coberts els soterranis, la planta i el pis)

la Comissió es va engrunant lentament. El principal objectiu ja s'ha aconseguit. El 30 de maig de 1967, a les deu de la nit hi ha una reunió de la Comissió amb dos únics punts del dia: 1) Avaluar la primera etapa de feina de la Comissió (adquisició dels terrenys i inicis de les obres), i 2) *Planificar las actividades futuras para conseguir todas las metas propuestas o en su defecto cerrar el cometido de esta Comisión según obliguen las circunstancias a criterio de la mayoría*. I el criteri de la majoria va ser permetre que la Comissió s'anés esllanguint. L'objectiu principal -aconseguir una Secció Delegada- era un fet, i la resta, mal que li pesés a Frederic Martí, com hem pogut comprovar en el text inicial, ho deixarien per demà, un demà que continua essent el nostre avui sense piscina, sense col·legi menor, sense urbanització total de la zona de l'Aubi; però, això sí, amb aluminosi, amb un grapat, encara, potser, d'il·lusions i molt, molt de futur.

El Director General de Enseñanza Media

Madrid, 30 de diciembre de 1965

Ilmo. Sr. Alcalde Presidente del
Ayuntamiento de PALAFRUGELL (Gerona)

Mi distinguido amigo:

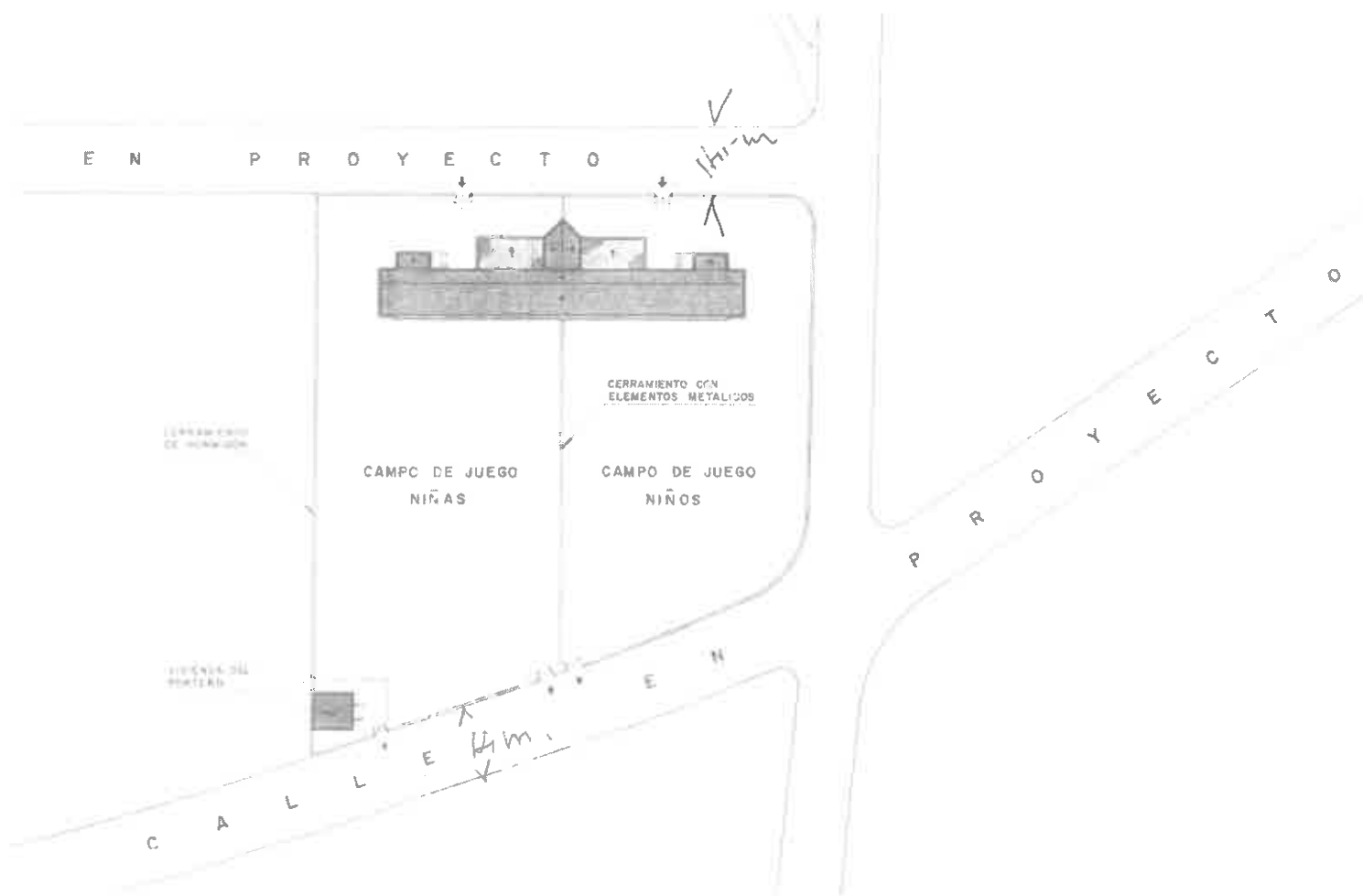
En el programa de nuevos centros a crear por esta Dirección General al amparo del Plan de Desarrollo Económico y Social, figura esa localidad con una Sección Delegada de Instituto Nacional de Enseñanza Media, con capacidad para 640 alumnos, cuyas obras deben ser realizadas en el año 1966, pero para que esto pueda ser así, es preciso que por parte de ese Ayuntamiento se ceda al Ministerio de Educación Nacional un solar con una superficie mínima de 6.500 m².

Interesa conocer a esta Dirección General si se puede contar con esta colaboración, ya que si no es posible, el crédito correspondiente será transferido a otra localidad.

Por ello, le ruego conteste con urgencia a esta petición, pudiendo enviar dicha contestación al Secretario Técnico del Gabinete de Estudios de la Dirección General, quien le informará ampliamente de la tramitación a seguir, caso de que por ese Ayuntamiento se considere posible la cesión del solar.

Le saluda atentamente,

Angel Guzmán Alvarado

39. Plànol de la situació de l'Institut

1968 - 1974

L'ARRELAMENT

CONTEXT HISTÒRIC (1968-1975)

Però el fet biològic no va arribar fins set anys més tard, el novembre de 1975. I durant set anys, l'ampolla de cava esperava, esbravant-se, a la nevera -ja hi havia neveres a totes les cases barates dels posseïdors de 600 o 124-. Hi va haver temps de constituir la Coordinadora de forces públiques de Catalunya; de crear l'Assemblea de Catalunya; de guanyar una Lliga amb les millors cuixes del món, i de perdre els mestres Carner i Gabriel Ferrater; de seguir de lluny la marxa verda; de conèixer Xirinachs i l'U.M.D., i d'ignorar el cas Redondela, o de veure volar Carrero Blanco en una operació terrorista de nom mític. Tot plegat amanit per l'humor esparracador d'**Hermano Lobo**, **Por favor, Barrabás** o **El Papus**, pel cine de *calité* de Saura, Chávarri i/o Querejeta, pels textos reverenciats de la jove editorial Taurus i per les malifetes alliberadores de la Pippi Calzaslargas. A l'estranger es mostrava la fúria estabornidora i primitiva de Perico Fernández, però també Amparo Muñoz, una morenassa espanyola que enamorava el món, mentre la libido hispànica recorria quilò-

metres per poder veure la mantegosa escena de Marlon Brando a **L'últim tango a París** o s'aixecava com un avió d'**Emmanuelle** quan entreveia, com qui no vol la cosa, algun breu mugró a les pantalles espanyoles: era el reprimet inici del *destape*, pàllid reflex del crític *streaking*, que es coneixia més d'oïda i de ganes de veure'l que de vista. I quan el món clamava nu pels camps de futbol, les universitats i la festa dels Oscars, també es mostrava nua, inclement, atroç, tribal la violència del règim: sis condemnes a mort i una torna.

Els anys seixanta tornaven a totes les boques com un eructe d'all mal paït: els Beatles s'havien separat; Joplin, Hendrix, Morrison havien mort; Woodstock era lluny, encara que Canet rock podia mig enganyar; sonava Bowie, Elton John i Abba, i Led Zeppelin deixava pas a un heavy rock visceral que no interessava gens ni mica els adolescents que començaven a omplir les discoteques, ni tampoc els encara testimonials que escoltaven un lent Leonard Cohen, que sonava aiguardentós. I com una ressaca d'un malson queden les imatges dels nens estampats contra el mur de la fam a Biafra; la guerra atroç a Nigèria; l'apocalipsi enfollit dels bombardejos al Vietnam; militars sud-americans reprimint montoneros i tupamaros,

40. El Mercat

o sense avergonyir-se d'haver transformat els camps de futbol en els cementiris per enterrar-hi les restes d'un naufragi d'il·lusions. Al melic del món, Europa, també li costava de pair l'àpat pantagruèlic d'ideals: el terrorisme de grups d'esquerres ensagnava Alemanya (la banda Baader-Meinhoff, l'atemptat de Setembre Negre a les olimpíades de Munich), el Regne Unit i Irlanda (I.R.A.), Itàlia (les Brigades Roges), Espanya (G.R.A.P.O., F.R.A.P. i E.T.A.); eren diferents plantejaments i objectius diferents amb un mateix resultat. I mentre mig món es matava o patia gana, l'Europa dels 9 tremolava perquè l'O.P.E.P. apujava el preu del petroli i s'iniciava una ressaca econòmica.

Era època de rebaixes al magatzem de les il·lusions, i ni el mite més antic, el més atàvic -la lluna- se'n va poder escapar: van petjar-la; era un petit pas per a un home, un gran pas per a la Humanitat, encara que no se sap, a hores d'ara, cap a on es dirigia aquest pas. Com tampoc es podien esbrinar quins passos farien les primas donnas de l'opereta política mundial: De Gaulle dimiteix (1969), Willy Brandt accedeix al poder i dimiteix (1969 i 1974), Joan Carles es nomenat Príncep de España, Nasser i Perón moren (1970 i 1974 respectivament) i a Xina, més que opereta,

sembla una obra de transformisme amb els continus canvis de personatges que esperen la mort de Mao. Mentre Pinochet (1973) vampiritza, com un hiperbòlic reflex de Saturn, Xile, cauen (1974) les dictadures de Portugal -l'aroma primaveral dels clavells és fatídica- i Grècia. Però és el poderós Richard Nixon, president des de 1969, el més patètic, embolicat com un regal a la llibertat d'expressió amb quilòmetres de cintes de gravació i amb un tuf vomitiu a corromput que l'aboquen a dimitir.

Llibertat d'expressió ferotgement reprimida a molts països, a un i altre costat del teló de ferro, que continua mantenint l'escenari d'una guerra freda amb perill de ser escalfada pels míssils atòmics, malgrat els papers mullats dels acords SALT I (1972) i dels bons propòsits de Helsinki (1975) que empedren el nostre infern terrestre. És clar que per inferns, hi ha l'Orient Mitjà, el món àrab, el sionisme, els palestins, el Líban que comença a engrunar-se i les inoperants resolucions de l'ONU que no serveixen per esborrar el mal gust de boca.

Això, però, era a l'altre costat del Mediterrani. Aquí, com deia Manuel Vicent, es pretenia encendre la història amb un llumí escardalenc al ritme dels galls i les veritats de la Nova Cançó.

41. *L'Institut*

TRES ANÈCDOTES I UNA GLOSA.

Una senyora està comprant a mercat quan la pagesa li diu, amb un somriure entremaliat: "- Eh que el seu home ha vingut aquí de mestre?" La senyora, amable, respon que sí. I la pagesa, foteta, afegeix, posant-hi cara de preocupada: - "I ja s'hi guanyarà la vida? (Silenci) Perquè n'hi ha moltes aquí d'escoles..." (la paraula final s'allarga amb un to sorneguer). L'anècdota, explicada pel Sr. Bagué (la senyora era la seva dona), mostra quin era l'ambient que respirava força gent a Palafrugell. "Perquè, a veure, si tenim les monges que ho fan tan rebé de tota la vida, si acaben d'estrenar aquell col·legi nou que és tan maco i els mestres són tan joves i tan trempats, i endemés és de l'església; i que no acaben d'estrenar un altre col·legi públic, allà dalt? Doncs perquè reconxo necessitem un altre col·legi o institut o lo que sigui". De fet, com recorda el Sr. Esteve Bagué i Nin, a Palafrugell ningú no sabia què era això d'un institut. La Margarita Mir, la secretària, que va arribar fins i tot abans que els mobles de la casa (les primeres matriculacions que hi va fer, va haver d'escriure-les drete, al mig del passadís), explica com algunes de les persones que venien a inscriure els fills creien que a l'Institut es donava

menjar, vestits i es mantenien els seus nens, com si es tractés d'una obra d'assistència social.

Una altra anècdota. Imaginem que som al cine de Palafrugell. Ja han fet el NO-DO: s'han inaugurat pantans, cotxes flamants surten de la factoria de S.E.A.T. i potser algun personatge estiuja i pesca tonyines de ciència ficció. S'ha acabat la primera pel·lícula (posem-hi una de la Concha Velasco ye-ye-ye) i esperem que passin la segona (posem-hi una d'en James Bond amb soviètics estúpids i britànics messiànics); potser anirem a comprar els caramels enganxosos, les pipes o la regalèssia vermella que amanirem amb una Coca-cola que ens "xispejarà" la vida trista d'un diumenge a la tarda. Esperem que surti en Bond, James Bond, però en lloc d'això un anunci d'un col·legi religiós assegura ser, en no se sap quants quilòmetres a la rodona, l'únic centre legalment autoritzat a fer els Batxillerats Elemental i Superior.

I encara una tercera anècdota. Una senyora ben plantada, possiblement de Barcelona amb aneu a saber si avantpassats empordanesos, visita l'edifici. Se li mostren les aules, els despatxos, els laboratoris que funcionen amb una sabata i una espadenya, el material didàctic -que ja ha arribat-, se li fan les explicacions escaients, i la bona senyora -és fàcil imaginar-se-la amb les mans creuades i amb

42. Esteve Bagué, primer director

el cap lleugerament inclinat per fer uns gestos afirmatius que s'acostin més al tic aristocràtic que a l'afirmació- va dient: - "Doncs sí, tot això pels nois pobres està molt bé, molt bé."

Aquestes tres anècdotes serveixen, creiem, per veure en quina mena de pantà social s'aixecaven els fonaments de la nova institució. Al desconeixement general que es té de l'Institut, com mostra la primera anècdota, cal afegir-hi la rivalitat amb el col·legi Prats de la Carrera (Garbí). Amb la tercera anècdota hem intentat exemplificar un altre problema que marca els inicis de l'Institut: els prejudicis de gent que entén avenços com l'ensenyança gratuïta i obligatòria més com un acte de caritat cristiana i una obligació de burgeses avorrides, que no pas com la resposta lògica d'un Estat modern a una necessitat social cada vegada més apressant. Les paraules d'aquella senyora responen a un plantejament tradicional, que és el que expressa clarament el doctor Torroja, com hem vist al capítol anterior, o Josep Pla. Per tradició, almenys als pobles petits, els estudis universitaris eren cursats per fills de famílies benestants o per nois de reconeguda capacitat (que sovint estudiaven al seminari); la resta, era millor que es dedicués al camp o a feines laborals, després d'haver rebut, això sí, una ensenyança bàsica.

I és en aquesta línia que es movia el director del centre públic Torras Jonama quan era reticent a entregar les cartilles als alumnes que es volien matricular a la Secció Delegada; considerava que els era més útil cursar una mena de Comerç -no era cap curs oficial- que no pas aquells estudis enfocats cap a la Universitat.

Sens dubte, aquests tres problemes inicials (desconeixement, competència i prejudicis) són transportables a qualsevol poble de l'època. A Palafrugell hi va haver el recolzament de l'Ajuntament, la decisió del Ministerio, l'empenta d'unes quantes persones i el toc subtil de la sort. D'altres pobles no els va anar tan bé i han hagut d'esperar gairebé vint anys -o més- per gaudir d'un centre d'ensenyança secundària pública i gratuïta.

LA COMPETÈNCIA

I si hem de parlar de competència, ens hem de referir a la que hi hagué entre la Secció Delegada i el col·legi Prats de la Carrera. No es troben documents que permetin parlar de guerra subterrània, a no ser una carta del director del col·legi religiós publicada a la Revista de Palafrugell el

43. Prospekte publicitari
del col·legi Garbí

desembre de 1969. Hi ha records, paraules a mig dir, silencis murrís i anècdotes explicades amb l'aquiescència amb què es tracten els vells temps, que són sempre els millors, i amb la petició explícita de no parlar-ne "perquè ja és història".

Per explicar amb nitidesa la rivalitat entre els dos centres, hem de transcendir l'àmbit local.

El llibre de Manuel de Puellas Benítez, **Educación e ideología en la España Contemporánea**, ed. Labor, 1991, -d'on hem tret totes les dades relatives a lleis que afecten l'ensenyament- cita dos articles del Concordat entre l'Estat i l'Església de 1953.

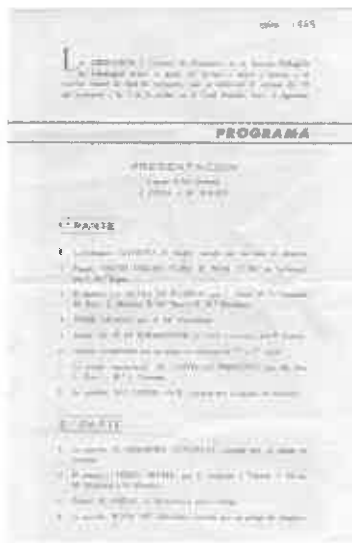
Article XXVI: *En todos los centros docentes de cualquier orden y grado, sean estatales o no estatales, la enseñanza se ajustará a los principios del dogma y de la moral de la Iglesia católica.*

Los Ordinarios ejercerán libremente su misión de vigilancia de dichos centros docentes en lo que concierne a la pureza de la fe, las buenas costumbres y la educación religiosa.

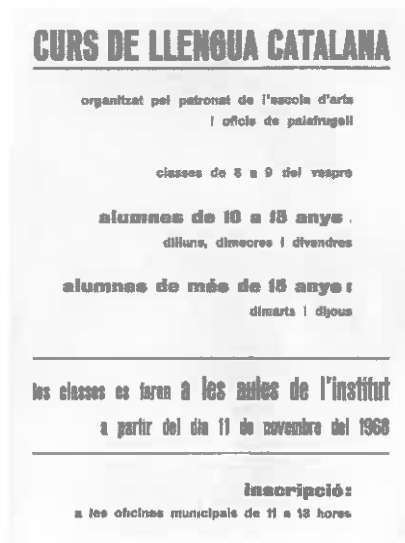
Los Ordinarios podrán exigir que no sean permitidos o que sean retirados los libros, publicaciones y material de enseñanza contrarios al dogma y a la moral católica.

I l'article XXVII assenyala que és obligació de l'Estat garantir *la enseñanza de la religión católica como materia ordinaria y obligatoria en todos los centros docentes, sean estatales o no estatales, de cualquier orden y grado.* Aquests articles, sens dubte, es van tenir en compte a l'hora d'elaborar la Ley de Ordenación de la Enseñanza Media, de 23 de febrer de 1953, on es recullen també els convenis signats amb el Vaticà el 7 de juny de 1941 i el 16 de juliol de 1946. En aquests convenis es recorda que totes les lleis que afectin l'Església han de ser sotmeses al judici del Vaticà, es deixa clara la subjecció de l'ensenyança al dogma i a la moral cristiana, i s'hi reconeix el dret de l'Església a inspeccionar en tots els centres *todo lo concerniente a la enseñanza de la religión, a la ortodoxia y a la moralidad de las costumbres.* (A canvi, l'Estat podrà inspeccionar tots els centres en els temes de *la formación del espíritu nacional, educación física, orden público, sanidad e higiene...*).

L'Estat tampoc gaudeix d'un excés de recursos econòmics per dedicar a l'Ensenyament, i les institucions privades solucionen, en bona part, el problema d'haver d'educar tot-hom fins als 14 anys. Per a l'Estat, serà més viable canalitzar quantitats importants de diners a la iniciativa privada (Llei de

44. Cartell d'un recital poètic d'alumnes de l'Institut.

45. Cartell Clases de català a l'Institut.

46, 47. El vell edifici

15 de juliol de 1954) que no pas respondre a les necessitats amb més col·legis públics, o sigui, més obligacions i deutes.

Aquest és un problema que, un cop superat l'Estat confessional franquista, amb els seus convenis i concordats, continua sense estar resolt. Hi ha encara una educació privada, majoritàriament confessional, amb possibilitats reals d'escollir els alumnes, que rep subvencions de l'Estat a més dels preus considerables -en termes generals- de les matrícules, i socialment molt ben considerada; i una educació pública amb les mancances pròpies de les institucions massificades, socialment mal vista i, sobretot, desconeguda, i amb una dignitat, que, malgrat ser-hi, no amaga els problemes habituals del funcionariat, d'una Administració que no té el pressupost que necessita i de la manca d'una decisió política ferma, clara i efectiva.

El conflicte del doble ensenyament, a Palafrugell, es va concretar en la rivalitat entre el Prats de la Carrera i la Secció Delegada. Dues eren les raons principals que els enfrontaven i que, en canvi, deixaven una mica de banda les monges. En primer lloc, van néixer amb dos anys de diferència i amb una mateixa necessitat d'arrelar-se de manera definitiva. Eren com dos galls en un galliner i la topada -brutal o suau, subtil o grollera, momentània o continuada- havia de

ser inevitable. En segon lloc, el Prats de la Carrera, com a centre privat, s'havia de mantenir amb els diners que ingressaven de la matrícula; i si els possibles alumnes que havien de pagar i, doncs, mantenir el centre podien escollir una altra escola, es posava en perill la seva continuïtat. Un tercer aspecte és que tant l'un com l'altre tenien valedors de molt de pes: el Prats de la Carrera, el Bisbat; la Secció Delegada, els poders públics.

El Prats de la Carrera tenia una sèrie d'avantatges sobre la Secció Delegada: era nou i flamant; estava perfectament equipat; el recolzament de l'Església li donava l'halo d'obra perfecta i necessària a Palafrugell; s'havia estrenat dos anys abans; s'hi podien cursar des de la Bàsica fins a sisè de Batxillerat (la Secció Delegada, per dependre de Girona, només podia oferir el Batxillerat Elemental); tenia mitjans econòmics per posar anuncis al cine i obrir una batalla amb tots els asos a la mà; comptava amb el suport de bona part de la classe benestant de Palafrugell, la gent amb més poder de convicció i força real. Podríem suposar raons de caire social: els prejudicis de què hem parlat, les reticències a barrejar els fills dels amos amb els fills de treballadors o immigrants, el prestigi social que implica dur un fill a l'escola privada, l'interès per què l'escola marqués un camí ideològic

i/o moral enfront a la disbauxa, intuïda més que no pas demostrada, dels centres públics (són molts els pares que van esperar un o dos anys a portar els seus fills a la Secció Delegada per saber si funcionava amb rigor i seriositat), etc., etc. Segons recorda el Sr. Pujol Hospital, el primer any, la majoria dels alumnes de la Secció Delegada eren o fills d'immigrants o fills d'aquelles persones, generalment amb estudis avançats, que feien una aposta personal pel nou ensenyament. La majoria de fills de botiguers, empresaris, encarregats, gent de la banca, persones amb un bon sou, seguien preferint, almenys el primer any, l'ensenyança tradicional de les monges o la del Prats de la Carrera.

Segons dades de la **Revista de Palafrugell** dels centres que feien Secundària a la vila qui s'emportava el gat a l'aigua era el col·legi de les monges. L'abril de 1971 es publicà un cens d'estudiants de Secundària; el resultat fou el següent: Secció Delegada, 318 alumnes; Garbí, 174; les monges, 378. Aquesta estadística, tanmateix, no és gaire fiable.

EL VELL EDIFICI

En tot aquests temps, l'edifici ha envellit, ha estat ampliat, repintat, retocat, com si es tractés d'una star de cine-

ma amb múltiples liftings, fins que se li detecta una dolència certament greu: l'aluminosi. La humitat -i el temps- està podrint les bigues per dintre. I la malaltia ha de ser descoberta just quan es celebra el XXVè aniversari de la seva inauguració, amb la qual cosa entra en aquest any amb algunes bigues apuntalades. O potser entra en el seu XXVè aniversari d'aquesta manera per seguir la tradició, perquè ja des d'un bon principi, acabat d'estrenar, l'edifici va mostrar massa deficiències.

La constructora havia deixat bona part de les runes al pati. Ben aviat es van adonar que a la part est de l'edifici hi havia un basal permanent. Després de fer-ho mirar, remirar, pouar i maleir, resulta que els paletes havien oblidat connectar els desaigües dels lavabos al clavegueram. El Sr. Bagué va aprofitar aquest error -va afegir a la carta l'excusa que les pluges havien deixat la part baixa de l'edifici feta una vertadera pena- per demanar al Ministerio que els ho arreglessin durant l'estiu. La carta és del 10 de juliol. El 31 de desembre es va informar al Ministerio que la proposta escollida era la presentada per Servià-Cantó, de Pals, que pujava a 440.000 ptes. El Ministerio, amb una ostentació de celeritat i eficàcia, va concedir el crèdit el 7 de novembre de 1970. També per aquella època, recorden els Srs. Bagué i

Pujol, un pilar va cedir lleugerament i van aparèixer un nombre considerable d'esquerdes. A aquest problema es devia referir la carta del 2 de febrer de 1972 que l'arquitecte Sr. Adell va escriure a l'alcalde Sr. Gich:

Si bien no pude hablar con él personalmente [es refereix a l'arquitecte sr. Baca Pericot], tomó nota su secretaria de que autorizaba el arreglo de las juntas de dilatación a base de situar un pilar en la mitad de las crugías, tal como hablamos.

I per acabar-ho d'adobar, la calefacció, instal·lada per Tecno-Servicio el 19 d'octubre de 1968, no va anar bé ni al primer any. A la factura de 3.581 ptes. presentada, el 15 d'abril de 1969, pels encarregats de la reparació (Gaspar S.A.), es llegeix, escrit a mà: *Cobrárselo a la casa constructora. Así lo indica el alcalde.* Contudent, el Sr. alcalde; i efectiu, perquè més endavant la mateixa casa va fer noves reparacions i no reclamà cap deute endarrerit. Recorda la Margarita Mir que, anys després, per engegar la calefacció en Jesús s'havia d'empantanegar fins a mitja cuixa amb l'aigua, l'oli i el petroli que omplien la sala.

També els laboratoris oferien una trista imatge. Llegim en la carta de 6 de setembre de 1971 que l'empresa IMA-

DE, S.A. (Industrias de la Madera y Decoración) va enviar a l'arquitecte al Sr. Adell:

De acuerdo con la conversación telefónica mantenida con Vd. en el día de hoy, pasamos a confirmarle que el día 20 del corriente será entregado el mobiliario de Laboratorios de la Sección Delegada de PALAFRUGELL, en cargo que nos tiene pasado Construcciones Roviras y cuya obra Vd. dirige.

No està gens malament: només van tardar dos anys a acabar una cosa ja cobrada i donada per enllestida. Mentrestant el pobre professor de Física i Química i els alumnes podien fer malabarismes amb pilotes per demostrar la llei de la gravetat. És clar que les pilotes no podien pas ser del gimnàs, perquè, segons les cartes en què es confirmen les comandes, bona part del material de gimnàstica no va arribar fins als mesos de setembre i desembre de 1970. Era un retard més que calia afegir al que havien patit els pupitres (es van tenir dos dies després de començar les classes), les pissarres de marc d'alumini (l'albarà està datat el 20 de desembre de 1968), el material de secretaria (es rep el 29 de novembre de 1968 el següent material: 3 sillo-

48. El laboratori de química

49. Els pupitres

50. L'antic estadi

nes giratorios tapizados, 4 sillas tapizadas, 2 mesas de centro, 1 mesa 380 x120, 16 sillas FORMICA, 1 mesa, 1 sillón, 10 mesas Aula Hogar, 40 sillas Aula Hogar)...

Teòricament l'edifici havia estat lliurat bo i acabat el 10 de novembre de 1970, encara que, com hem pogut comprovar, hi havia massa coses penjades d'un fil. En realitat si es dóna aquella data com a final, és perquè va ser quan l'empresa constructora va poder recuperar les 259.000 ptes. que havien estat dipositades quan fou escollida per fer les obres. El cost total va ser de 9.571.000 ptes, desglossades de la següent manera:

Pagat per l'Estat:

Edifici	6.967.000
---------	-----------

Patis	440.000
-------	---------

Pagat per l'Ajuntament:

Soterrani	1.201.000
-----------	-----------

Reformes estructura metàl·lica	500.000
--------------------------------	---------

Reformes calefacció	313.000
---------------------	---------

Clavegueram	150.000
-------------	---------

A l'any 1968 i 1969 l'entorn de l'edifici no estava ni de bon tros construït. I si bé ja no eren tot aiguamolls, sinó camps, encara subsistia una riera (que, per moments, era una claveguera a cel obert) que havia recollit en el fang del

seu llit algun motorista esperitat. No hi havia pràcticament cap construcció, ni enllumenat, ni carrer: s'hi arribava per un corriol que serpentejava pel mig dels camps.

Al soterrani, el conserge hi tenia l'habitable. Anys després, en Jesús hi va posar un petit bar. També al soterrani, s'hi guardaven les motos.

En aquests primers anys, el pati estava partit per la meitat per una paret baixa i una tanca metàl·lica prou alta com per impedir que els nens i les nenes es barreassin. La mateixa funció -impedir el barrig-barreig d'alumnes de sexes diferents- tenien les dues portes d'entrada: una per als nois i l'altra per a les noies. En un origen els passadissos també havien d'estar dividits per la meitat per una porta que separés l'element masculí del femení. Encara en queden els marcs, si bé sembla que les portes no es van arribar a col·locar mai. A la cara Nord de l'edifici -on ara trobem l'Aula Magna i les dues aules que la flanquegen- hi havia el gimnàs, la cuina i els vestuaris, separats per sengles portes corredisses. A la part central d'aquesta sala (l'espai en forma de punxa) hi havia la capella on es celebraven misses els primers divendres de cada mes (missa no obligatòria) i als inicis de curs. Al març de 1969, al passadís de baix, a l'oest, s'hi va habilitar una sala d'estudi i bi-

51. Interior d'una classe

biblioteca -amb prestatges donats pel Sr. Bagué-. L'actual Seminari de Català i Anglès era el despatx del director, i al seu costat (on ara hi ha la porta de sortida al pati) hi havia la sala de professors i el despatx de la secretària. Tota la part recoberta amb estructura metàl·lica no existia: ni els despatxos, ni l'actual sala de professors, ni la biblioteca, ni l'aula d'informàtica, ni el laboratori de ciències. Al segon pis, just a sobre l'actual aula magna, hi havia una terrassa. El material didàctic no sempre era suficient, però tampoc era tan escadusser com per dir que resultava patètic. Una mica patètica -vist des d'ara- podia semblar la insistència de l'Administració (fins l'inici del curs 77-78!) a enviar retrats del general Franco, que s'havia de penjar (ja sabeu l'acudit...) al costat del crucifix.

Els Srs. Bagué, Torras i Pujol recorden que a vegades el Sr. Gich convidava empresaris del poble a visitar el centre. Els el mostrava, els convidava a vi dolç i pastes i, encabat, recordava quines eren les deficiències de l'edifici... Aconseguien recollir quatre calerons, pocs, però que anaven prou bé. De fet, entre aquests diners, els que enviaven de Girona i els que treien d'allà on podien, els primers claustrers van aconseguir dignificar el material del centre. Els tripijocs per aconseguir-ho eren tan sovintejats que,

com recorda el Sr. Bagué, el Sr. Calsina considerava que la Secció Delegada devia ser l'única institució d'ensenyament públic de tot l'Estat que era públic, gratuït... i lliure!

Les aules, a part del color, només variaven perquè tenien armaris amb portes -per als alumnes eren ideals: s'hi amagaven i feien mil i una bestieses, hi fumaven, es burlaven del professor o d'altres companys,...- i pupitres verds, de dues places. Els seients estaven enganxats a la taula i es tancaven quan un s'aixecava (com als cinemes): eren perfectes per evitar que algú s'assegués, per fer-los tancar estrepitosament, o per tocar amb un regla el cul de la de davant, sempre dissimulant, és clar.

L'agost de 1974 el Ministerio adjudicà les obres de construcció del menjador a l'Empresa Vélez Robles, de Palafrugell. El termini d'execució era de tres mesos. El pressupost pujava a 992.455,22 ptes. L'arquitecte responsable de l'obra fou José María Gener Seguí.

LES LLEIS

I si hem de parlar de falta de previsió, hem d'anar a raurer a l'Administració del moment. La llei bàsica que regia

52. Margarita Mir a l'antiga secretaria

53. Antiga sala de professors

l'ensenyament era encara la llei de 23 de febrer de 1953, que introduïa el Batxillerat Elemental (que eren 4 anys, al final dels quals l'alumne obtenia un títol que cada vegada era més exigít), el Superior (que eren dos anys) i la necessitat de passar la revàlida per poder accedir al curs de Pre-Universitari. Si bé aquesta llei generalitzava l'ensenyament fins als 14 anys (Batxillerat Elemental), no va ser fins la llei de 29 d'abril de 1964 que esdevenien obligatoris els estudis fins a aquesta edat. Un nou avenç de les lleis suposa la unificació del primer cicle d'Ensenyament Mitjà, o sigui, unir el que llavors eren anomenades Escuelas Técnicas de Grado Medio i el Batxillerat Elemental. Això surt publicat el 8 d'abril de 1967. En aquesta mateixa llei segueix mantenint-se l'existència del Batxillerat Superior i del Batxillerat Superior Tècnic, de la mateixa manera que segueix conservant un Batxillerat de Ciències i un altre de Lletres.

A Palafrugell, aquest Batxillerat Superior, el curs 68-69, només el podia donar l'escola Prats de la Carrera, amb la qual cosa es creava una absurda situació en què els alumnes que iniciaven el Batxillerat a l'Institut havien de fer el Curs Superior bé a Girona, bé a l'escola privada. I encara que a l'any següent, ja es va impartir el Batxillerat Superior;

de 5è fins al curs 71-72, de 6è fins al 72-73 i de C.O.U. fins al 73-74. El curs 74-75 va passar a ser Institut.

Els primers alumnes matriculats a la Secció Delegada, com tots els alumnes que volguessin cursar el Primer curs de Batxillerat Elemental, havien de fer un examen d'ingrés al mes de juny, sempre que haguessin complert deu anys. (Sembla que aquest examen, molt fàcil, el feien a la mateixa escola de bàsica.) Era obligatori arribar fins a Quart o, si s'havien de repetir cursos, fins als catorze anys. Aquest Batxillerat Elemental, que també es podia cursar a les monges, al Garbí i a l'acadèmia del Sr. Farga, era vist per molta gent com una perllongament de l'ensenyança primària. En acabar Quart, havien de passar la primera revàlida per accedir al Batxillerat Superior, que durava dos anys, o sigui, fins als setze, sempre considerant que no s'havia repetit cap curs. En el cas concret de Palafrugell ens trobem amb el fet anecdòtic que els alumnes del col·legi Prats de la Carrera, al ser col·legi homologat i no institut públic, havien de fer la revàlida a la Secció Delegada o anar al Vicens-Vives a Girona; evidentment, preferien anar a Girona. Un nou examen de revàlida, duríssim i, segons que es recorda, amb un nivell més alt que el que es pot donar, edat per edat, avui dia, permetia arribar al curs de Pre-Universitari

*54. Bagué, Torras,
Pujol, Fonalleras i
Xargay*

(PREU), antecedent de l'actual C.O.U. (Curs d'Orientació Universitària). El C.O.U. es va donar per primera vegada, de manera oficiosa, l'any 70-71. El juny del 72 trobem quatre instàncies (la primera signada pels Srs. Enric Solés Garriga, Joan Saurí Font i Joaquim Escrivà Català; la segona pels alumnes de 6è Joaquim-Xavier Escrivà Ivars, Josep Verdun Caner i Ramon Plaja Galí; la tercera pels alumnes de 5è Jordi Frigola Palet, Jordi Oriol Galcerán i Mercè Pau Doménech; i l'última de l'alcalde Sr. Gich), acompanyades, les tres primeres, de les respectives llistes de signatures, sol·licitant que en el curs 72-73 es pogués fer oficialment el C.O.U. Es va haver d'esperar encara un altre any: el primer C.O.U. oficial és el del curs 73-74, confirmat per l'Administració en carta de 2 de gener del 74, amb el retard reglamentari, com sempre.

Els exàmens de revàlida de Quart i Sisè, i també els dels alumnes lliures, calia fer-los a l'Institut Vicens-Vives. Si en alguna ocasió es feien a Palafrugell, recorda el Sr. Bagué, venien professors titulars de Girona. Expliquen els Srs. Torras i Pujol que era tradició convidar a un bon tec els professors examinadors; així se'ls estovaven una mica les males pensades i el rigor extrem, i eren més proclius a la bona nota.

El mateix any que es van iniciar les classes a la Secció Delegada, el nou ministre d'Educación y Ciencia, Villar Palasí, llançava la idea del **Libro Blanco** per una reforma de l'Ensenyament, reforma que tractarem al següent capítol.

L'INSTITUT, REFLEX DE LA SOCIETAT

Aquesta primera època de l'Institut, de 1968 a 1974, coincideix amb un moment històric efervescent: l'agonia del franquisme, la vibració il·lusionada dels estudiants francesos, els cabells llargs i les noies ye-ye... Tot això, tanmateix, era complicat viure-ho intensament, de manera generalitzada volem dir, a Palafrugell. I era complicat perquè els diaris només en mig parlaven, i encara d'aquella manera. Palafrugell, com molts altres pobles, estava massa allunyat dels centres realment actius -Barcelona i Madrid-. O sigui, que podien sentir sonar campanes, però no sabien ben bé de quin campanar venien. No ens hem d'estranyar, doncs, que els grans trasbalsos històrics amb prou feines afectessin el funcionament de les classes. Si es feia alguna vaga, com quan el Sr. Bagué va decidir tancar el centre durant un parell de dies perquè no enviaven des de Madrid el gas-

55. E. Bagué
i Àlicia de
los Bueis

56. Dijous gras:
les nenes amb les
nenes

oil per fer funcionar la calefacció, més que vaga podia rebre el nom de discussió matrimonial: dos elements de la parella que no s'acaben d'entendre en un tema domèstic, quotidià, i el problemet no es resol fins que un es planta i diu prou. Dos dies després va arribar el gas-oil, i tot va tornar a la normalitat. Un caire més d'entremaliadura va tenir l'inici de vaga dels alumnes que es van manifestar davant del bar de can Gabriel perquè no els deixaven anar d'excursió. Els ànims escalfats per l'ardor juvenil i el punt sempre just i necessari de mandra es van refredar amb una rapidesa escandalosa quan van veure venir, travessant el camp, el professor que els escribassava i els fuetjava amb la mirada; quan va arribar davant del bar, cap més explicació, la cara i els gestos del professor van ser suficients per fer tornar els alumnes com xaiets cap a classe. Aquestes eren les úniques manifestacions en un temps de manifestacions.

Si bé és cert que els esdeveniments mundials ni es notaven, la vida del centre, com tota la vida de la societat, estava profundament marcada per la dictadura. No era només l'obligatorietat de tenir a les classes el retrat del general Franco i el crucifix, o de donar totes les classes en castellà, sinó l'existència de l'assignatura de F.E.N. (Formación

del Espíritu Nacional -dit sigui entre parèntesi, no es devia seguir massa el temari, perquè en una ocasió una alumna va presentar un treball sobre Fidel Castro-), el fet d'iniciar cada curs amb una missa a la capella del centre -misses que es repetien cada primer divendres de mes o cada Sant Tomàs-, la visió que es tenia de la història (un professor tancava portes i finestres de l'aula quan explicava el tema de la Guerra Civil, per por que algú el pogués sentir, segons recorda una alumna que va fer C.O.U. el curs 74-75). El centre tenia un mossèn que exercia de Director Espiritual. Una alumna del C.O.U. 75-76 explica que les noies i els nois anaven a classes diferents i que, quan els van ajuntar, a Quart, ells es van asseure a un costat de la classe i elles a l'altra, i estaven tan acostumades a no dir-los res, que quasi no es van dirigir paraula en tot l'any. És de suposar que, per sort, com sempre, hi havia elements subversius que devien perdre aviat la vergonya i no devien dur el mutisme a extrems tan radicals. Aquesta inicial separació de sexes, com ja hem comentat, també es produïa al pati. La Sra. Carme Barceló recorda que els professors i el director vigilaven que durant l'estona de l'esbarjo cap noia ni cap noi no s'acostés a la tanca que separava els dos patis. De fet, és relativament recent que la professora o professor

de gimnàstica doni classes mixtes. De totes maneres, és molt probable que quan es produïa una separació de classes per sexes fos deguda al nombre d'alumnes: si cabien tots en una classe, bé; sinó, posaven els nois en una aula i les noies en una altra. Això va durar molt poc temps.

Evidentment tota la correspondència era en castellà. (La primera carta oficial escrita en català de què tenim constància està signada per Eulàlia Vintrolà des del Col·legi Oficial de Llicenciats i és del 10 de juny de 1976, mentre que l'últim document oficial en castellà, a part de posteriors i poques coses procedents del M.E.C., data del 8 de gener de 1981. La primera carta en català és un oferiment per donar classes de religió a l'Institut que fa Mn. Eduard Puigvert; està escrita el 28 de juliol de 1973). Fins i tot, resta còpia a l'arxiu de l'Institut d'alguns documents enviats per la Secció Femenina l'any 1976 amb l'anagrama de la Falange i amb el comiat *¡Arriba España!*. El tarannà del règim franquista, tan preocupat per la salut moral del poble, fa possible una circular de 10 d'octubre de 1974 exigint que es vigili que no arribi als alumnes un document immoral, *el panfleto de 17 páginas La lucha sexual de la juventud, de W. Reich*.

I si deixem de costat la influència del moment històric i

ens centrem en la societat de Palafrugell, ens adonarem que hi hagué alguns fets que van marcar força el funcionament del centre els primers anys. Implícitament, el Sr. Bagué reconeix que la competència amb el col·legi Prats de la Carrera va ser un element clau en els inicis de la Secció Delegada i no tan sols per les batalles de catacumbes que hi havia hagut mentre s'endegava el projecte de l'Institut (batalles que el Sr. Bagué no esmenta, perquè ell va arribar quan l'Institut ja estava dat i beneït) i que van continuar quan la Secció Delegada ja era una realitat, sinó, sobretot, perquè la competència va obligar la gent de la Secció Delegada a esforçar-se molt per tal de donar una bona imatge i, així, arrelar-se de manera definitiva.

És en aquest sentit que es recorda un senyor Bagué director, responsable, rigorós a l'hora d'entrar a classe, puntual, que s'estava a la porta per controlar els alumnes i els professors. I també en aquesta línia no s'oblida el conserge, Sr. Florencio Ferrer, que no s'estava de recollir, després de l'esbarjo, alguns alumnes que mandrejaven al bar de can Gabriel i se'ls feia molt costa amunt tornar a classe o bé s'amagaven en un camp de blat. El mateix Sr. Ferrer acompanyava els alumnes que venien de fora a dinar al carrer de la Rajola, a la fonda d'en Serrano, els esperava i els

57. Fra Josep Vall
(Pare Benjami)

58. Sopar
promoció 75-76

59. Alumnes amb
el xandall vermell

retornava novament a l'Institut. El conserge era qui feia entrar els estudiants a toc de xiulet, perquè no hi havia timbre. No es veia ningú pels passadissos a l'hora de classe. I es podia arribar a l'extrem que una noieta, tímida en excés, a qui el professor havia fet anar a buscar guix, es trobés amb el director que li pregunta perquè arriba tard i, com que la noieta és incapaç de contestar, el director la fa tornar a classe, esporuguida i sense guix. O es podia prohibir un viatge a Mallorca perquè s'havia trencat un vidre del gimnàs. Els professors van estar temps anant vestits amb corbata i americana, perquè feia més bona impressió. I els alumnes feien gimnàstica uniformats amb uns xandalls vermells amb la inscripció a l'esquena I.N.E.M. PALAFRUGELL (La primera vestimenta de les noies -faldilleta de tennis blanca a conjunt amb una brusa blava i uns bombatxos, també blaus, que havien d'impedir qualsevol mostra d'aneu-a-saber-què que incités als nois a arribar fins aneu-a-saber-on- ben aviat va passar a la història). Com podem comprovar, era un institut d'ensenyança pública, però que adoptava una sèrie de tics que, vistos des d'ara al menys, ens recorden l'escola privada: no era només una simple qüestió d'imatge (calia comparar-se amb els bons col·legis privats), sinó que el rigor i una certa disciplina eren fruit d'una manera molt diferent d'en-

tendre les relacions professors-alumnes i d'entendre també les obligacions i els drets dels alumnes; evidentment, els professors no podien tenir la bufetada fàcil com fins pocs anys abans -mai no es va picar ningú, a l'Institut-, però mantenien una disciplina que ja preparava els nois per a la mili i les noies per ser mestressa de casa (per això va sobtar tant que un alumne, i a més familiar del director, gosés matricular-se a Llar!).

Que en aquests anys l'Institut tenia un evident caire casolà no ho demostren només els records nostàlgics d'ex-alumnes ni de professors, sinó, també, el mateix àmbit social: un poble on tothom es coneixia, un poble que era encara poble, que es podia abastar amb un cop d'ull i es podien conèixer gairebé tots els arbres genealògics de la seva gent. Dificilment tindrem d'aquí a vint anys una imatge semblant dels moments actuals -per molt que la nostàlgia ens deformi els records- perquè, entre d'altres raons, el centre està molt massificat, tot el seu personal humà ja no és abastable com abans. Pensem que dels 17 cursos que hi ha aquest any 93-94 (amb uns 550 alumnes) als 150 alumnes del primer any, o dels nou primers professors a l'actual claustre de 39 membres, hi ha una distància considerable. Aquest mateix ambient era el que permetia que un alumne,

60. Curs 1972-1973

61. Professors, i
personal no-docent

com recorda el Sr. Bagué, se n'anés a visitar, sense informar ni pares ni professors, uns parents que vivien a França, s'hi estigués quinze dies i tornés amb una estoica tranquil·litat; o com aquell altre que es va emborratxar a hores de classe i van haver de cridar a més a córrer el metge. El metge, Sr. Jaume Bagué, germà del director, anava a fer les revisions periòdicament i, si calia confirmar alguna cosa pels raigs X, citava l'alumne per anar a fer-les a la seva consulta.

I aquest aire casolà era el que feia possible que es cedís el centre per donar-hi classes de català (es van iniciar el curs 1969-70) dirigides a tota la gent del poble que hi estigués interessada, o perquè un grup de gent, entre la qual hi havia dos futurs i emblemàtics professors del centre, llavors encara tendres estudiants (Srs. Joan Mató i Jaume Ungé), fessin classes particulars de repàs durant l'estiu (s'hi pagaven tres preus diferents: el més barat era per als alumnes de l'Institut, un segon preu pels que venien d'altres centres, i si el centre era de Barcelona -i en aquest cas es tenia en consideració la marca del cotxe que conduïa a l'alumne-, el preu podia augmentar considerablement). El centre va anar establint-se d'any en any. Les lleis van anar perfilant-se, modernitzant-se. El nombre d'alumnes creixia i creixia. Esbrinar el número exacte d'alumnes matri-

culats els primers anys resulta força complicat, perquè tenim dades prou diferents. Recorda el Sr. Pujol Hospital que per poder oferir un curs, calia tenir un nombre concret d'alumnes; alguna vegada, als primers temps, no assolien la xifra exigida i calgué matricular com a oficials els alumnes que ell tenia a la seva acadèmia particular de Torroella; fins i tot, van arribar a fer-ho sense que cap dels interessats se n'assabentés. Una altra raó per aquest ball de dades: a les actes d'exàmens apareixen alumnes lliures i en canvi a les memòries consta explícitament que per ser Secció Delegada no n'hi podia haver. Malgrat aquests problemes creiem que un cens prou fidedigne seria el següent:

ANY	CURS	OFICIALS	LLIURES	TOTAL
68-69	1er	87	78	
	2on	16	49	
	3er	25	37	
	4art	30	17	
		158	183	341
69-70	1er	57	87	
	2on	66	62	

62. Curs 5è de Lletres
(1973-74)

63. Viatge Salamanca
(curs 71-72)

64. Sopar fi de curs
(73-74)

70-71	3er	41	21	398
	4art	28	36	
		192	206	
	1er	105	83	
	2on	53	86	
	3er	62	68	
71-72	4art	43	41	594
	5è		28	
	6è		25	
		263	331	
	2on	112	47	
	3er	73	67	
72-73	4art	70	81	531
	5è	34		
	6è	18	29	
		307	224	
	3er	114		
	4art	96		
73-74	5è	71		408
	6è	73		
	COU	45		
		399	339	

73-74	4art	130	408
	5è	117	
	6è	90	
	COU	71	

Com podem comprovar, la matrícula dels alumnes oficials va augmentar any rera any. El curs 70-71 va entrar a l'Institut l'última promoció que va estudiar el Batxillerat Elemental i Superior. Això significa que a partir d'aquell any es van deixar de fer aquells nivells per possibilitar la implantació progressiva del BUP (Batxillerat Unificat Polivalent). De manera oficial, trobem alumnes matriculats a 5è i 6è de Batxillerat des del curs 71-72, encara que, als anys anteriors, ja es donaven classes d'aquests dos nivells de manera oficiosa.

Els alumnes venien de tota la comarca. Així, segons les dades del curs 73-74, trobem que hi ha 58 alumnes de Torroella de Montgrí, 20 de Begur, 48 de Palamós, 33 de La Bisbal, 20 de Pals i 7 de Bellcaire. En d'altres ocasions es troben alumnes de Regencós, Albons, Verges, Sant Antoni, Calonge...

ELS PROFESSORS. EL GOVERN DEL CENTRE

També com en família quedaven les relacions entre els professors, el conserge (abans de Florenci Ferrer hi hagué durant un parell de mesos un pastor que es passava l'hora davant del rellotge, amb el gaiato a la mà, esperant que arribés el moment de tocar el xiulet amb què s'acabava la classe; aquest conserge el pagava l'Ajuntament) i la secretària, la Margarita Mir, que les primeres setmanes feia servir la màquina d'escriure particular del Sr. Bagué perquè al centre no n'hi havia. No hi havia cap Junta Directiva ni tampoc es feien claustres, perquè, fidel a la seva màxima, el Sr. Bagué considerava que tot el que no es pogués arreglar amb un bon dinar, difícilment s'arreglaria en reunions a porta tancada. El Sr. Bagué, en realitat, era cap d'estudis depenent del director de l'institut gironí, encara que, a l'hora de la veritat, sí que exercia de director. Al cap d'un parell o tres de mesos, i sense sou ni cap reconeixement per part de l'Administració, fins a l'any 1974, és clar, el Sr. Pujol Hospital va començar a fer tasques de secretari (i va seguir essent-ne fins que es va retirar).

Els professors eren, majoritàriament, escollits pel Sr. Bagué: tant el Sr. Torras com el Sr. Pujol es van oferir i, fi-

nalment, van ser proposats i acceptats a Girona, i, en última instància, segons es llegeix a les actes dels claustres del Vicens-Vives, pel Rector de la Universitat. Era habitual que el Sr. Bagué, quan arribava final o principi de curs, rebés múltiples cartes de llicenciats sol·licitant treballar al centre. Generalment adjuntaven el currículum i solien mostrar-se disposats, a més de donar la matèria que millor coneixien, a fer cues d'altres matèries. Al centre es conserven diverses d'aquestes cartes, però només queda un escrit en què el professor acceptat (Javier Sanz de las Heras) comunica el dia de la seva arribada (carta de 2 de juliol de 1973).

La Margarita Mir, al tenir el títol necessari per poder exercir com a professora de Música, el Sr. Bagué la volia contractar, però a la Sección Femenina de la Falange, de la qual depenien les assignatures de Música, Llar, Gimnàstica i F.E.N., no la van admetre per raons corporativistes: era preferible una nena amb un any de solfeig, però amb estades com a monitora a les seves colònies que no pas una persona amb títol que no volgués afiliar-se a la Sección. La Margarita es va quedar com a secretària. Una cosa semblant li va passar a la Carme Barceló: li van donar la plaça de professora de gimnàstica amb la condició que havia de donar,

65. Professors, pares, personal no docent i membres de l'Ajuntament en un dinar d'agraïment pagat per l'Ajuntament

obligatòriament, F.E.N., tot i que ella no estava afiliada a la Sección Femenina.

Com és lògic, a mesura que el nombre d'alumnes augmentava, calia més professorat. Sabem que, als tres primers cursos, hi havia nou professors: 1 catedràtic, dos agregats i 6 professors no numeraris, un dels quals era contractat (dades que provenen de l'estadística del curs 70-71). Pel curs 71-72, era previst augmentar en dos els professors no numeraris. Pel que fa al curs 72-73, el claustre estava format per 17 professors, un menys que al curs 73-74 (3 numeraris, 5 interins, 10 contractats). Els professors podien tenir dedicació exclusiva, normal o plena. També podien estar en excedència, com va ser el cas de la Sra. Alicia de los Bueis Gutiérrez.

A l'acta del claustre de l'institut Vicens-Vives del dia 25 d'octubre de 1968, es poden llegir els noms dels professors del centre i de les Seccions Delegades de Palafrugell, Sant Feliu de Guíxols i Banyoles. A més de *D. Esteban Bagué Nin* [que] *ha tomado posesión de la plaza de Profesor agregado de Francés de la Sección Delegada de este Instituto en Palafrugell, por la que ha sido designado, en virtud de concurso de Traslado y según resolución de la Direcc. Gral. de Enseñ. Media y Profesional de 9 de julio de este año, habiéndose*

dose cumplido en el acto de posesión las formalidades previstas en las disposiciones legales vigentes (acta de presa de possessió d'1 de setembre de 1968), van donar classes a Palafrugell els següents professors: D. Josefina Magraner Adell, de Dibuix; D. Martin Torras Lloveras, de Física i Química; D. José Pujol Hospital, de Matemàtiques; D. Luís Bagué Soler, de Llengua i Literatura Espanyola; i D. José M. Lliteras Piñero, de Llatí. A més del mossèn D. José Barcons Vila (que pren possessió del càrrec el 7 de desembre, encara que ja exercia des del dia 1 d'octubre), encarregat de fer les classes de religió (ocasionalment, en algun curs el mossèn podia exercir també de Director Espiritual –càrrec que es va mantenir durant bona part de la dècada dels 70–; en d'altres cursos hi havia dues persones diferents per als dos càrrecs), el professor de Gimnàstica per a nois, Sr. Nicasio Martínez, designat per la Falange, i la professora de Gimnàstica per a noies, Sra. Carme Barceló, enviada per la Sección Femenina. Aquests professors nomenats per la Falange donaven també l'assignatura de F.E.N.

A la mateixa acta de 25 d'octubre de 1968 llegim que *todos ellos han sido nombrados por Orden del Excmo. Sr. Rector de la Universidad de Barcelona, de fecha 19 de octubre del corriente año y percibirán 122.400 pts. anuales, más*

66. Un dels primers
claustres

dos pagas extraordinarias, si tuvieran derecho a ellas, haciendo constar que cobrarán todos sus haberes en concepto de sueldo salvo los de gratificación, habiéndose hecho todos cargo de la enseñanza el día 1 de octubre. En canvi, a l'acta de 12 de novembre de 1969, podem comprovar que als interins els donen dos preus diferents: un pels professors que repetien al centre, més el professor de Física i Química, Sr. Santiago Marcó Tarrés; i un altre per a la Sra. Dolors Bosch Vich i la Sra. Alicia de los Bueis Gutiérrez. (La diferència de sous podia venir motivada pel tipus de dedicació, plena, normal o exclusiva.) En aquesta segona acta, no hi consten ni el Sr. Jaume Isern ni el Sr. Frederic Suñer, que van exercir de professors de l'Institut durant dos anys: eren els dos professors contractats que, tot i tenir, estudis universitaris, els seus títols no eren reconeguts per a l'ensenyament.

Els dos o tres primers anys, podia esdevenir-se que un interí no cobrés la primera mensualitat fins al mes de gener. Tampoc no ingressaven els diners ni rebien la nòmina al centre, sinó que la Margarita Mir havia d'anar a Girona, a l'Habilitat, on Mn. Costa li pagava els sous de tots els professors. Com que el sou era la suma de diferents conceptes i l'home que els pagava tenia l'habitació amb un desendrec

mastodòntic, no era gens estrany que la Margarita hagués d'anar dues i tres vegades a Girona perquè s'havien oblidat de donar-li part dels diners. La mateixa secretària no va tenir contracte fins al cap d'un any i mig de treballar al centre. L'Ajuntament li pagava 1.500 ptes al mes. Els professors i professores que depenien de la Falange anaven a cobrar directament a Girona, a la seu del Movimiento, al carrer de la Força. (Recorda la Sra. Carme Barceló que el seu sou, el primer any, era de 900 ptes., o sigui, com que es desplaçava amb la SARFA i es quedava a dinar, anar a treballar li suposava perdre-hi diners.) Aquesta manera de cobrar dels professors devia durar al voltant d'un any i mig, perquè el secretari de l'Institut Vicens-Vives, Sr. Josep Gener, va informar el Sr. Bagué, en carta del 25 de gener de 1970, que *els profesores contratados cobrarán por las Cajas de Ahorros a través de la Delegación Provincial del Ministerio... Me dicen en la Delegación que sería conveniente que fueran todos de la misma Caja y hemos decidido que sea en la CAJA DE AHORROS PROVINCIAL DE LA DIPUTACIÓN DE GERONA, de modo que el que no tenga libreta de dicha Caja que abra una inmediatamente...* Ja hem comentat que encara que legalment no es podia fer 5è ni 6è de Batxillerat, aquests dos cursos sí que es dona-

ven, però no es podien cobrar de l'Administració. La Margarita Mir anava a l'Ajuntament a buscar els diners que li donava l'interventor que els rebia d'una Comissió presidida pel Sr. Genover i, més endavant, pel Sr. Nicolau. Els alumnes també pagaven matrícula. Segons es llegeix a la **Revista de Palafrugell**, a l'octubre de 1969, la matrícula valia 500 ptes., més 125 ptes. al mes. Sortia, doncs, per unes 1600 ptes. a l'any. Hi havia un 30% de les matrícules gratuïtes, i, si s'acreditava pertànyer a la família nombrosa, la reducció era del 50%.

Aquestes quotes es liquidaven al Vicens-Vives i havien de revertir en una part petita de les assignacions de manteniment del centre. Com que aquestes assignacions solien arribar amb molt de retard, el centre havia de fer meravelles per equilibrar l'economia. I a vegades amb les meravelles no n'hi havia prou, i calia fer tramples. Recorda el Sr. Pujol Hospital que normalment les partides de despeses venien donades centim per centim: tant per calefacció, tant per fusteria, tant per secretaria, tant pel lampista, etc.; i s'havia de gastar només aquells diners per aquelles coses prèviament establertes. El problema era evident: es podia necessitar menys feina de fuster i més de lampista; sobraven diners d'una partida i en faltaven a l'altra, però els di-

ners no es podien intercanviar i, a més, calia presentar factures que coincidissin amb els pressupostos inicials. Solució? Molt fàcil: passar diners d'una partida a l'altra i falsificar factures. Conseqüències? L'Institut funcionava de la millor manera que podia i la gent comentava, a causa de la petició de factures falses, que algú s'embutxacava diners; evidentment la gent no en sabia, de la missa, la meitat. De tant en tant, el Sr. Bagué cridava algun pare que gaudia d'una posició econòmica benestant, solvent, i li explicava com estava la situació del centre. El resultat era que sovint aquests pares pagaven uns rebuts una mica més cars que la resta de famílies.

La venda de llibres, a can Palé, també ajudava a engreixar una mica el sou dels professors; més endavant, va revertir en el centre, abans de passar a l'A.P.A., a inicis dels vuitanta. Del preu de cada llibre venut, el 10% era per als professors i, temps després, per al centre. Segons recorden els Srs. Bagué, Torras i Pujol, els del Vicens-Vives van arrufar una mica el nas quan el claustre de Palafrugell va decidir triar ells els llibres i no mantenir els que els venien proposats des de Girona. Evidentment, a Girona perdien el 10% del preu dels llibres d'una Secció Delegada que depenia, a efectes legals, d'ells.

67. Diferents llibres de
l'antic Batxillerat

No hi havia professors substituïts. Si algú es posava malalt, un altre professor del centre donava la classe. Tant la Carme Barceló com la Margarita Mir comenten que havien hagut de donar classes d'història, dibuix, treballs manuals, matemàtiques o del que calgués. La Margarita Mir també hi anava algunes tardes, a fer les guàrdies del centre, que li eren degudament pagades.

Van ser uns anys que els alumnes que els van viure –*Juventud, divino tesoro!*– recorden amablement, feliçment. Però van ser també anys de lluita per arrelar el centre. I d'això se'n recorda molt bé el Sr. Bagué. Ell estava a Manresa i l'inspector, Sr. Gassiot, es va encarregar de fer sortir a concurs la plaça d'agregat de Francès a la Secció Delegada de Palafrugell. Ell hi va venir, refet, amb una idea clara: alleugerir la feixuguesa de la feina anant a buscar bolets i omplint les hores de lleure pescant i reflexionant d'aquest món i l'altre a la tertúlia del Mercantil. Però no era aquella ni la terra ni el temps per una nova edat d'or, i la dura realitat va venir de la mà del nomenament com a cap d'estudis de la Secció Delegada –la seva feina era en realitat la de director–. En lloc de pescar sards i fregir julibies, mirava si l'Administració picava i li permetia un claustre al seu punt just, amb els professors necessaris. Però li deien

68. Viatge a Itàlia
(1970)

que s'espavilés i tirés endavant el centre. I així ho va fer, amb l'ajut incondicional dels professors, la secretària, el delegat de zona –Sr. Arturo Calsina Major–, els pares i el compromís real i efectiu de l'alcalde, Sr. Joan Gich, tal i com ja hem vist. Com també recorda el Sr. Bagué, moltes de les coses que es van fer de manera, diguem-ne, relativament legal, s'atreviren a tirar-les endavant perquè ell era bon amic dels tres inspectors, Srs. Gassiot, Armengual i Solà.

DE SECCIÓ DELEGADA A INSTITUT

No creiem anar errats si afirmem que ja al mateix any 68, s'ambicionava esdevenir Institut. S'estalviaven problemes amb la competència (pel tema del Batxillerat Superior), possibles malentesos amb el Vicens-Vives (per raons econòmiques). Essent Institut, el director i el claustre es podien moure molt més lliurement, sense esperar el vist-i-plau de l'institut gironí del Delegat Provincial i de més amunt si calia.

I, com en d'altres ocasions, qui va començar a moure-ho fou el Sr. Gich. El 31 de juliol de 1970 (a l'acabar el segon curs), escriu la següent instància dirigida al Ministro de Educación y Ciencia.

69. Viatge fi de curs (71-72)

70. Viatge a Madrid (1973)

D. JUAN GICH GIRBAU, en su calidad de Alcalde Presidente del Ayuntamiento y de la Junta Local de Enseñanza, en cumplimiento del acuerdo del pleno tomado en la sesión extraordinaria celebrada el día de ayer, y debidamente autorizado para ello, ante V.E. comparece y con el mayor respeto.

EXPONE: Que esta villa de Palafrugell cuenta con una SECCIÓN DELEGADA Mixta de Enseñanza media dependiente del Instituto de Gerona y que tiene las siguientes características:

- Edificio de reciente construcción (año 1968).
- Capacidad para 600 alumnos (13 aulas de 40 alumnos, más dos aulas dobles de 80).
- Laboratorio de Física y Química.
- Laboratorio de Ciencias Naturales.
- Biblioteca (fondo actual: 500 libros).
- Sala gimnasio con duchas.
- Capilla.
- Dos patios para chicos y chicas respectivamente, con una superficie de 3.100 m² cada uno.

Que actualmente, esta SECCIÓN DELEGADA cuenta con unos 400 alumnos –oficiales y libres– que en próximo curso se elevarán a una cifra superior a 550, según datos ya con-

cretos, con notable incremento de los oficiales.

Que cuenta con un cuadro de profesores bastante completo (4 titulares; 5 interinos de Letras y Ciencias; Profesor de religión; Profesores de Gimnasia, F.E.N. y Labores).

Que la villa de Palafrugell, con un censo de 12.000 habitantes, es además centro de una comarca de fuerte densidad de población (Palamós, a 7 kms, con 11.000 Hab; Bagur, a 6 kms, con 2.500 hab.; La Bisbal, a 12 kms, con 7.000 hab.; Pals, a 8 kms, con 2.000 hab.; Torroella de Montgrí, a 15 kms, con 5.000 hab.; todo ello alcanza en su totalidad más de 40.000 hab.).

Que esta villa es Centro Comarcal de Enseñanza Primaria.

Que el Instituto más cercano es el de Gerona a 48 kms, lo que ofrece serias dificultades de desplazamiento y gastos considerables, siendo por otra parte necesario aliviar a dicho Instituto que tiene una matrícula excesiva.

Que la consecución de un Instituto de Enseñanza Media en esta villa ha sido un anhelo largamente sentido por la población y Ayuntamiento hasta el punto que todo el vecindario en general contribuyó con sus generosos donativos voluntarios para la adquisición de terrenos y que la Corporación Municipal, previa autorización superior, con-

71. L'institut era un centre comarcal

tribuyó con la cantidad de 1.201.550 ptas a la mejora del edificio, sin contar con la aportación de los terrenos y otras obras de urbanización de que el paraje y calles de acceso al mismo.

Por todas estas circunstancias favorables y a fin de cubrir las necesidades de una de las más prósperas y activas comarcas de la Costa Brava;

SUPLICA a V.E.: que se digne admitir esta instancia y, en méritos a lo expuesto y previsto los trámites legales tenga a bien disponer la transformación de esta SECCIÓN DELEGADA de Palafrugell en INSTITUTO NACIONAL DE ENSEÑANZA MEDIA.

Gracia que espera merecer del recto proceder de V.E. cuya vida guarde Dios muchos años.

No es va obtenir cap gràcia. L'any següent es va insistir des de la mateixa Secció Delegada. El 30 de juliol de 1971, el Sr. Bagué va rebre una carta del Sr. Ceferino Hoyos Bodelón que l'informava sobre què calia fer per convertir la Secció Delegada en Institut. Estava regulat per l'Ordre del 19 de juny de 1971 (B.O.E. n. 156 de 1 de juliol). Les gestions s'havien de realitzar a través de la Delegación Provincial de Educación de Gerona

Llegim a la carta aquests tres punts:

1.- Que en virtud de dicha Orden haga Vd., apoyado por el Alcalde, Asociación de Padres de Familia, etc., las gestiones cerca del Delegado Provincial de Gerona para que con la máxima urgencia posible eleve a la Dirección General de Programación e Inversiones del Ministerio la propuesta o proyecto de conversión de la Sección Delegada en Instituto conforme a las normas de la Orden adjunta.

2.- Que una vez remitida la propuesta, me indique Vd., en carta privada a mi casa, fecha, número de escrito y datos que considere Vd. oportunos facilitarme para que pueda hablar en la Dirección General indicada, para que se apruebe lo antes posible, es decir, para el comienzo del próximo curso 71-72.

3.- Por Decreto 1485/1971 de 1 de Julio (B.O.E. núm, 166 de 13 de Julio último), se ha promulgado las instrucciones sobre la ordenación del curso 71-72, y la forma en que cada centro podrá impartir las enseñanzas.

De este Decreto, cuya fotocopia le adjunto, creo que lo que más le interesa es el Artículo 6 que trata sobre los centros que pueden impartir el 5 curso de Bachillerato de Ciencias y Letras.

72. Jugant un
partit a Girona

73, 74. Primavera
a l'Institut

El sr. Hoyos hi va adjuntar el model d'escrit que calia entregar.

Es van seguir els tràmits. La resposta va tornar a ser negativa. Per esdevenir Institut va ser necessari esperar que el B.O.E. núm. 164 del dimecres 10 de juliol de 1974 publiqués a la pàgina 14394 el Decret 1872/1974 de 20 de juny, *por el que se crean varios Institutos Nacionales de Enseñanza Media*. Deia el text:

La Ley General de Educación establece en sus disposiciones transitorias segunda y tercera la obligación de los actuales Centros docentes de adecuarse, mediante la correspondiente transformación, a los nuevos niveles educativos por ella implantados. Por otra parte, el Decreto dos mil cuatrocientos setenta y nueve/mil novecientos setenta, de veintidós de agosto, por el que se establece el Calendario para la Reforma Educativa, prevé la extinción total del Bachillerato Elemental para el presente curso académico mil novecientos setenta y tres-mil novecientos setenta y cuatro. Las Secciones Delegadas de los Institutos Nacionales de Enseñanza Media fueron creados por decreto noventa y uno/mil novecientos sesenta y tres, de diecisiete de enero, como centros integrantes de los Institutos para extender la enseñanza del

Bachillerato Elemental mediante la creación de establecimientos docentes de costo reducido en aquellas localidades en que las necesidades así lo requieran y en las que no era aconsejable erigir Institutos. Al extinguirse las enseñanzas impartidas por estos centros, parece conveniente, a medida que la programación así lo aconseje, proceder a su transformación en centros correspondientes a los nuevos niveles educativos.

En su virtud, de acuerdo con lo dispuesto en los artículos cuarto, c), y sesenta y uno de la Ley General de Educación catorce/mil novecientos setenta, de cuatro de agosto, a propuesta del Ministerio de Educación y Ciencia, y previa deliberación del Consejo de Ministros en su reunión del día treinta y uno de mayo de mil novecientos setenta y cuatro, DISPONGO:

Artículo primero.- Se crean los Institutos Nacionales de Enseñanza Media mixtos que a continuación se indican [Per ordre alfabètic apareixen tots els nous instituts; el de Palafrugell és el número 34].

Artículo segundo.- Se extinguen, con efectos de finales del curso académico mil novecientos setenta y tres-mil novecientos setenta y cuatro, las Secciones Delegadas que a continuación se indican, creadas por los Decretos que se expresan:

Palafrugell (Gerona), mixta.- Decreto tres mil trescientos cinco/mil novecientos sesenta y seis, de veintinueve de diciembre (Boletín Oficial del Estado de veinticuatro de enero de mil novecientos sesenta y siete).

Signava el decret a més de Francisco Franco, el Ministro de Educación y Ciencia, Cruz Martínez Esteruelas.

Tal i com es pot deduir del Decret, la transformació de les Seccions Delegades en Instituts ja semblava prevista

l'any 1970, just quan el Sr. Gich va enviar la primera sol·licitud. De la mateixa manera que a l'any 1963 van començar a moure terra i cel per aconseguir un institut en un moment de traspàs, en aquesta ocasió es va tornar a fer la sol·licitud just quan la llei, lenta però inexorable, anava fent el seu camí. Es va haver d'esperar, doncs, que tornessin a coincidir els interessos del Ministerio amb els de la gent de Palafrugell.

El setembre de 1974, ja tenim Institut de Batxillerat.

75. Binibeca (1976)

1974-1982

LA CONSOLIDACIÓ

CONTEXT HISTÒRIC (1975-1982)

I una nova cançó va començar a sonar el 1975. No es veia clar qui seria el director de l'orquestra ni quins serien els músics escollits, encara que molta gent havia triat la peça que cantava **Jarcha**: *libertad, libertad/ sin ira, libertad/guárdate tu miedo y tu ira/porque hay libertad/ sin ira, libertad/ y si no la hay/ sin duda la habrá*. Fins a 1982, van ser anys de deficiència, de pors amagades als cellers més antics, de desenganys que es van fer inevitables com una majoria d'edat, de bramuls de braus que espantaven tota l'arena hispànica, els toreros, els músics i el públic que duia el pèl una mica llarg, pantalons de pota d'elefant i patilles amples com la fulla d'una destrat. La mateixa destrat de guerra que havien desenterrat els ultres i que tractava de minimitzar el protagonista absolut de la tragicomèdia: Adolfo Suárez, bell adonis que havia mamat llet franquista i parlava el llenguatge dels déus democràtics, encara que molta gent va saber el nou alfabet quan ell ja tenia els cabells emblanquinats i es mostrava ullerós i envellit, com un humil Prometeu -i promet. Però els herois moren joves, encara que provin de ressuscitar, i, en un partit on diversos són els homes i diverses són les parles i on, com deia Fuster, *tota*

coincidència entre les meves idees i les teves és això: pura coincidència, el futur ex-president Duc de Suárez va deixar lloc a un efímer, emmendonat i boriskarlofià Calvo Sotelo.

Aviat es va veure la necessitat de canviar autors, actors i anècdotes, per estrictes exigències del guió, com deien totes les actrius que mostraven els seus encants. Uns quants exemples. A TVE, es passava de **Marco** i els bigotis impossibles d'Íñigo abocats a un encara més impossible escot de Rocío Jurado, que demostrava que també el folklore de l'Espanya eterna podia lluitar en el camp de les descomades actrius progressistes, o les ballarugues a ritme travoltaic i engominat d'**Aplauso**, a **Los Gozos y las Sombras** o **Fortunata y Jacinta**, sense oblidar l'accés al poder dels secundaris -siguin llestos o mediocres- que recordava **Yo, Claudio** o l'espúria rialleta maquiavèlica de J.R. Al cine, a més de les bestieses del "destape", de la violència dels gossos de carrer i les pel·lícules S, surten nous directors: Gutiérrez Aragón, Olea, Mario Camus, Pilar Miró -amb el seu **El crimen de Cuenca**-, el poc prolífic Erice o l'èpica, i ara ja gairebé indigerible, **La ciutat cremada**, recuperació de la memòria d'un país que venia del Nord o del Sud, de terra endins o mar enllà, ja no se sabia. I la ràdio: d'**Eternamente María** o **Lucecita**, ràdionovel·les prèvies a

76. Eleccions
democràtiques

la incombustible Elena Francis, als protagonistes de Luis del Olmo, les veritats esportives de José María García, els silencis del loco de la colina, i les paraules d'Encarna Sánchez. En aquests anys van aparèixer l'**Avui**, primer diari en català, i **El Punt Diari** i **EL PAIS**, mentre arreu d'Europa el punk estripava els vestits reials i cuirassava cabells i nassos amb un crit de ràbia, previ al que anys després, mentre sonaven el pop power, el heavy metal, el tecno pop o la new wave, emetrien els *squatters* a Alemanya i a Holanda; aquí tardarien, encara.

Van ser els anys de la llarga elaboració de la Constitució, de l'U.C.D. collage, de Carrillo equilibrista i legalitzat, de González llavigrós amb la moció de censura a l'americana, de don Fraga el garbancero, i l'Honorable i recuperat Terradellas; del pacte de la Moncloa, d'una L.O.A.P.A. que congia les autonomies basca i catalana en comparar-les amb la resta de l'Estat de les autonomies, amb presidents oblidats com Escudero o Garaicoetxea i honorables amb arrels profundes com Montserrat, com Jordi Pujol. També, però, van ser els anys en què E.T.A. i G.R.A.P.O. esbudellaven guàrdies civils, militars, jutges, enginyers, en nom de la independència. I a cada nou atemptat, veus de mort i sabre sonaven prop de les casernes:

eren els militars de sempre, que consideraven traïdor Gutiérrez Mellado i, potser també, el Rei. L'operació Galàxia els va, prèviament, il·luminar fins dur-los a entrar, com una bruixa avortista, a la matriu del Congrés: *¡Que se sienten, coño!*. Van ser anys de por, d'esperança i reivindicacions: Sant Jordi de 1977, al crit de "Llibertat, Amnistia i Estatut d'Autonomia", o per la Llibertat d'Expressió, mentre Boadella escapava d'un consell de guerra. Van ser anys d'oblit pràctic i necessari, anys d'intranquil·litat i recança; i ja sabem que la recança atura les cames i les idees, fa asseure la gent, i els fa polítics, mentre la ideologia somnia que el camí, possiblement, era molt més llarg.

I amb tantes coses, els diaris quasi no tenien espai per les notícies que arribaven d'arreu del món: els desapareguts argentins també van perdre la seva guerra de les Malvines en fosses comunes; Jomeini, com un *clérigo cerbatana*, espan-ta amb la seva boca terrible el món, que queda aturat mentre espera que Carter es mogui; però Carter només es mourà quan les botes de cow-boy de Ronald Reagan el facin fora; Nicaragua serà sandinista; tota Llatinoamèrica sacseja la columna com si fos un terratrèmol; Joan Pau I serà breu i Joan Pau II atlètic, viatger i moderat; assassinaran Aldo Moro i Indira Gandhi; el Líban esdevindrà el Líban, mentre Sadat,

77. *Fas campana?*

Carter i Beguin firmen els acords de Camp David; cambotjans i vietnamites es trauran els ulls; solidaritat tindrà una ampliació semàntica, de matís polític, fins que arribi el primer cop d'estat a un país comunista; massacraran una manifestació de gent de raça negra a Soweto; i moriran Fritz Lang, Visconti, Hitchcock, Chaplin, John Ford; i moriran els turistes a Los Rodeos o al càmping valencià; i moriran Josep Pla i Salvador Espriu; i moriran els italians a l'estació de Bologna; i moriran John Lenon i Picasso; i morirà...

Va morir molta gent i, encara que es va guanyar una democràcia, es van perdre moltes coses pel camí, un camí que ja era autovia sense peatge pels socialistes.

UN CANVI D'ÈPOCA, UNA ÈPOCA DE CANVIS

Es recorda que quan, el 20 de novembre de 1975, va morir Francisco Franco, algunes persones que formaven el claustre van insinuar la possibilitat de fer una missa en recordatori del Cap d'Estat per la gràcia de Déu. El capellà s'hi va oposar. Es va crear un cert malestar, sense que la sang, però, arribés al riu.

Quan els partits polítics proliferaven com bombolles

en l'escuma dels dies de la transició, el director va cedir el centre per una trobada d'un partit comunista. L'actitud no va agradar gens a un sector del claustre. Hi va haver ti-bantor, males cares, però la sang no va arribar al riu.

Quan el 1977 la majoria dels professors de tots els centres eren P.N.N. (Professors No Numeraris), es va declarar a tot l'Estat una vaga per arreglar la seva situació laboral. Fou una vaga contumaç, èpica i vehement, professional; hi va haver desercions quan ja algun sindicat se n'havia desmarcat, baixes de matrícula, però la sang no va arribar al riu.

Quan el claustre va escollir com a nou director el Sr. Melcior Cruzate (en aquells moments només podien ser directors els catedràtics), es va demanar al Sr. Mingorance, que estava en comissió de serveis a Andorra, que baixés a votar per evitar un possible empat. El Sr. Balcells va marxar de Palafrugell, però la sang tampoc no va arribar al riu.

Quan es van crear els Consells de Direcció, formats per la Junta Directiva, els P.N.N. i els P.N. (Professors Numeraris, o sigui, amb oposició guanyada i plaça) i amb la intervenció dels pares, semblava que l'Institut (els instituts) deixava de ser el que sempre havia estat. Canviaven lleis, acotaven poders, deixaven que els pares s'introduïssin efectivament a l'escola, però la sang no va arribar al riu.

78. Llibertat
d'expressió

79. Otan, no

Quan els professors van haver de tirar endavant una reforma d'ensenyament amb unes condicions que distaven de ser les òptimes per endegar-ho tot de la manera més correcta possible, es van queixar, devien maleir; cadascú sabia quina era la vertadera pedra filosofal per millorar l'ensenyament. Però van aplicar el B.U.P. com van poder i la sang no va arribar al riu.

Quan els alumnes van protestar per l'empresonament d'Els Joglars i van exigir, mitjançant la vaga, el dret a la Llibertat d'Expressió, o quan mostraven la seva disconformitat amb la Selectivitat, no es va aconseguir gaire res, ni tan sols que la sang arribés al riu.

Quan els alumnes que havien estudiat el pla antic veien que de manera irremissible els quedaven algunes assignatures pendents sense possibilitat de recuperar, malgrat que es fessin convocatòries extraordinàries el desembre i el febrer, la sang no va arribar al riu.

Quan professors i alumnes van haver de suportar les obres mentre es feia classes, exàmens o campana (aquests tres aspectes de l'ensenyament requereixen, tots tres junts o per separat, una tranquil·litat proverbial i absoluta), hi devia haver morros, males llunes, nervis esgarrinxats, però tampoc en aquesta ocasió la sang no va arribar al riu.

Quan en un Carnestoltes es realitzà una comparsa sense el permís de Direcció, es produïren ferits morals de consideració reservada, i, malgrat que aquesta vegada va anar ben just -el director va acabar dimitint aquell final de curs-, la sang tampoc no va arribar al riu.

Quan es va trencar la norma del Sr. Bagué de menys claustres i més sopars, i es van intercanviar els factors, o, almenys, es van igualar, la sang no va arribar ben bé al riu, però potser sí a la riera Aubi.

I és que, a l'Institut, moltes coses havien canviat.

Per començar, les lleis que venien de Madrid.

LES LLEIS

El febrer de 1969 es va publicar el **Libro Blanco**, impulsat pel ministre Villar Palasí. Per primera vegada es pretenia fer una reforma de la totalitat del sistema i, com gairebé sempre, es va acabar com el rosari de l'aurora. Els principis fonamentals eren prou interessants: una educació bàsica, gratuïta i obligatòria fins als 14 anys que unificés tota la població escolar en un mateix nivell, superés les desigualtats entre el camp i la ciutat, implantés un

80, 81. El relleu

únic batxillerat de formació polivalent, lligués la formació professional tant al món de l'ensenyament com al món laboral, facilités l'accés a la Universitat, després d'un curs orientatiu, creés noves carreres universitàries de nivell mitjà (3 anys en lloc de 5), etc.

Puelles Benítez, en el llibre ja esmentat, anota les paraules amb què el titular del Departamento va presentar el projecte davant de la Comisión de Educación de las Cortes:

...queremos que se abran las puertas de los centros de enseñanza de par en par, sin limitaciones ni discriminación alguna para ningún español, para que todos los españoles puedan acceder a esa educación esencial y mínima, a esa Educación General Básica que ha de ser la plataforma cultural de su vida y que debe crear en cada centro, a modo de microsociedad, un auténtico clima de convivencia. Porque es ahí donde se va a decidir la verdadera integración social que no ha de permitir jamás, nunca jamás, que los españoles vivamos amenazados por la división, que a los españoles les lleguen a matar los rencores y rencillas de otros tiempos que tantas lágrimas y sangre hicieron derramar... Educación General Básica, sí, igual y gratuita para todos, para ricos y para pobres, para los hijos de empresarios y obreros, como deber y de-

recho fundamental de los españoles a partir de ahora.

Belles paraules, i gairebé democràtiques. Però se'ls veu el llautó quan parlen només d'ensenyança general bàsica, quan no esmenten la secundària ni l'ensenyança universitària, i quan ni tan sols consideren la realitat indefugible d'una societat classista i d'un sistema d'ensenyament dual (estatal i privat), que impossibilita que l'ensenyança, almenys en segons quines escoles, sigui, alhora, obligatòria i gratuïta.

Tanmateix, no es pot negar que l'avenç era substancial, i podia haver estat definitiu si les Cortes haguessin aprovat els recursos financers que es demanaven. En el projecte de llei es proposava una reforma fiscal que havia d'afectar l'impost general sobre la renda i d'imposar un gravamen sobre el tràfic d'empreses. Creava un impost especial sobre els beneficis de les societats. La Comisión de Hacienda, el 2 de juliol de 1970, ho va denegar tot al·legant que *las razones no sólo son técnicas, sino que son también de carácter político y económico*. La conseqüència va ser que el pressupost per als deu anys que havia de durar la Reforma (de 1972 a 1981), era tractat en xifres estimatives. Puelles Benítez explica que l'estimació implica no tan sols el no-increment, sinó que *la fuerte erosión de la moneda convirtió el presupuesto "indicativo" en una reducción de ingresos, paliada*

82. L'Institut de F.P.,
en construcció

en los años siguientes por fuertes transferencias de inversiones de capital a gastos corrientes. Van deixar la reforma a mitges i, sobretot, se'n va ressentir molt la política de construccions. Possiblement aquesta fou una de les causes que van possibilitar la transformació de la Secció Delegada en Institut.

El nou sistema educatiu preveia tres nivells. El primer era el pre-escolar i l'E.G.B. (Educación General Básica). En el pre-escolar, l'alumne s'iniciava en l'aprenentatge durant les dues etapes de què es componia: el jardí d'infància (2 i 3 anys) i els pàrvuls (4 i 5 anys). L'E.G.B. oferia un únic nivell obligatori i gratuït. A l'acabar-lo, l'alumne podia rebre el graduat escolar, per estudiar posteriorment B.U.P., o el certificat d'escolaritat, exigint a F.P. El segon nivell era l'ensenyança secundària (B.U.P. i F.P.). El Batxillerat era Unificat, perquè no distingia Ciències de Lletres, i Polivalent, perquè proposava matèries comunes, optatives i activitats tècniques. Per poder accedir a la universitat, calia aprovar, acabat el B.U.P., el C.O.U. (Curso de Orientación Universitaria). I el tercer nivell era l'universitari, compost de tres cicles: una carrera de grau mitjà (3 anys), de grau superior (5 anys) i l'especialització.

La renovació del sistema coincidia amb una renovació

pedagògica: la importància del treball en equip, l'atenció individualitzada a l'alumne, el foment de la iniciativa creadora, el rebuig del memorialisme, uns nous continguts, el paper dels pares en el centre, etc. Tot plegat, però, és posat en qüestió pel pla d'estudis de 1975, que torna a ser teòric i tradicional.

En aquesta proposta l'Estat reconeix explícitament la seva responsabilitat en la tasca docent:

La dirección por el estado de toda actividad educativa, pues es responsabilidad del mismo la función esencial de formular la política de este sector, planificar la educación y evaluar la enseñanza en todos sus niveles y centros.

Ja sabem que l'infern està empedrat de bones intencions: segur que les del Ministerio ocupen força espai. Era francament difícil tirar endavant una reforma que implicava un increment considerable del professorat -que, a més, s'havia de reciclar-, nous equipaments i noves instal·lacions amb el poc pressupost assignat. A més, a partir de 1973, hi va haver un endimoniament ball de ministres que va dificultar-ne la implantació gradual, fins a l'extrem que a E.G.B. es van introduir 4 cursos de cop. I el ball va conti-

83 i 84. Josep M.
Balcells, Melcior
Cruzate,
directors

nuar entre la promulgació de la Constitució, el 1976, i la victòria del P.S.O.E., el 1982: hi va haver 6 ministres, un per any.

En aquests anys es van produir tres fets importantíssims, tant per la vida del país com per l'ensenyament: la promulgació de la Constitució (1976), els pactes de la Moncloa (1977) i el restabliment de la Generalitat de Catalunya (1977; estatut, el 1979; i principals traspassos de competències, el 1980). L'article 27 de la Constitució, com tants d'altres, va suposar un vertader joc d'equilibris entre les propostes de les esquerres i les conservadores; hi va haver coincidències immediates (el dret a l'educació és vist com un dret fonamental; l'ensenyança bàsica serà obligatòria i gratuïta; el poder públic inspeccionarà el sistema educatiu; caldrà desenvolupar la personalitat dels alumnes dins del respecte als principis democràtics), i pactes (dret a rebre formació religiosa i moral, però que sigui voluntària; l'ensenyament en centre privats, però ajudats pel poder públic; acceptació que tota la comunitat educativa intervingui en la gestió del centre). Als pactes de la Moncloa, a canvi de moderació salarial, es van acceptar una sèrie de propostes, de les quals només dues es van acomplir: la creació de nous centres públics (en dos anys es van invertir uns 40.000 milions de pessetes) i la

incorporació de les llengües nacionals a l'ensenyament. Pel que fa a la Generalitat, les competències van tardar a arribar (fins a l'últim trimestre de 1980) i estaven limitades per l'article 27 de la Constitució: les normes legals i la regulació de títols corresponien a l'Estat.

GOVERN DEL CENTRE

El nou sistema educatiu va afectar la vida de l'Institut. I no tan sols per les noves lleis i nous plantejaments, sinó per l'augment lògic de professorat, d'alumnes, de càrrecs, de necessitats. Si, com hem vist, des de la seva inauguració es respirava un ambient casolà, a partir del moment que es consolida com a centre docent públic -sense acabar de perdre completament aquest ambient casolà-, la vida entrarà en la rutina administrativa i legal. Era una vida que donava poc marge a les entremaliadures que havien utilitzat els Srs. Bagué i Pujol per endegar el centre. Va arribar gent nova amb noves idees, i es va perdre una mica l'harmonia habitual dels petits grupets. Aquest confrontament de diferents visions -amb bona part legítimat per la Constitució- fa possible que l'Institut es transformi.

85. Josep Pujol
Senovilla,
Director

86. Primera acta del
Consell Escolar

En els vuit cursos que tractarem en aquest capítol (1974-1982), van passar per la Junta Directiva quatre directors: Esteve Bagué Nin (1974-1975 -recordem que va ser l'únic any que exercí de director, ja que tots els cursos anteriors havia estat en realitat cap d'estudis delegat depenent del director del Vicens-Vives-), Josep M. Balcells Doménech (1975-1978), Melcior Cruzate de Palau (1978-1981) i Josep Pujol Senovilla (1981-1982).

La continuïtat entre les diferents Juntes Directives vindria donada per la presència constant del Sr. Josep Pujol Hospital en el càrrec de secretari, i per la participació en quatre juntes diferents dels Srs. Joan Mató (sots-secretari del 75 al 77, i cap d'estudis del 80 al 82) i Josep Pujol Senovilla (secretari el curs 78-79, i sots-secretari del 79 al 81). Si bé és cert que la personalitat d'un director pot modificar el tarannà del centre, tampoc cal mitificar en excés aquesta influència -a diferència d'uns primers anys que sí marquen pautes-. A més, la progressiva democratització dels centres públics i la definició de tota mena de lleis que afecten l'ensenyament, van fer que d'un director a l'altre hi hagués, més que res, diferències de matis, a vegades prou sensibles, però no en el grau suficient com per fer variar la trajectòria d'un Institut que depenia -i depèn- d'una Administració central.

Fins al 1981, només podia ser director d'un centre un catedràtic (Srs. Balcells i Cruzate), o, si no n'hi havia cap, un agregat amb plaça al centre (Sr. Bagué). Al claustre del 13 de febrer de 1981, es va debatre un escrit del representant dels Directors de la Província de Girona a la Junta Permanent de Directors de Catalunya. Es va aprovar per unanimitat que qualsevol professor, amb dos cursos d'antiguitat al centre, podia ser-ne director durant un període de dos anys (els períodes de direcció van esdevenir trianuals l'any 1985), amb possibilitat de ser reelegit. També es va aprovar, amb un marge més estret de vots, que l'edat del director fos inferior als 60 anys i que només podia renunciar a l'acabar el curs. També fou acceptada (12 vots afirmatius sobre 18 possibles) la proposta, que es contradeia amb l'Estatut dels Centres, perquè l'òrgan decisor del centre estigués format per tots els professors, els delegats de curs, un representant de l'A.P.A. i un del personal no-docent. La concreció d'aquestes propostes va arribar en el claustre del 9 de juny de 1981, en el qual va ser nomenat director, després d'una doble votació, el Sr. Josep Pujol Hospital.

El fet que es parlés, en el claustre que acabem d'esmentar, d'òrgan decisor implica que el Consell de Direcció i el

87. Grup de professors

Consell Assessor eren, a la pràctica, uns mers tràmits burocràtics que permetien aprovar les propostes de les Juntes Directives. El primer Consell de Direcció de què tenim constància en el llibre d'actes es va celebrar el 2 d'octubre de 1978, essent director el Sr. Cruzate, encara que és molt possible que ja en temps del Sr. Balcells hi hagués hagut un Consell (ens consta que les primeres eleccions d'alumnes es van fer el 19 de novembre de 1976).

El Consell de Direcció estava format, a més del director, per dos membres de la Junta, el cap d'estudis (Sr. Josep M. Frigola Serra) i el secretari (Sr. Pujol Senovilla), i per dos professors, un representant dels P.N. (Sra. M. Luz García Baños) i un dels P.N.N. (Sr. Josep M. Bagué Oller). Aquest Consell de Direcció era ajudat pel Consell Assessor, que seria, en part, un equivalent a l'actual Consell Escolar, però sense el seu poder. Hi prenia part quatre professors (el primer any van ser la Sra. Montserrat Lunati i els Srs. Esteve Bagué, Joan Mató i Jaume Ungé), dos representants de l'A.P.A. -Associació de Pares d'Alumnes- (els Srs. Lluís Pou Reixach i Francisco Berta Deyssenroth, que, al renovar-se la Junta de l'A.P.A. van cedir les seves places a la Sra. Dolors Capdeferro Estruch i al Sr. Lauro Aguiló Aliu). Segons consta a la memòria del curs 78-79 i en l'acte de presa de pos-

sessió, també hi havia alumnes (Montserrat Saez Revuelta, Josep Algué Urrutia, Lluís Bofill Miquel i Enric Sansabrià Basagañas) i un representant del personal no-docent (la Sra. Margarita Mir Ribas). Els representants dels alumnes eren escollits per votació; un per cada nivell.

Aquesta estructura va variar el curs 81-82. El Consell de Direcció es va mantenir però hi van intervenir 4 professors en lloc de 2, 4 representants de l'A.P.A., 2 alumnes i 1 representant del personal no-docent, a més dels representants de la Junta Directiva. Va desaparèixer el Consell Assessor i es va crear la Junta Econòmica, formada per pares i professors. La primera reunió de la Junta Econòmica es va celebrar el 26 de novembre de 1981.

El Consell Assessor estava regulat per les normes publicades al B.O.E. del 2 de desembre de 1977. Quedava ben clar que el responsable últim era sempre el director, que podia convocar el Consell Assessor un mínim de tres vegades a l'any. Aquest Consell es regia pel Reglament de Règim Intern del centre (llavors encara provisional) i tenia tres funcions bàsiques:

1) *Asesorar al Director en cuanto se refiere al establecimiento, organización, desarrollo o modificación de las di-*

88. El Gimnàs

89. Es va repintar
la pista de bàsquet

versas enseñanzas, planes de estudio, coordinación de horarios...; 2) asistir al Director en cuanto se refiere al régimen interno del centro, disciplina y formación del alumna-do; 3) ostentar la representación corporativa del centro en aquellos actos que por su especial solemnidad o trascendencia lo hagan aconsejable a juicio de la dirección.

Podem deduir que el director no era tan sols el responsable, sinó que el Consell Assessor havia de dir amén a tot el que ell decidia. De fet, només tenim constància en el llibre d'actes de quatre reunions del Consell Assessor (28-XII-78, 27-III-79, 18-XII-79 i 4-III-80) Com podem comprovar, només es reunien dues vegades a l'any, periodicitat que es va mantenir amb la Junta Econòmica (entre els anys 81 i 86 només es van fer 9 reunions).

A vegades el Consell de Direcció, que es reunia quinzenalment, es limitava a preparar l'Ordre del Dia per un claustre, però també prenia decisions, sovint tenint en consideració les propostes del mateix claustre o les que exposaven al Consell Assessor els representants dels alumnes i de l'A.P.A. Alguns dels temes que es van plantejar en aquests anys van ser els següents: els calendari d'inici i final de curs; els permisos de direcció als professors; la necessitat

de crear i de considerar dins dels horaris les reunions de seminari; reivindicar el català a C.O.U.; replantejar l'hora d'entrada dels alumnes per qüestió de transport; millorar el centre amb papereres i amb una tanca que voltés la pista esportiva (acta de 20 de juny de 1980); mantenir criteris per a les excursions (una excursió per curs i trimestre); evitar activitats extra-escolars durant el tercer trimestre; fomentar la interdisciplinarietat, pintar la pista esportiva (acta de 24 d'octubre de 1980); crear una comissió encarregada de redactar un Reglament de Règim Intern; cedir, amb condicions, el gimnàs al Futbol Club Palafrugell; acordar que les activitats extra-escolars posteriors a les vuit del vespre fossin responsabilitat exclusiva de l'A.P.A. (acta de 26 d'octubre de 1981), etc.

Abans de la creació d'aquests Consells, ja hi va haver intents d'obrir la direcció a la resta de professors que no formaven part de la Junta Directiva. Així, per exemple, al claustre d'11 de novembre de 1976, es van crear una sèrie de comissions: revista (Balcells, Sariol, Got), cultura catalana (Balcells, Sariol, Lunati), esports (Balcells, Got, Ruiz, Barceló), activitats culturals (Balcells, Ribera, Bagué, Barceló), pares d'alumnes (Bagué, Gallego, Ungé), lleis i previsions (Pujol, Sanz, Gallego).

90. Reunió del claustre
de professors (83-84)

La democràcia permetia aquesta nova manera de governar el centre, que intentava implicar tots els estaments. Aquesta implicació conduïa a uns claustres llargs com un dia sense pa (en realitat, com a molt, duraven dues hores; els més llargs van ser el de l'11 de novembre de 1976, amb quatre hores i mitja per parlar de l'estructuració del curs; el del 21 de desembre de 1977, amb eleccions pel Consell Assessor i discussions reivindicatives; i el del 23 de febrer de 1982 que va durar, com l'anterior, tres hores i mitja i s'hi van discutir problemes interns originats per la prohibició d'un comparsa de Carnestoltes). Semblaven més llargs del que eren perquè s'hi discutia i rediscutia, insistint i reinsistent en uns matisos que ja havien estat definits i contra-definits; s'hi podia practicar allò que s'havia après a la universitat, o sigui, a fer assemblees militants, de rigor sovièticomaquista entre el fum del tabac, la passió i, per sort, la sornegueria en veu baixa d'alguns elements. Eren temps de militància, en especial els dos últims anys o quan hi havia topades internes: era, de fet, un enfrontament entre el que podríem anomenar *ancien règime* i una mena de *gauche divine* que, segons algunes opinions, va venir a fer el seu hivern al Canadell i, en acabat, va tocar el dos, després d'haver ajudat, almenys en part, a la renovació del centre.

La lògica i necessària pruija democratitzadora i el fet que tothom anés una mica perdut en la munió de lleis que esculprien l'ensenyança de l'estat monàrquic, van possibilitar debats històrics, per no dir histèrics, en el si del claustre. Temes com la redacció del Reglament de Règim Intern (al claustre del 19 de març de 1978, es proposa crear una comissió amb professors, pares i alumnes perquè redacti un projecte de Reglament, que s'aprovarà de manera definitiva el curs 82-83, amb dues últimes esmenes a inicis del curs 85-86), la participació dels alumnes en els diferents òrgans del centre (al claustre del 31 de maig de 1976, s'accepta que els alumnes entrin al claustre quan es tractin temes que els afectin, proposta rebutjada un any i mig després quan s'hi demana la presència de pares i alumnes) provoquen un cert descontrol.

Aneu a saber si aquestes indecisions, dubtes, desitjos d'endegar projectes que no són permesos, encara que es vegin legítims, no condicionen el comportament i tarannà dels alumnes. Si a això hi afegim les continuades reivindicacions, es devia crear com un ambient de llibertat que molts exalumnes recorden en anècdotes concretes, a mig camí de l'entremaliadura pujada de to i de la bretolada excessiva: posar un llumí al guix d'un professor perquè quan vulgui

*91. Antic aparcament
de motos*

escriure peti, amagar-se tota una classe a dins dels armaris a fumar o només uns pocs alumnes per poder fumar tranquils, deixar la taula del professor a punt de caure de la tarima per veure com reacciona, segrestar un professor -de broma- tot imitant el 23-F, treure una porta dels lavabos, tallar el fil del timbre del conserge i l'endemà aparèixer vestits d'operaris per arreglar-ho, descobrir que la campana és alguna cosa més que un objecte de caire religiós i que permet anar a la platja en comitiva, o permet fer tranquil·lament el toc a mig matí o acabar d'estudiar per l'examen de després del pati o per aprendre a enrotllar porros a l'aparcament de motos,... Com a conseqüència podia haver-hi alguna expulsió a casa o, almenys, fer que els alumnes anessin el dissabte a la tarda a netejar les taules que havien omplert de guixades.

Juntament amb aquesta democratització hi va haver dos fets més que, creiem, van definir aquests vuit anys: l'ampliació del centre i els moviments reivindicatius.

EL NOU EDIFICI

Ja abans que el centre fos declarat Institut, el Sr. Bagué demanava en diferents informes una ampliació de l'edifici.

El Sr. Balcells va tornar a insistir-hi: en una carta del 5 de novembre de 1976, exposava la necessitat d'ampliació, de reparació (no s'havia pintat mai i calien nous cremadors i complements per a la caldera), i de millores en general (desaparició de la capella, creació dels laboratoris pensats per a B.U.P i C.O.U. i no per a l'antic Batxillerat). El 25 de gener de 1978, el professor de Gimnàstica va presentar un escrit explicant que havia suspès les classes pel perill que suposava el mal estat del centre.

El projecte d'ampliació va ser presentat el 1977, però les obres no es van realitzar fins al curs 78-79.

L'engrandiment del centre, a part de les millores lògiques i necessàries (seminaris, nous laboratoris, noves aules, nous despatxos), van implicar d'altres problemes: la necessitat d'una nova senyora que fes la neteja dels 919 m² (carta de 27 de setembre de 1979), la falta de pintura i diferents acabats, una línia d'alta tensió (8000 volts) passava fregant el sostre del nou gimnàs (d'estructura externa metàl·lica), per sota del qual, n'hi havia una altra d'enterrada. Els dos primers es van resoldre prou de pressa; el tercer, en canvi, va topar amb l'Ajuntament i FECSA, que deia que no podia desviar la línia perquè l'Ajuntament no pagava les obres. La línia hi va ser massa temps.

92. El laboratori
de Ciències
Naturals

93. Un examen a la
biblioteca

Calia dotar les noves aules amb el material necessari que, de mica en mica, va arribar: projectors, pantalles, microscopis, globus terraqüis, equips de mecànica i d'electricitat, productes químics, diapositives, cintes de cassette verges, extintors d'incendis, retrats del rei... Malgrat això, a l'any 81, encara s'estaven esperant un retroprojector REIN-SAR i un projector de vistes fixes especial CIPROSA, que havien estat teòricament enviats el juny de 1977. No se sap com va acabar, però possiblement amb el cansament dels successius directors i el silenci de l'Administració -que serà definitiu quan es passa a dependre de la Generalitat. Una sort semblant, anys després, patirien unes famoses persianes que calia instal·lar a la part Sud: es van oferir, es van acceptar, es van reclamar, es van tornar a reclamar, es van exigir i al final van fer una oferta: canviar les persianes no rebudes per unes finestres amb vidres especials i unes cortines.

A la memòria del curs 81-82 llegim que el centre comptava amb: 14 aules de 40 alumnes, 1 aula de Dibuix, 1 d'Idiomes, 1 de projeccions, 1 laboratori de Física, 1 de Química, 1 de Ciències Naturals, 1 laboratori, 1 gimnàs, 1 biblioteca, 1 sala d'actes i 10 seminaris. L'edifici va tornar a ser modificat, o millor dit, redistribuït, mentre era director el Sr. Palmada.

A l'any 74, s'havia projectat el menjador del centre, però no va començar a funcionar fins al 17 de febrer de 1975. Fins a finals dels setanta, inicis dels 80, es van encarregar de vigilar-lo una comissió de professors (els primers van ser les Sres. Pascua i Barceló, i els Srs. Sariol i Sanz).

UN NOM PER A L'INSTITUT

L'Institut va rebre el nom de FREDERIC MARTÍ I CARRE-RAS el maig de 1976. Feia un any que s'havia sol·licitat. El primer pas el va donar, com en tantes altres ocasions, l'Ajuntament en la sessió ordinària del 16 de juny de 1972, quan era encara Secció Delegada. El mes d'agost se'n va fer ressò la **Revista de Palafrugell**, que es mostrava clarament favorable perquè *de todos los nombres que puedan sugerirse ninguno llevará la carga emocional, afectiva y de ejemplaridad que en el plano local tiene el nombre de Federico Martí Carreras*. La persona que escriu això sap que hi havia l'opció, que per moments va ser guanyadora, de posar-li el nom de Pellas y Forgas, l'historiador de l'Empordà. Les normes deien que la persona a qui es dedicava el nom d'un

94. El conserge Lorenzo García a l'Aula Magna en reformes.

95. Inauguració de la placa
amb el nom del Centre

institut havia de tenir algun llibre publicat. Com recorda la Sra. Maria Juliol, aquesta norma va fer que fins l'alcalde, el Sr. Gich, acabés acceptant que donessin el nom de l'historiador a l'Institut. La pressió i les exigències del Sr. Alsius van fer possible que el Sr. Gich -i l'Ajuntament- es decantés definitivament pel nom de Frederic Martí. Considerant la decisió del ple de l'Ajuntament, el claustre de professors, en reunió del 7 d'abril de 1975 va aprovar per unanimitat sol·licitar de la *Dirección General de Ordenación Educativa*, *previos los informes de la Inspección y de la Delegación Provincial*, la concessió de este nombre para el *Instituto de Palafrugell*. A la carta s'adjuntava una còpia de l'acta, el llistat de professors del claustre i un currículum de Frederic Martí.

La resposta afirmativa es va rebre per carta el 24 de maig de 1976. Diu l'escrit:

Con esta fecha el Excmo. Sr. Ministro del Departamento comunica al Ilmo. Sr. Director General de Enseñanzas medias lo siguiente:

Ilmo. Sr.:

De conformidad con lo dispuesto por Real Decreto de 25

de octubre de 1930 (Gaceta del 26) que regula las denominaciones de los Establecimientos Oficiales de Enseñanza, de acuerdo con el parecer del Claustro de Profesores y del dictamen del Consejo Nacional de Educación,

ESTE MINISTERIO ha dispuesto conceder al Instituto Nacional de Bachillerato, mixto de PALAFRUGELL (Gerona), la denominación de FEDERICO MARTI CARRE-RAS.

Lo que traslado a V.I. para su conocimiento y efectos.

Dios guarde a V.I.

Madrid, 28 de abril de 1976.

La carta anava dirigida, en última instància, al director del centre.

A finals del curs 76-77, es va retre homenatge a Frederic Martí. Van parlar el director, Sr. Balcells; el president de l'A.P.A., Sr. Lluís Pou; el Sr. Francesc Alsius, com a membre de la Comissió Pro-Institut; l'alcalde, Sr. Rutllant. En aquest mateix acta, la Sra. Anna Santanach, vídua de Frederic Martí, va descobrir una làpida amb el nom del seu home. És la làpida que hi ha encara a l'entrada, mig amagada per l'avet.

Ja que hem parlat de canvis de nom, seria bo recordar

96, 97. Bar de
l'Institut

que el 23-X-80 es rep una carta a secretaria on s'informa que l'Institut deixa de ser I.N.B. (Instituto Nacional de Bachillerato) per passar a anomenar-se I.B. (Instituto de Bachillerato).

L'INSTITUT, REFLEX DE LA SOCIETAT

Els anys de la transició van ser anys de pas, de pont i de pors. Anys en què es barrejaven les esperances hivernades durant quatre decennis i els temors que sonaven amb fressa de sabres, i que van destapar la seva particular caixa de Pandora el 23 de febrer de 1981. Anys de marcar pautes i objectius, de deixar llastos i prejudicis al marge del camí per afavorir la implantació de la democràcia (que no era sorprenent veure Carrillo saludant i acceptant públicament el Rei?).

Aquests anys van coincidir, en el món de l'Ensenyança, amb l'inici del nou Pla d'Estudis. I ja se sap que tota reforma d'ensenyament comporta una època en què la brúixola sembla haver-se tornat boja. Va augmentar aquesta sensació de pèrdua del Nord la vaga dels P.N.N. del gener-febrer de 1977, l'ombra de la qual es va allargar com uns núvols de

tempesta que van amenaçar l'inici del curs següent, encara que, al final, no van descarregar.

Aquesta vaga, la primera seriosa i enèrgica, massiva, era conseqüència immediata de la política educativa dels últims anys del franquisme. Aquesta política havia dut a omplir els centres amb professors sense oposicions ni plaça definitiva, amb contractes que es renovaven cada any, prèvia proposta del director del centre. A excepció dels instituts Vicens-Vives de Girona i Ramon Muntaner de Figueres, que tenien en plantilla força catedràtics i agregats, la resta de claustres estava formada majoritàriament per P.N.N.

El curs 76-77, l'Institut comptava amb un catedràtic (Sr. Balcells), un agregat amb plaça (Sr. Bagué), 11 PNN (M. Dolors Bosch, M. Jesús Carrión, Josep Cullerés, Joan Mató, Josep Pujol Hospital, Javier Sanz, Joan Sariol, Eladio Saura, Martí Torras, Jaume Ungé, Josep Vall), dos professors de Gimnàstica (Carme Barceló, Marcel·lí Got), una professora de Llar (Mercè Ribot) i 1 professor de Religió (Mn. Martí Alabau). El curs 77-78 van arribar dos nous catedràtics (Srs. Melcior Cruzate i Joan Mundet, a més del catedràtic Sr. Mingorance, que estava en comissió de serveis a Andorra) i 7 funcionaris en pràctiques (Rosa M. Cairó, Eduardo Canal, M. Jesús Carrión, Josep M. Frigola,

98. Menorca'76. Pantalons i colls de camisa a la moda

José M. García López, Josep M. Llovet i Josep M. Tel). Es van proposar novament 11 P.N.N. (Sres. Montserrat Lunati i Guadalupe Rodríguez, Srs. Cullerés, Gallego, Mató, Pujol Hospital, Saura, Sanz, Torras, Ungé i Vall). Com podem veure en els dos cursos problemàtics el claustre tenia 11 P.N.N. sobre un global de 17 professors i 11 sobre 22, respectivament. Els percentatges eren, doncs, altíssims; i la incidència de la vaga en el centre, inevitable.

L'objectiu immediat d'aquella vaga era consolidar el lloc de treball: ho van aconseguir, ja que l'Administració va convocar unes oposicions restringides que van permetre que la majoria dels professors amb anys d'antiguitat obtinguessin plaça definitiva, després de passar dos anys en pràctiques en algun centre, que podia ser a l'altra punta de la Península.

Pel que fa al professorat, hi havia un greu problema afegit: a més de no haver-hi places definitives, sovint les vacants tardaven molt a ser donades, en conseqüència els P.N.N. no sabien fins a mitjans d'octubre a on havien d'anar. En la reunió del claustre del 8 d'octubre de 1979, la Junta Directiva es va queixar que l'Administració no havia donat encara 7 professors que eren imprescindibles per poder començar el curs. Com que res no s'hi podia fer, es va deci-

dir enviar una carta als pares explicant-los la situació i es va acordar començar les classes el dia 9, però només en aquells cursos que tinguessin el 50%, o més, dels professors. Evidentment, aquest estat de coses estava a anys llum dels desitjos amb què el Sr. Bagué i companyia havien endegat el centre.

Un altre aspecte socio-polític que defineix aquesta època és el procés de catalanització en què es veu immersa la societat i, també, és clar, l'Institut. Encara que durant el règim franquista l'ús del català estava prohibit, hi havia professors que anaven a la seva. La correspondència es va generalitzar en català a partir del darrer trimestre de l'any 80, quan es van traspasar les funcions a la Generalitat. L'acta del 15 de setembre de 1980 va ser la primera redactada en català. Ho va proposar Mn. Salvador Batalla i tot el claustre, unànimement, hi va estar d'acord. Encara que ja es feien classes de Llengua Catalana, l'oficialitat no era pas massa clara. En la reunió del claustre del 12 de desembre de 1979, es va aprovar enviar telegrams demanant l'acceptació del català a C.O.U. i el reconeixement del Seminari de Llengua i Literatura Catalana. En el claustre de 18 de desembre de 1980, es va aprovar per votació (18 sí, 7 en blanc) adherir-se a la proposta del Col·legi de Doctors i Llicenciats sobre l'en-

99. *L'amor venia en taxi (74-75)*

100. *Alumnes de viatge (74-75)*

101. *El metge a garrotades (1972)*

senyança en català. Per primera vegada, durant el curs 80-81 es van fer classes de Literatura Catalana, a C.O.U. de Lletres. Tanmateix, aquell any ni la Llengua Catalana ni la Literatura no eren matèria que pogués entrar a la Selectivitat, encara que sí constava a l'expedient de l'alumne. Al claustre del 23 de juny del 1981, es va llegir la disposició sobre la normalització del català i es va proposar crear una comissió (en aquest país tot s'arregla amb comissions!) per estudiar la seva implantació a 1er B.U.P. durant el curs 82-83 i el reciclatge del professorat. En aquest mateix claustre es va posar a votació la següent proposta del Sr. Mallol: *El Claustre vol l'ensenyament en català pel curs 82-83 a primer de B.U.P. i es compromet, pel que depèn d'ell, a portar-ho a efecte d'acord amb l'ordre de 28 de maig de 1981 del Diari Oficial de la Generalitat de 5 de juny.* Es va aprovar per 19 vots afirmatius i 2 abstencions. La comissió es va formar al primer claustre del curs següent (22 de setembre de 1981); els seus integrants eren les Sres. Barranco, Bartrolí i Puigvert i els Srs. Castelló, Mallol i Pujol Senovilla. En aquest mateix claustre es va proposar comunicar el desacord amb la manera de nomenar professors de català sense la titulació deguda; 16 abstencions i 7 vots negatius enfront als 4 afirmatius van desestimar-la. Aquests te-

ma, malgrat les abstencions, no va suposar mai cap enfrontament. A la memòria del curs 81-82, es va enviar un cens sobre la situació de la llengua catalana. El resultat, potser una mica inflat a favor del català, va ser que hi havia 293 alumnes catalans, 17 de bilingües amb el castellà, 9 de bilingües amb d'altres llengües i 91 castellano-parlants, dels quals 78 parlaven català i 13 l'entenien però no el parlaven.

D'aquesta època, els alumnes en recorden les estades assolellades a la platja, els treballs sobre la metàfora en **La casa de Bernarda Alba**, que posava el Sr. Balcells, que no feia vaga, i, potser, a molt estirar, la consciència d'haver perdut un curs. En veure que l'inici del següent curs es presentava calent i que l'Administració tardava massa a concedir els professors necessaris, alguns pares ho van tenir clar: van matricular els seus fills a les escoles privades de Palamós o Girona.

Aquell any 77 també va ser calent. Les raons no van ser, només, el conflicte laboral i les exigències per millorar l'ensenyament públic, sinó que hi va haver també la vaga per la Llibertat d'Expressió protagonitzada, especialment, pels alumnes. Acabaven de fer el consell de guerra al grup Els Joglars per l'obra **La torna**. En un any de reivindicacions ("Llibertat, amnistia i estatut d'autonomia" l'11 de se-

tembre del 77; el massiu *Ja sóc aquí* de Terradellas el 23 d'octubre del mateix any; les vagues de professors; les queixes continuades dels professors d'Educació Física per la seva situació laboral, recolzats pel Claustre; l'amenaça de cessar les classes si l'Ajuntament no treia el cable d'alta tensió que passava just per sobre del gimnàs), els alumnes hi havien de dir la seva, a consciència i no com abans, que tornaven escopetejats cap a classe quan el professor els escridassava. Van fer vagues contra la Selectivitat, contra la Ley de Autonomía Universitaria (1979); de totes maneres, les aturades duraven, com a molt, tres dies. Això sí, van arribar a fer públic un manifest.

Malgrat la consciència de molts alumnes, sovint la paraula vaga solia anar associada a la paraula gresca. I de gresca, no en va pas faltar: els Carnestoltes, amb un rei com cal que deia les veritats grotesques i rimades de professors i alumnes; els Stones a tot drap i els solos llargs, orgasmàtics de Santana o Rare Earth, i per les adolescents l'Otero de **Todo el tiempo del mundo** o **El jardín prohibido** d'un Sandro de veu rasposa com una llengua lasciva; els cabassos enormes que els feien caminar com arrossegats; les històries de sempre de xuletes -que si em veu, que si no em veu, que si fa veure que no m'ha vist encara que sap

que estic copiant...-; dels primers cigarros amagats/amagades al lavabo es va passar a fumar a tort i a dret per passadissos, classes i aules (si els professors ho fan, perquè no ho podem fer nosaltres?); la trobada (**Imagine**) a la sala d'actes per parlar de la mort de Lennon organitzada pel Sr. Valeri; la possibilitat, legal des del curs 78-79 de no fer Religió (el mateix professor va proposar, d'acord amb les normes del Bisbat, transformar l'assignatura en voluntària), i poder fer Ètica (que la donava el Seminari de Filosofia, segons consta a l'acta del claustre de 7 de setembre de 1979); o aprofitar qualsevol avinentesa per parlar d'anticonceptius, relacions familiars, drogues, etc.; anar de viatge a Itàlia, on els podien expulsar una nit de l'alberg o pretenien presentar-se a sopar al menjador de l'hotel tots vestits amb pijama; i fer bretolades, força bretolades: la diana havia de ser el/la professor/professora, calia fixar-se en cadascun dels detalls risibles, calia fer-ne caricatures, grafittis a les taules (com la selecció que va aparèixer a la revista **Punts suspensius...**), bromes de gust dubtós; calia descobrir l'encant de la campana, que aviciava com un bon cafè; calia ser com han sigut sempre tots els alumnes...

També hi havia temps per sentir el cuc de la política, o del periodisme, o de la poesia. Hi havia temps per es-

102. Final d'una representació del grup C.O.L.A.X.

merçar-lo editant una revista, assajant obres de teatre, escrivint poemes per presentar al premi Josep Pla. Hi havia temps de fer espiritisme a l'acabar algunes reunions. Hi havia temps per festejar, per creure en una **Antaviana** fantàsiosa, hipnotitzadora, per experimentar amb **Els animals empestats** o comprovar si **L'amor venia en taxi**. Hi havia temps per assistir als cine-fòrum que s'organitzaven a l'aula magna i per gaudir dels recitals poètics de Nadal. De fet, hi havia tot el temps del món, un món i una societat que, per als alumnes, tot just començava.

CREIXEMENT

En aquests vuit anys, l'Institut es va arrelar definitivament. L'Institut no creixia només físicament, sinó que el cens augmentava any rera any. Les dades de matriculació segueixen essent un pèl confuses fins al curs 78-79, quan ja no queda cap alumne amb assignatures o cursos pendents del Batxillerat antic. Als documents ens trobem amb alumnes de C.O.U. amb revàlida i alumnes sense revàlida, alumnes de C.O.U. matriculats per fer els exàmens el setembre, o el desembre, o el febrer; són alumnes que sovint coincidei-

xen, però a vegades, no. El mateix s'esdevé amb 4art i 5è: gent lliure al juny, gent lliure al setembre, gent lliure al desembre, alumnes oficials... El cens podria ser el següent:

ANY	CURS	OFICIAL	LLIURES	TOTAL
74-75	4art	63	4	
	5è	104	3	
	6è	113	12	
	COU	64	9	
		344	28	372

(A partir del curs 75-76, es comptabilitzen, a les memòries, com alumnes matriculats al centre, els estudiants dels col·legis homologats Sant Miquel, de Torroella de Montgrí, i Nostra Senyora del Carme, de Palamós. Els números entre parèntesi fan referència als alumnes lliures; als col·legis homologats, no n'hi havia)

ANY	CURS	PALAFRUGELL	PALAMÓS	TORROELLA	TOTAL
75-76	1 BUP	114	96	28	
	4art	(+8)			
	5è	40 (+1)			
	6è	85 (+49)			
	COU	81			
		320 (+58)	96	28	502

103. Excursió a
Itàlia (1980)

ANY	CURS	PALAFRUGELL	PALAMÓS	TORROELLA	TOTAL
76-77	1 BUP	91	79	41	
	2 BUP	102	75	26	
	4art	(+2)			
	6è	(+63)			
	COU	99	292 (+65)	154	67
		292 (+65)	154	67	578
77-78	1 BUP	121	78	45	
	2 BUP	80	72	41	
	3 BUP	94	71	20	
	6è	(+14)			
	COU	46			
		342 (+14)	221	106	682

(A partir de la memòria del curs 78-79 es dona sempre el número d'alumnes lliures de forma global i no desglossada per cursos; nosaltres, quan en tinguem constància, els anotarem a la columna del total).

ANY	CURS	PALAFRUGELL	PALAMÓS	TORROELLA	TOTAL
78-79	1 BUP	137	92	43	
	2 BUP	126	73	38	
	3 BUP	85	68	31	
	C.O.U.	76	59		
		424	292	112	828 (+19)

ANY	CURS	PALAFRUGELL	PALAMÓS	TORROELLA	TOTAL
79-80	1 BUP	142	86	43	
	2 BUP	111	88	43	
	3 BUP	105	57	30	
	C.O.U.	56	58	19	
		414	289	135	838
80-81	1 BUP	114	43	39	
	2 BUP	98	82	43	
	3 BUP	109	78	47	
	C.O.U.	87	58	16	
		408	261	145	814
81-82	1 BUP	133		49	
	2 BUP	98	94	35	
	3 BUP	107	73	55	
	C.O.U.	98	67	30	
		436	234	169	839 (+37)

(A la memòria d'aquest darrer curs no consta el nombre d'alumnes de Primer de B.U.P. del col·legi de Palamós, perquè quan es va redactar no havien decidit encara si continuarien homologats o si formarien C.L.A..)

En aquesta última memòria també es va censar els alumnes segons el municipi de procedència. El resultat va ser el següent: Palafrugell, 217; Torroella de Montgrí, 45;

104. Interdisciplinarietat: una excursió

Palamós, 28; Verges, 22; Pals, 19; Begur, 18; Mont-ras, 12; Bellcaire, 7; Albons i Sant Joan de Palamós, 6; Llavià i Ullà, 5; Esclanyà i Regincós, 3; Vulpellac, 2; Calonge, Gualta, Peratallada, Serra de Daró, La Tallada, Ullastret i Ultramort, 1. Aquest gran nombre d'alumnes que venien de diferents pobles de la comarca va motivar canviar l'horari marc del centre, per tal que, a causa de les combinacions de la SARFA, no arribessin tard a primera hora ni haguessin de marxar abans d'acabar l'última classe. La majoria d'aquests alumnes recorden els viatges en SARFA -i les relacions amb els conductors i encarregats de l'empresa- com un mal son: preus excessius (el viatge en abonament valia, segons es llegeix a la revista **Veles e vents**, curs 76-77, 25 ptes. quan el preu normal eren 21), tractes en què es deixava de banda l'educació, fer comprar el bitllet si un s'havia oblidat l'abonament, dos autocars -un passava per Begur-, haver d'anar dret, etc., etc. Suposem que l'empresa tenia el seu punt de vista i els seus interessos. A les queixes dels alumnes també s'hi podrien afegir les dels pares, en les seves reunions.

També va anar augmentant el nombre de professorat. Dels 17 del curs 76-77 o els 22 del 77-78 es passa a 27 el curs 78-79; 28, el 79-80, el 80-81 i el 81-82. Alguns dels pro-

fessors durant dos cursos (75-76 i 76-77) estaven al centre ocupant una plaça de l'I.N.B.A.D. (Instituto Nacional de Bachillerato a Distancia), encara que exercien les mateixes tasques que la resta de companys, si bé tenien una breu reducció d'horari. En el claustre de l'11 d'octubre de 1977 es va suprimir l'I.N.B.A.D.

Aquest procés de massificació que es va començar a viure a finals dels setanta és el que caracteritzarà els darrers anys de l'Institut.

L'A.P.A. (ASSOCIACIÓ DE PARES D'ALUMNES)

Com també definirà els últims anys de l'ensenyament el paper cada vegada més actiu, a dins dels instituts, de les Associacions de Pares.

La constitució efectiva de l'A.P.F. (Asociación de Padres de Familia) es va produir després d'una reunió a la Casa de Cultura convocada pel Sr. Bagué el dia 12 de març de 1971, a dos quarts de vuit del vespre. Va ser, doncs, al tercer any de funcionament del centre, encara que és possible que fos efectiva el curs 72-73, ja que aquell tercer

**VELES
E
VENTS**

343215807
x 34468021

343215807 - %
27 4268432
234680745
8: 999999

REVISTA PERIÒDICA, AUTOGESTIONADA, INFORMATIVA, LITERÀRIA, HETEROSEXUAL, HARMÒNICA, PSICOLÒGICA, IGNORANT DE LES MÉS PETITES IGNORÀNCIES, IMORADES, PERFECTA PERQUÈ PER LA IMPERFECTA ES MARRA FÀCIL, (ADHUC NATURAL), ALECTROMAGNÈTICA, MISSISSIPPIANA, ALEBÈGICA, DE PRO, LASCIVA, DERMERIDA, LINGÜÍSTICAMENT IRREPREHENSIBLE I, POSSIBLEMENT EUCRÀTICA.

AULA MAGNA DE L'INSTITUT
NACIONAL DE BATXILLERAT
DE PALA FRUGELL

El grup C.O.L.A.X.
de l'Institut,
bi presenta

ELS ANIMALS EMPESTATS

(EXPERIMENT TEATRAL)

DIES I HORES REPRESENTACIÓ:

MAIG:	JUNY
20 - 10 nit (encens)	4 - 6 tarda
24 - 10 nit	13 - 6 tarda
26 - 7 tarda	
30 - 6 tarda	
31 - 10 nit	

ALTRES REPRESENTACIONS:

VERGES	14 juny, 10 nit.	TORROELLA	20 juny, 10 nit.
BELLCAIRE	15 juny, 7 tarda.	BEGUR	21 juny, 10 nit.

3a Sessió DIMECRES 11 FEBRER, 16'45 Hores

Dirigida per: JOY HILL

EL GOLPE

PAUL NEWMAN - ROBERT REDFORD
ROBERT SHAW

INSTITUT B. PALA FRUGELL
AULA MAGNA

CINE CLUB "ARDELLA"

2a Sessió DILLUNS 12 FEBRER, 18'15 Hores

105, 106 i 107. La revista "Veles e vents", programa d'"Els animals empestats", programa del Cine Club

curs era a les acaballes. Segons que diu la **Revista de Palafrugell** l'assistència va ser considerable. El Sr. Bagué va exposar que, segons la Llei d'Ensenyament, calia legalitzar una Associació de Pares d'Alumnes. De fet, l'alcalde, el Sr. Gich, com sempre, ja s'havia mig avançat i havia insinuat als Srs. Enric Solés Garriga i Joan Saurí Font que comptava amb ells per endegar el projecte. El Sr. Solés fou el primer President de l'A.P.A., i el Sr. Saurí en fou el primer tresorer. Els van acompanyar en el càrrec els Srs. Antoni Reguant i Narcís Lloveras, com a vice-presidents, i el Sr. Josep M. Pau Soler com a secretari, a més de diversos vocals (com ara els Srs. Francesc Alsius i Sixte Costal). Van exercir el càrrec fins al curs 75-76; van anar, per tant, de la mà del Sr. Bagué. En aquella sessió es va fer soci d'honor el Sr. Frederic Martí Carreras.

També, per la nova Associació, van ser aquells uns anys de posar-hi el coll, de tirar-ho endavant amb moltes ganes, força voluntat i pocs mitjans econòmics (més d'una vegada va planar l'ombra de la dimissió entre els càrrecs): el material provenia de l'Ajuntament; quasi no es pagaven taxes perquè prou despeses hi havia amb el menjar dels alumnes i amb el seu transport. Aquests dos van ser els cavalls de

batalla de la primera junta dels pares. No es van posar mai en qüestions d'ensenyament ni de govern del centre: ni les lleis, ni la tradició ni les altres tasques no convidaven gens a fer-ho.

Pel que fa al menjar, els alumnes es repartien entre Can Serrano, el bar de Can Gabriel i la fonda Plaja. Calia discutir el preu dels àpats, la quantitat, i, per comprovar si algunes de les queixes eren certes o per evitar-les, més d'una vegada els Srs. Saurí i Solés s'havien presentat a la fonda acabant de treballar per dinar el mateix arròs a la cubana que havien dinat els alumnes. Durant un temps també controlaven que els alumnes no gastessin en màquines, jocs i lllaminadures els diners que els havien donat els seus pares perquè dinessin a la fonda. Quan es va inaugurar el menjador escolar, van encarregar a l'hotel Alga que es fes responsable dels menús.

Respecte al transport, no hi havia una xarxa de SARFA tan completa com l'actual, i l'Institut era molt més comarcal que no pas ara; per això, sovint, els pares s'organitzaven en grupets per dur els seus fills en cotxes particulars. Els alumnes d'aquells pobles on hi havia servei regular de SARFA a hores convenients, gaudien d'un abonament per la línia regular.

108. Josep Pla, una conferència a l'Institut

També va ser responsabilitat d'aquesta Junta la primera redacció dels Estatuts (els nous Estatuts segons la L.O.G.S.E., actualment vigents, es van aprovar en la sessió de 14-XII-1987), la contractació d'una assegurança escolar i la creació d'un logotip.

A les reunions assistien especialment els pares dels alumnes que venien de fora de Palafrugell, que eren els més afectats. Les reunions generals, amb tots els pares, no sovintejaven: una durant el curs. Les reunions de la Junta, en canvi, eren, com a mínim, mensuals.

Es pot dir que fins a la creació dels Consells Escolars, l'aportació dels pares a l'Institut ha estat, sobretot, econòmica: han comprat fotocopiadores, màquines de fer clixés, aparells audiovisuals, llibres, han subvencionat viatges, activitats en general... A partir de la creació del Consell Escolar intervenen directament en la gestió i direcció del centre, encara que mentre existia el Consell de Direcció (a partir de 1981) ja van començar a tenir-hi més veu i més vot.

No és estrany, doncs, que, a les reunions consignades a les actes (les actes dels primers anys han desaparegut: n'hi havia, i, segons sembla, molt ben dutes, però és curiós comprovar com en la sessió de 16-III-1981 s'acorda portar

un llibre d'actes i habilitar un petit Arxiu; tot i això, el llibre d'actes es va tornar a extraviar entre el 7-XI-1984 i el 20-II-1987), el tema primordial sigui l'econòmic, a més dels problemes ja endèmics de les relacions amb la S.A.R.F.A. i la responsabilitat de dur el menjador. A inicis de la dècada dels 80, s'hi afegeix la qüestió de la compra dels llibres de text. En la sessió de 27-VII-81 es decideix per votació que el 10% de descompte que fins al moment feia la llibreria Palé passi directament a la Junta de Pares. Al no estar-hi d'acord la llibreria Palé, es fan diferents ofertes (L'Esquix, la mateixa Palé), i s'acaba optant per la llibreria L'Esquix que dona un 5% a l'A.P.A. i un 10% de descompte al moment de la compra. D'uns anys ençà, l'A.P.A. és l'encarregada de vendre els llibres, i el tant per cent repercuteix directament a l'Associació i, doncs, a l'Institut.

L'any 1982, segons votació de 18-I-82, van decidir federar-se a l'**Agrupació d'Associacions de Pares d'Alumnes dels Instituts de Batxillerat de les Comarques Gironines**. Des de llavors han seguit mantenint el contacte amb d'altres Associacions. De fet, ja anteriorment, es relacionaven amb les Associacions d'altres centres de Palafrugell. Aquestes relacions explicarien que, l'any 81, els pares d'alumnes de 7è i 8è E.G.B. de diferents centres demanes-

*109, 110. Josep
Pla amb
Francesc Candel
i amb diferents
professors (1975)*

sin, via A.P.A. de l'Institut, que la direcció donés informació als seus fills.

Si en un principi, bàsicament, la feina i la responsabilitat se la carregaven els quatre membres principals de la Junta (president, vice-president, tresorer i secretari), l'any 81 van reestructurar la Junta i van crear diferents delegats: d'activitats esportives, d'activitats culturals, de menjador, de transports, de biblioteca i de coordinació d'excursions.

Han exercit el càrrec de president de l'A.P.A. el Sr. Enric Solés i Garriga (1972-76), Sr. Lluís Pou i Reixach (1976-79), Sra. M. Dolors Capdeferro i Estruch (1979-1981), Sr. Ernest Plaja Colomer (1981-1983), Sr. Albert Majó Gabàs (1983-1985), Sr. Manel Padrós (1985-1986), Sr. Artur Rubau i Blanch (1986-1989) i l'actual president, Sr. Ricardo Menor Peiró (1989).

Les actes deixen constància dels successius presidents; però resulta complicat aclarir quines persones exercien quins càrrecs. Ja hem comentat qui formava la primera Junta; el relleu, almenys en temps de la Sra. Capdeferro -alguns continuaven, d'altres van renovar-se-, estava format pels Srs. Frederic Martí i Gich (vice-president), Eduard Corredor i Puig (secretari) i Francisco Berta Deyssenroth (tresorer); eren vocals les Sres. Soldadat Casabó i

Montserrat Rovira. En la Junta del Sr. Plaja hi van participar els Srs. Ponç Feliu Padrós (vice-president), Esteve Pagés Colomer, la Sra. Carme Reglà Corredor i el Sr. Albert Majó Gabàs (successius secretaris), Lluís Falgàs Bellapart i David Dagà Puig (com a successius tressorers). Van exercir de vocals durant els tres anys de la direcció del Sr. Plaja, Joaquim Cortada Vilavilla, Jaume Calvet Masoliver, Alejandra Pérez, Lluís Romero Bonany, Lauro Aguiló Aliu, Lluís Algué Tauler, Josep Fontanet Ponjoan, Rosa Oliveras Estragués, Cosme Ribas Colomé, Antònia Rovira Quintana, Jaume Oliveras Medir, Antònia Camós Ramió, Juli Ferrer Ventura, Mercè Gil Llambrich, Eulàlia Hortal Brugés, Isabel Jordà Haussner, Eulàlia Perpinyà, Narcís Oliva Planas, Josep Vila Vidal.

Com a nous càrrecs, essent president el Sr. Majó, consten, sense especificar, els Srs. Robles, Archer, Padrós, Navarrete i la Sra. Butinyà. La primera Junta amb el Sr. Rubau estava formada per Josep Ribot (vice-president), Mercè Vilella Tibau (secretària), Fidel Ferrer (Tresorer) i Teresa Ferrer Serras (sots-secretària) i Dolors Butinyà, Pere Guimerà, Joan Gispert Lapedra, Joan Busquets Comas, Conxa Simón Oliver i Lluís Pagés, com a vocals. Hi va haver contínues renovacions que van possibilitar la participa-

*111. Més sopars i
menys claustres!*

ció de les Sres. i Srs. Eduard Bofill, Carme Hugas Tormo, Agnès Mitjanas, Lluís Garcia Olavé, Roser Laborda Mustolac, Jordi Ungé, Jordi Dalmases Capellà i Elisenda Cruells. I, per acabar, la primera Junta amb el Sr. Menor estava formada per la Sra. Elisenda Cruells (vice-presidenta),

el Sr. Lluís Garcia (secretari), la Sra. Victòria Cabratosa (sots-secretària) i la Sra. Roser Laborda (tresorera), a més dels vocals Sres. Carme Hugas, Agnès Mitjanas, Maria Clavell i els Srs. Pere Guimerà, Jordi Ungé, Jordi Dalmases, Gabriel Olvera, Lluís Villa, Josep Montseny i Ramon Ràfols.

112. Premis Josep Pla. El conferenciant era Josep M. Castellet

113, 114, 115 i 116. Alumnes de 1r de BUP (curs 92-93)

1982-1993

LA MASSIFICACIÓ

CONTEXT HISTÒRIC (1982-1993)

I la sortida de l'autopista era la finestra de l'hotel Palace. Estrafets, tots, per les imatges ràpides dels video-clips, per la sang grotesca del violent cinema americà, pels reality-shows esperpèntics i truculents, la imatge alentida de la salutació de l'àliga bicèfala del poder socialista podria resultar tendra: era una imatge de joia, de triomf, de plors, un drap de la pols que faria brillar el bagul de les il·lusions. Però la pols s'hi va anar solidificant de mica en mica: entrada a la C.E.E. i a l'O.T.A.N., la vaga general del 14-D, les seqüeles de l'oli de colza, el rosari de l'aurora del cas Rumasa, la presa de Tous, l'aluminosi, els escàndols financers, els papers poc clars del germaníssim, l'atur mastodòntic, la crisi, etc., etc. I l'oposició que navegava: Fraga, Hernández Mancha, Aznar, que ha aconseguit imposar, finalment, els seus bigotis.

A Catalunya, en canvi, hi ha un únic cap: Jordi Pujol; i uns únics bigotis, els d'en Pasqual Maragall. Poden sortir, especialment el primer, per TV3 i per Catalunya Ràdio, la ràdio nacional i més esportiva de Catalunya, que ja tenen deu anys.

Són anys durant els quals triomfa la imatge: el body-

building -i la silicona i les top-models que no s'aixequen per menys d'un milió de dòlars i l'aneurèxia de les adolescents-, les begudes ligths -deixeu les birres i litrones pels més marginats; els cubates pels no-reciclat, i dediqueu-vos als sucres naturals!-, el menjar ligh -compte amb el colesterol!-, el sexe segur -compte amb la SIDA! (el més segur, encara que no per a les butxaques, són les línies telefòniques eròtiques)-, el minimalisme i la postmodernitat -no fos cas que diguéssim res amb gaire sentit i gaire transcendent, podria afectar les neurones malmeses després de canvis ideològics tan radicals!- Són anys que els progressistes s'han dedicat a fer diners i aquest sa ofici s'ha posat de moda: cal vestir bé; cal donar-se-les de gourmet i menjar només en restaurants cars on poder demanar la carta de vins per triar el de més preu; cal saber fer gestions de tota mena; cal tenir a casa un programa informàtic d'economia domèstica; cal arriscar a la borsa o fer un crèdit per comprar-se un 16 vàlvules o una casa adossada amb jardinet i terrassa, d'un gust discutible, que no té res a veure amb les velles i sòlides cases adossades (totes les cases dels pobles són, i han sigut sempre, adossades!); cal tenir una segona residència on fer suquets per als amics, a l'estiu. Cal ser un yuppie, i t'ha d'agradar esquiar, donar voltes al

món, jugar a squash i canviar, cada dos per tres, de mountain-bike. Cal ser *in*.

I per aquells que tenen reminiscències de la lluita d'anys anteriors, es poden apuntar a l'ecologia (és l'últim espai còmodament revolucionari o serà només una moda?). Més combatiu i arriscat és declarar-se objector de consciència, objector fiscal, apuntar-se voluntari a tasques humanitàries a Bòsnia, Etiòpia, Haití, a la selva Amazònia, al Nepal, a la revolucionària Cuba d'un Castro castrador de llibertats -prèviament castrades per l'U.S.A.- Tot això ens arriba en imatges, com també són només imatges la sang arrossegada pels carros de combat a la plaça Tiananmen, els soldats enterrats vius a Kuwait i a l'Iraq, els cossos podrits a l'Iran, els negres morts a Sud-Àfrica abans i després de la llibertat de Mandela, la sentència de mort a Rushdie de Jomeini, la invasió a Granada o el segrest del *cara piña*, els ulls envoltats de mosques i els ossos envoltats de pell dels nens de Somàlia, els camps de concentració i les bestialitats de Bòsnia, el Vietnam dels soviètics -l'Afganistan-, la degolladissa perpetrada pels sijs, el Sendero Luminoso, els animals tenyits pel petroli del Nelson Valdés... Les bones consciències, pràctiques, benpensants, hi passen el drap de la pols per sobre, i fan que tot això siguin, només, imatges.

Imatges que no es poden gravar als mateixos vídeos on guardem les cerimònies olímpiques o els reportatges de l'Expo. Els vídeos han de recollir els triomfs de Perico Delgado, Induráin, Arantxa Sánchez, Sito Pons, Severiano Ballesteros, els medallistes olímpics i el Barça (tres lligues seguides i una Copa d'Europa); el Papa (*totus tuus*) i els concerts -ja era hora!- dels Rolling Stones; i amb ells, tots els grans, des dels vells grans -Paul- als joves grans -Guns and Roses-. I entremig dels monstres del pop-rock internacional, neix la movida i reneix el pop espanyol i el rock català, abans que la música no agafi nom de peix -rap, bakalao-.

Ens frapen les imatges dels atemptats a l'Hipercor i a la caserna de Vic. Ens diverteix que un jovenet aterri a la Plaça Roja de Moscou. Ens emociona la caiguda del mur de Berlín. Ens espanta el cop d'estat a l'U.R.S.S. Ens alegrem dels fracassos colpistes a l'Argentina o Filipines, i ens tensa el cor Nicaragua i Guatemala i... Temem l'integrisme islàmic i, un cop esborrades les nocions Est i Oest, creem el mur Nord-Sud envernissat de xenofòbia.

I en els telenotícies, entre anuncis que ens prometen el paradís a la terra, ens donen imatges de morts famosos: polítics (Olof Palme, Trias Farga, Tierno Galván, Jomeini,

117, 118, 119 i 120. Ex..., ex..., ex...
i portada de la nova Revista de Palafrugell

Ceausescu, Ibárruri), directors i actors (Huston, Cary Grant, Laurence Olivier, Leone, Cassavetes i les tres deesses -Greta Garbo, Rita Hayworth i Ava Gardner- i Bette Davis i River Phoenix), escriptors (Borges, Foix, Manent, Dámaso Alonso, Barral, Gil de Biedma, Genet, Simenon), artistes plàstics (Warhol, Dalí), músics (von Karajan, Bernstein, Pérez Prado, Gato Pérez, Xavier Cugat, Frank Zappa)..., que accentuen, una mica més si cal, l'estranya sensació d'anar perduts al mig de tantes imatges de fi de segle, en una pel·lícula -el teatre ja no es porta- que no sabem com acabarà.

I DESPRÉS DE LA TEMPESTA, LA CALMA

A partir de la dècada dels vuitanta, a diferència dels anys anteriors reivindicatius i militants, es veu una tendència, segurament de filiació postmoderna, a agafar-se les coses que afecten l'Institut amb una certa calma. Se segueix discutint, treballant, intentant millorar, però sembla com si darrera de totes i cada una de les accions plani la idea lleugera que, passi el que passi, en el fons, no passa res, o, al-

menys, res gaire greu; i si alguna cosa es mou, mirem-nos-la amb una certa distància no exempta de cinisme, busquem-li el costat bo i optem per una postura entre individualista i estoica. És una mica la ressaca que segueix a la lluita pels ideals. És, sovint, posar el cap a sota l'ala o tirar-s'ho tot a l'esquena, a veure si els problemes desapareixen, o si ens n'oblidem.

Al claustre hi havia dos bàndols, i quan els més innovadors van assolir el poc poder que es pot aconseguir en un institut, hi hagué malfiança abans de reconèixer que també hi havia empenta, bona voluntat i ganes de fer-ho bé. Amb una Junta Directiva de gent més jove es va confirmar que la vida seguia igual, i que no passava res.

Es va variar l'horari marc de l'Institut i no va treure la son a ningú, perquè, la veritat sigui dita, no passava res.

L'A.P.A. té un paper cada vegada més evident a la vida del centre, però ni els professors han esdevingut més paternalistes ni els pares més professionals de l'ensenyança; de fet, es fa el mateix que es feia i ben poca cosa passa.

Es fan homenatges als Srs. Bagué, Torras, Pujol i Morera, que es retiren; i cinc o sis anys després el claustre ha canviat tant que ja només els recorden els professors més antics, i tot segueix com si no hagués passat res.

*121. Manifestació
d'alumnes (1986)*

Es va redistribuir l'espai de l'edifici, algú es va mosquejar una mica, però, tal i com es diu, qui dies passa, anys empeny i no hi ha cap mal que duri cent anys. Per això més val pensar-hi com si no hagués passat res.

El català és co-oficial, tothom el coneix, el parla i l'escriu; es procura una certa immersió lingüística. Hi ha crítiques a diferents indrets de l'Estat de quatre radicals que no saben de la missa la meitat, que ignoren, per exemple, que pels passadissos de l'Institut cada vegada se sent més parlar en castellà. Tranquils, les estadístiques diuen que està tot controlat, i que no passa res.

Les Setmanes Culturals es van posar de moda, van funcionar durant un parell d'anys, i després es va decidir que ja era suficient, malgrat les queixes d'alguns alumnes. El temps ho va cicatritzar i ara només en parlen els alumnes més vells i més repetidors, però ningú no fa res per organitzar-ne una altra: posem el cap a sota l'ala i esperem millors temps per a la lírica.

A tot l'Estat hi ha manifestacions d'estudiants i vagues de professorat. Alguna cosa s'aconsegueix, però poca. Anys després sembla que tant l'Administració com les parts reivindicatives hagin posat el cap a sota l'ala per poder gaudir dels somnis dels justos i dels mancats de memòria.

Es va crear el Consell Escolar amb representació de pares, alumnes i professors, i el centre va seguir funcionant, tant bé com pot funcionar un centre públic, sense canvis espectaculars. Era una millora democràtica molt de temps demanada, i ara les estadístiques de participació en l'estament dels pares tendeix al ridícul: si posem el cap a sota l'ala, no ens n'adonarem i viurem tranquils.

Hi ha inquietuds socials i ecologistes; es protesta pel paral·lamps radioactiu i per la guerra del Golf; s'intenta recollir paper per reciclar; es fan debats sobre Castell; la gent mou una mica la carcanada per adonar-se que, amb poques excepcions, comprometre's de debò requereix molt més esforç i és molt més complicat que mirar una pel·lícula còmodament escarxofat al sofà de casa: val més posar el cap a sota l'ala, perquè res d'això ens afecta.

L'Institut està tan ple d'alumnes en l'any del seu XXVè aniversari que han d'entrar amb calçador, i l'estructura metàl·lica, en hores de classe i sense faltes d'assistència, s'infla com un galàpet que fumi. L'Administració diu que no cal posar-se pedres al fetge perquè les coses van com van i neixen cada vegada menys catalanets, o sigui, que és un problema conjuntural, que se soluciona, conjunturalment, posant el cap a sota l'ala.

122. Article al Punt Diari
(maig 85)

També diu que cal no posar-se nerviós amb les bigues que estan mig podrides, nosaltres encanonegem (glups, glups!), reclamem i després de parlar-ne molt, hem de dir, tot fent un cànon, que excepte la mort, tot es pot arreglar; a més, si posem el cap a sota l'ala i cauen bigues, amb sort no ens tocan.

Sortim als diaris perquè l'Administració no adjudica un professor substituït a una professora que té la baixa, perquè donen les excuses més insultants, i, tot i que no hi estem d'acord, hem de posar cara de bons nens, arronsar les espatlles i fer ús del nostre dret a queixar-nos. Tot plegat, com que està dat i beneït, i ho diuen a Barcelona, no hi ha cap més remei que posar el cap a sota l'ala per maleir de baix en baix pel fet que ens engargassin tot un memorial de greuges.

Ens prometen des de fa temps, com si anunciessin una pel·lícula supertaquillera, que es farà una reforma; ens obliquen a fer cursets; ens expliquen com anirà el nou ensenyament; ens ho tornen a explicar perquè han variat de plans i encara hi tornen una tercera i una quarta i... vegades; l'aplicació de la reforma es va endarrerint i aviat tindrà títol de pel·lícula de ciència ficció. Es té la sensació que creuen que canviar el nom de les coses vol dir canviar els

objectes, que donant noms ampul·losos com una *prima donna* crearem les realitats meravelloses, utòpiques d'una nova edat d'or de l'educació. Veient que no hi ha pressupost per endegar la reforma és una manera com una altra de posar-se el cap a sota l'ala-, la gent es pregunta si aquesta vegada passarà res.

LES LLEIS

És evident que sí han passat coses, algunes d'elles prou importants, com poden ser, a nivell polític, el triomf permanent de Convergència i Unió a Catalunya i les victòries consecutives del P.S.O.E. arreu de l'Estat, des de 1982.

En el programa electoral socialista destacaven, quant a l'educació, dos punts: garantir el dret a l'educació (veure-la com un servei públic, ampliar l'oferta de llocs escolars, assolir la plena escolarització) i elevar la qualitat de l'ensenyança. Les seves propostes es van concretar de seguida en un programa de beques (1983), en un programa educatiu compensatori per a marginats o poblacions desfavorides (1983), en l'educació d'adults i l'educació especial de minusvàlids. També prou de pressa es va aplicar la L.R.U.

FULL DE DISPOSICIONS I
ACTES ADMINISTRATius DEL
DEPARTAMENT
D'ENSENYAMENT

123. El D.O.G.C. (Diari
Oficial de la Generalitat
de Catalunya)

124. Cloenda d'un curs
de reciclatge de català

(Ley de Reforma Universitaria), aprovada el 25 d'agost de 1983.

Els primers entrebancs greus amb què es va trobar l'Administració socialista van ser deguts a la promulgació de la L.O.D.E. (Ley Orgánica reguladora del Derecho a la Educación), que desenvolupava l'article 27 de la Constitució. Es va aprovar el 15 d'abril de 1984; s'hi va presentar un recurs d'inconstitucionalitat; el 27 de juny de 1985 el Tribunal Constitucional va sentenciar de manera favorable; i es va sancionar el 3 de juliol de 1985. El Govern va publicar i aprovar els reglaments de concerts, admissió d'alumnes, òrgans de govern en els centres públics i del Consell Escolar de l'Estat el 18 de desembre de 1985. Abans d'entrar en vigor, un any i mig després de la primera aprovació, es va haver d'enfrontar a mobilitzacions públiques, a l'oposició d'Alianza Popular i a la sistemàtica impugnació davant dels tribunals.

La llei garantia el dret a la llibertat d'ensenyança, o sigui, el dret a crear i dirigir centres privats, a tenir un ideari de centre i a escollir-lo, a gaudir de llibertat de càtedra i de consciència, i el dret a no discriminar; s'hi acceptava la duplicitat de l'ensenyança, pública i privada, aquesta sovint concertada; es delimitaven les contraprestacions ofertes

pels centres concertats; s'hi regulava la programació de l'ensenyament i la intervenció de tota la comunitat educativa en els consells escolars, municipals, provincials i de Comunitat Autònoma.

Aquesta llei, però, no era suficient per acomplir el programa electoral; l'Administració tenia pendent, encara, millorar la qualitat de l'ensenyament. La insatisfacció respecte al sistema educatiu va ser una de les causes, juntament amb d'altres de caire social tant o més importants, que va motivar les vagues d'alumnes massives del curs 1986-87.

El curs 86-87, l'O.C.D.E. (Organització per a la Cooperació i Desenvolupament Econòmic) va presentar un informe amb 4 punts prioritaris: calia estendre l'educació pre-escolar, transformar el cycle superior d'E.G.B. en un primer cycle d'Ensenyança Secundària (de 12 a 15 o 16 anys), reformar el Batxillerat (de 15 o 16 fins a 18 anys) i l'educació universitària; ningú no parlava de l'F.P. Amb aquest informe el Govern podia tenir la sensació d'haver perdut la brúixola.

Va intentar recuperar-la el ministre José M. Maravall l'any 1987 amb la publicació del document **Proyecto para la Reforma de la Enseñanza**. Hi tractava cinc nivells: educació infantil (fins als 6 anys), primària (fins als 12),

Jornades sobre la Reforma Educativa

Gener, febrer i març de 1993

DIJOURS, 28 DE GENER, a les 21'30 h., al Centre Pratemat: presentació de les jornades, amb l'assessoria de l'Alcalde de Palafreguà, Sr. FREDERIC JUANES, i de la Regidora d'Ensenyament, Sra. TERESA JANO.

Teòric de la Reforma, a càrrec del Sr. XAVIER RESALÓ i COSTA, professor de la Facultat de Ciències de l'Educació de la Universitat de Girona.

DIJOURS, 11 DE FEBRER, a les 21'30 h., a la Sala d'Actes de Can Gual: *El mapa escolar de Palafreguà*, a càrrec del Sr. ALBERT VANCELLS i NOGUER, Delegat Territorial d'Ensenyament a Girona.

DIJOURS, 25 DE FEBRER, a les 21'30 h., a la Sala d'Actes de Can Gual: *Un cas pràctic d'aplicació dels projectes de la Reforma a una escola primària*, a càrrec de la Sra. ADRIÀ JULIÀNEZ i de la Sra. VÍCTORA RIVERA, Directora i Cap d'Estudis de l'Escola VÍCTOR RIVERA, respectivament.

DIJOURS, 11 DE MARÇ, a les 21'30 h., a la Sala d'Actes de Can Gual: *Evolutió de les línies pedagògiques*, a càrrec de SALOMÉ MARQUES I SUREDA, Catedràtic de la Facultat de Ciències de l'Educació de la Universitat de Girona.

DIJOURS, 25 DE MARÇ, a les 21'30 h., al Centre Pratemat: *cloenda de les Jornades sobre la Reforma Educativa*, amb l'assessoria de l'Alcalde de Palafreguà, Sr. FREDERIC JUANES, i de la Regidora d'Ensenyament, Sra. TERESA JANO.

— FAULA RODONA —

Participa:

Sra. AURORA SANZ, Directora General de la Planificació Educativa.
Sr. ALBERT SALAS, representant de la PAPAC.
Sr. JOAQUIM FIGUEROLA, representant de la Junta Personel Docent.
Sr. ANDRÉS OTERO, Inspector d'Ensenyament.
1 professor d'ESO d'una escola de Palafreguà.
1 professor de secundària de Palafreguà.

Moderador: Sr. MIGUEL RIVERA, responsable de Cultura d'El Punt.

125. Les Jornades Pedagògiques

E.S.O. (Educació Secundària Obligatoria) (dels 12 als 15/16), Batxillerat o Educació Secundària Postobligatòria (15/16 als 18), i F.P. o Educació Tècnico-Professional, molt desdibuixada. S'hi proposaven dues novetats importants: un currículum que vertebrava tot el sistema educatiu i que donava coherència a les etapes, i un disseny curricular de base, estatal i completat per cada Comunitat Autònoma. Respecte al Batxillerat oferia dues propostes: un Batxillerat amb 6 modalitats (Ciències Humanes i Socials, Lingüístico-literari, Ciències Naturals i Salut, Tècnic Industrial, Tècnic Administratiu i Gestió, Arts Plàstiques) o un amb 3 modalitats amb opcions per una quarta (Ciències Humanes i Socials, Ciències de la Natura i Salut, Tecnologia i el possible Arts Plàstiques). Entre 1987 i 1988 es van enviar cartes als consells escolars, als claustres, a les A.P.A., empresaris, Associacions d'Estudiants, per consultar els punts bàsics; es van organitzar seminaris, jornades, col·loquis, es va editar la revista **Papeles para el Debate**.

A inicis del 89 es van reunir els consellers de totes les autonomies per prendre acords sobre la reforma.

L'any 89, després dels últims moviments reivindicatius del professorat, va ser nomenat nou ministre Javier Solana. El mateix any es va publicar el **Libro Blanco para la**

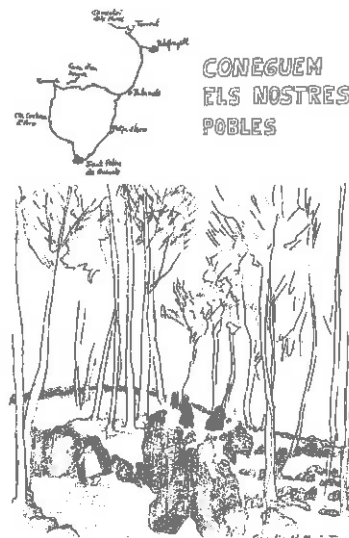
Reforma del Sistema Educativo. S'hi tenien en consideració els sis anys d'experimentació i s'hi confirmava, en essència, el projecte de Maravall; es concretaven la periodització (l'E.S.O. serà fins als 16 anys) i les 4 modalitats de Batxillerat.

L'avantprojecte, fet públic el 12 de febrer de 1990, es va discutir amb el Consejo General de la Formación Profesional, amb el Consejo Escolar del Estado, es va presentar a la Conferència Episcopal Catòlica i als sindicats U.G.T. i CC.OO. D'aquestes reunions en van sortir modificacions importants, per exemple, que l'F.P. de grau mig estigués inclosa dins de l'E.S.O. El 9 d'abril de 1990 es va publicar el projecte de llei al Boletín Oficial del Congreso de los Diputados per tal que es poguessin presentar esmenes. Noves discussions sobre competències van fer retocar el projecte, que va permetre que les diferents Comunitats Autònomes intervinguessin en aquelles matèries que les afectaven i que poguessin, finalment, expedir títols acadèmics, sempre d'acord amb les normes estatals.

Tots aquests tràmits van suposar innovacions com ara abaixar la ratio d'alumnes per classe, la disposició de, com a mínim, un professor de reforç, l'oferta de cursets de reci-

126. Narcís Mallol

127. Coneguem els nostres pobles

clatge, la creació de serveis d'orientació educativa i psicopedagògica.

El 28 de juny de 1990, el projecte de llei va ser aprovat al Congrés dels Diputats amb els vots negatius del Partido Popular, que va veure com dues de les seves reivindicacions bàsiques no eren acceptades. El juliol de 1990, es van iniciar els tràmits al Senat. Es van acceptar més esmenes. Finalment, en el B.O.E. del 4 d'octubre de 1990, es va publicar la L.O.G.S.E., la llei orgànica 1/1990, del 3 d'octubre, d'Ordenació General del Sistema Educatiu.

Aquesta Reforma s'aplicarà amb un pressupost -tal i com ja s'havia esdevingut amb el B.U.P.- patèticament insuficient. I, amb sort, tindrem reforma abans de començar el nou mil·lenni: No està gens malament: entre les primeres temptatives i la seva concreció final hauran passat, només, uns quinze anys. El procés té el mèrit innegable d'haver buscat el màxim consens possible, d'haver escoltat les veus de tothom que ha volgut parlar.

S'ha repetit i insistit que la Reforma serà una millora de la qualitat de l'ensenyament, no una abaixada de nivells per tal que tothom estigui escolaritzat fins als setze anys (que no n'estan, la majoria dels alumnes, avui?) i per tal que ningú no tingui traumes pel fracàs escolar. S'han donat

cops de cec, i s'ha tocat i retocat. I després de tants cursets que són relíquies -perquè la informació donada ja està superada-; de tants milers i milers de tones de paper -a vegades reciclat- amb informació que caducava massa de pressa; de centres pilot que s'han esforçat per treure'n l'entrellat; de fer una selectivitat especial per als alumnes d'aquests centres -amb el corresponent greuge comparatiu amb d'altres alumnes-; després d'esperar la reforma, discutir-la, espantar-se o mostrar-se indiferent; després de tant de temps, pot una reforma ser àgil, viva, consistent? Després d'haver-la rebregat tant, pot una reforma reformar amb eficàcia allò que ha de reformar? O es quedarà només amb un joc de paraules, la bona voluntat de tots i la manca de diners generalitzada?

NOVES TÈCNiques, RENOVACIONS PEDAGÒGiques

Però, serà millor deixar-nos de *fantasías animadas de ayer y hoy*, que deien els dibuixos animats de Tex Avery, i centrar-nos en l'Institut.

L'Institut, pel que fa a la reforma, està tan peix com qual-

128. Miquel
Matarrodona, psicòleg,
entre Jordi Minguell,
Roser Benet i Rosa
Rocabayera

sevol altre a causa dels canvis continus d'informació i del poc interès real de la gent. És cert que s'han fet cursets. És cert que s'ha llegit un munt de paperassa que ha resultat inútil, que s'ha tingut coneixement del tronc comú i de les diferents línies, que s'ha parlat del mapa escolar encara inexistent, que han arribat ofertes de seminaris, col.loquis, xerrades; que s'han celebrat les Jornades sobre la Reforma (1993); que la gent està convençuda, sincerament convençuda, que cal reformar el sistema educatiu, que és urgent. Tot això és cert, però pocs veuen l'aigua clara de com ens ho farem per equiparar-nos al nivell de la resta de la Comunitat Europea.

A l'Institut, aquesta consciència de necessitat de renovar, era ja palpable a inicis dels vuitanta, època que apareixen els primers brots de renovació pedagògica, molt d'ells procedents del Sr. Narcís Mallol, i que van coincidir amb una ampliació i uns canvis importants al claustre. Alguns es van dur a terme, d'altres van trobar una revifalla quan era director el Sr. Palmada, i uns altres només es van proposar, discutir, però mai no es varen concretar. Aquestes mateixes inquietuds es vivien arreu.

Quan la Sra. Dolors Barranco va accedir al càrrec de directora (Claustre del 23-VI-1982), va explicar que una de

les prioritats era potenciar les tutories. Fins al moment, ja hi havia tutors de curs que solien limitar-se a anotar les notes als butlletins, a signar-los i a escriure-hi les hores de visita que els pares podien parlar amb ells (els tutors cobraven una mica més que un professor no-tutor). Quan la nova Junta va proposar potenciar les tutories es referia, en primer lloc, a establir dins l'horari del grup i del tutor una hora setmanal de trobada alumnes-professor, amb els temes habituals del que avui s'entén per tutoria.

També es va relançar una idea que ja s'havia insinuat en temps del Sr. Cruzate: la interdisciplinarietat. Es va convocar una reunió de professors de 1er de B.U.P. per parlar-ne (Claustre 15-IX-82). D'aquesta proposta van sortir treballs tan interessants com **Coneguem els nostres pobles**, o el tractament del tema de l'Empordà (curs 82-83) des de les assignatures de Ciències Naturals, Dibuix i Història, o les classes de continguts relacionats, per exemple, amb el segle XIX o l'Edat Mitjana. Una nova proposta del Sr. Mallol va ser les reunions de coordinació entre B.U.P. i segon cicle d'E.G.B. (setembre i octubre de 1981), que, anys després, es van provar amb la Junta Directiva de l'F.P. (octubre de 1985).

A mesura que s'anaven coneixent nous aspectes de la Reforma, es va començar a parlar del Pla tutorial (Claustre

129. Jaume Ungé a
l'ordinador de
secretaria

130. Aula d'informàtica

del 23-VI-1989 i 21-VI-1991), es va sol·licitar un ajut econòmic a l'Administració per endegar-lo (carta del 14 de juliol del 89), es va contractar un psicòleg (Claustre del 7-IX-1990), pagat els dos primers anys per l'Institut i amb una beca del P.A.T. (Pla d'Acció Tutorial), i posteriorment només per l'A.P.A. El psicòleg, Sr. Miquel Matarrodona s'encarrega, des del segon any, d'assessorar en l'acció tutorial, de l'orientació professional, de realitzar entrevistes individuals a alumnes i a familiars, i d'assistir a les reunions amb els pares. Es va discutir el mapa escolar (Claustre del 13-VI-1991) i les diferents informacions que havien anat arribant, etc. Fins i tot la primera vegada que s'esmenta el tema del tronc comú, s'insinua la possibilitat de transformar l'Institut en un centre pilot (Claustre del 10-VI-1985), idea que es reivindicarà, sense cap resultat, quan l'Administració busqui centres on aplicar mòduls professionals (Claustre del 17-III-1992).

Hi ha renovacions que vénen donades per llei, indiscutibles, com és la creació de les hores A i B a 1er i 2on de B.U.P. (s'exposa al Claustre del 23-VI-83), la possibilitat d'aplicar-les de manera voluntària a 3er (Claustre del 27-VI-84) i la renovació de les normes (Claustre del 19-IX-86); o bé la reducció de les hores d'algunes assignatures. Es van

modificar també les opcions a l'hora de triar assignatures a C.O.U. (primera modificació per al curs 83-84, i segona per al curs 87-88), van incloure les llengües estrangeres a les proves de les P.A.A.U. (1984), proves que van ser finalment unitàries per tot Catalunya l'any 1989. Amb el B.U.P. van arribar les E.A.T.P., assignatures de caire eminentment pràctic -una mica per substituir el F.E.N., l'Hogar i la Pretecnologia-, que es van concretar en els primers anys en Disseny i Llar. De mica en mica van anar oferint-se més matèries, sempre en funció de la disponibilitat dels professors i de l'espai. Encara que existia una normativa anterior, una carta del 10 de maig de 1990 marca noves pautes. S'han ofert Informàtica, Dibuix Artístic, Dibuix Tècnic, Ceràmica, Genètica, Francès Administratiu, Disseny, Estadística, Fotografia, Botànica, Pràctiques de Química, Llenguatges Plàstics, Educació per la Salut, Coneixement del Cos, Europa, Música i, enguany, i com un avenç a la Reforma, Francès com a Segona Llengua, per alumnes de 1er de B.U.P. Aquestes assignatures les cursen els alumnes de 2on i 3er de B.U.P.

En d'altres aspectes, l'Administració no dona les normes que cal seguir, però sí mostra les pautes que marcaran, tard o d'hora, els nous camins pedagògics. Així, es comencen a

131. *Avaluar per innovar.*
Edició de la Generalitat

El present treball s'ha realitzat amb el suport econòmic de la Generalitat de Catalunya.

Departament d'Educació
Departament d'Ensenyament Superior i Recerca

132. E.A.T.P. de fotografia

rebre circulars informatives d'una Comissió que estudia la introducció del vídeo a l'ensenyament (14-X-82), es presenta la revista **Papers de Batxillerat** (19-XI-82), es proposa un Pla d'orientació escolar i professional (1983) o es celebren les **Primeres Jornades Pedagògiques** (carta de 28-II-84).

A l'Institut es necessitava material audiovisual, i es van recordar de Santa Bàrbara quan va començar a tronar: hi havia prevista una xerrada sobre la feina tutorial, i la persona encarregada de fer la conferència l'havia basada en la visió prèvia d'una pel·lícula; però resulta que la casa no podia servir-lo i que la xerrada se n'aniria en orris. Algú va tenir la brillant idea de sortir, no sabem si en fila de dos i agafats de la mà, d'excursió fins al bar de Can Joan que disposava de vídeo, i on van poder mirar la cinta.

El Claustre va crear, previ acord del Consell de Direcció del 18-V-83, una Comissió encarregada d'estudiar la compra d'un vídeo, però es va crear just en el moment que més àlgida era la discussió pública a propòsit de quin era el sistema del futur, si el VHS o el Beta -el sistema PAL aviat va passar a millor vida. A cada reunió de claustre, com per art de màgia, sortia el tema i no van aconseguir posar-se d'acord fins que un dels membres de la comissió va dir

prou i va adquirir un vídeo VHS. En carta del 28-IX-84 se'n va sol·licitar un altre a la Generalitat. Ja no hi hauria més problemes ni més excursions a Can Joan, ni tan sols si el possible conferenciant havia escollit una cinta de vídeo del sistema Beta, perquè, com informa el Sr. director (Claustre del 15-I-86), a la casa, s'han instal·lat dos vídeos, un a l'Aula de Projeccions i l'altre, (aquest del sistema Beta!) a l'Aula Magna. El curs 86-87 es va crear el càrrec de Coordinador d'Audiovisuals.

Ja en temps del Sr. Cruzate, va començar a parlar-se de la necessitat de treballar amb informàtica, però caldrà esperar a mitjans dels vuitanta (carta del 10-II-86) per tal que l'Administració n'ofereixi cursets als professors. (Ja abans la informàtica tenia tractament d'E.A.T.P.; el curs 84-85 es disposa de 5 ordinadors i 1 impressora). Es va presentar un projecte per dotar l'Institut d'ordinadors (carta del 24-II-86). I a partir d'aquell moment la informàtica va passar a estar omnipresent a la vida del centre: a la sol·licitud de material informàtic feta per carta (2-IV-86), la Generalitat respon enviant 3 ordinadors (3-XI-86); es reben ordinadors a secretaria (4-III-87); hi ha una dotació d'equipaments informàtics (22-IX-87); es crea el càrrec de Coordinador d'Informàtica (curs 86-87); es proposa la ins-

tal·lació d'una xarxa telemàtica (14-III-88); es crea una nova aula d'informàtica (6-IV-89); l'Escola d'Adults fa donació d'un ordinador a canvi que se'ls permeti utilitzar l'Aula d'Informàtica (29-X-90); s'informatitzen les notes dels alumnes (Claustre del 7-XI-90); es disposa d'un ordinador a la Sala de Professors (curs 93-94).

GOVERN DEL CENTRE

Ja hem comentat al capítol anterior com va anar evolucionant el govern del centre: Consell de Direcció, Consell Assessor i, durant el curs 81-82, Junta Econòmica. Tant les lleis que van crear aquests estaments com la mateixa pràctica, comprovable en les actes, hi havia implícit el reconeixement que qui manava de debò era el director, recolzat per la Junta Directiva. També hem comentat que sovint els directors consensuaven les seves propostes amb el claustre i podien considerar les peticions de l'A.P.A. Així va seguir mentre ocupaven el càrrec la Sra. Dolors Barranco (82-83) i el Sr. Joan Mató (83-86). Durant aquests anys, especialment la darrera època del Sr. Mató, les aigües, turbulentes en els cursos anteriors, van tornar de mica en mica al seu

lloc, i el claustre es va anar reunificant i va acabar convivint amb la placidesa que encara el caracteritza.

Els tres directors següents, el Sr. Isidre Palmada (86-89), la Sra. Montserrat Llovera (89-92) i el Sr. Martí Fonalleras (que va accedir al càrrec per un període de tres anys, des de 1992 a 1995), han conviscut amb el Consell Escolar. La creació d'aquest òrgan s'emmarca en les renovacions proposades per l'Administració socialista per tal de democratitzar al màxim possible la direcció dels centres educatius. A més del Consell Escolar, es va crear el Consell Escolar Municipal, previst per l'Ajuntament de Palafrugell per al curs 84-85, encara que no tenia ben definides ni les seves prerrogatives ni els seus límits.

El curs 85-86 va ser d'impàs. El 26 de maig de 1986, i d'acord amb el Decret 87/1986 del 3 d'abril, es va constituir el primer Consell Escolar format pel president i director, Sr. Joan Mató Bonany, pel cap d'estudis, Sr. Martí Fonalleras, pel secretari Sr. Josep Pujol Hospital i pels vocals representants del claustre Srs. Isidre Palmada Badia, Montserrat Llovera Lloveras, Eulàlia Petit Vilà, Jaume Ungé Guanter; pels vocals representants de l'A.P.A., Srs. Manel Padrós Sais i Artur Rubau Blanch; pels vocals representants dels alumnes, Srs. Marc Smythe Simón i Daniel Ganuza Muntada;

133, 134, 135, 136 i 137. Dolors Barranco, Joan Mató, Isidre Palmada, Montserrat Llovera i Martí Fonalleres, directors/ores

per la vocal representant del Personal No-Docent, Sra. Margarita Mir Ribas; i pel vocal representant de l'Ajuntament, Sr. Jaume Guasch Palau.

Per tant, va ser el curs 86-87 quan va començar a funcionar plenament el Consell Escolar del centre. Cada sector escollia els seus representants. El calendari de les primeres eleccions legislades es va aprovar en el Claustre del 24-X-88 i es va ratificar en el Consell Escolar de 2-XI-88. Va ser el següent: publicació de les llistes del cens (4-XI), constitució de la mesa (8-XI), presentació de candidatures (de 9 al 16-XI); elecció dels alumnes (24-XI), elecció dels professors (25-XI). L'A.P.A. determinaria el dia de les seves votacions. El 10 de gener del 89, el Sr. Palmada va enviar als Serveis Territorials d'Ensenyament les estadístiques de les votacions. Resulta una mica frustrant comprovar que després de tot el procés democratitzador, la resposta és tan minsa: 30 de 35 professors van votar; de 976 pares, van dipositar el seu vot 84; i 380 alumnes de 488; el personal no-docent va ser l'únic que va arribar al 100%, 6 de 6. A l'any 91 hi va haver uns resultats semblants (33 professors de 35, 209 de 1000 pares, 305 de 500 alumnes i 7 de 7 personal no-docent). Però, com dèiem al principi, tot plegat ni escalfa ni refreda gaire; l'Institut funciona; no cal capficar-s'hi. El curs

93-94, la distribució representativa s'ha modificat: a més del director-president, del cap d'estudis i de la secretària amb veu però sense vot, hi ha set representants dels professors, cinc dels pares, quatre dels alumnes, un del personal no-docent i un de l'Ajuntament; el còmput global resulta molt més equilibrat.

Encara que el director sol tenir, com a president del Consell Escolar, un cert marge d'execució, l'última paraula l'ha de tenir sempre el Consell Escolar. Temes com el Reglament de Règim Intern (les últimes esmenes són de finals del curs 84-85), l'aplicació dels Drets i Deures dels Alumnes segons les normes del Departament d'Ensenyament de l'any 1987 -modificades, en part, el 1993-, el barem a l'hora de la matriculació -segons les disposicions de la Generalitat de l'any 82 però aplicables a causa de la superpoblació des del 88-, el calendari escolar, l'horari marc, les activitats extraescolars, l'aprovació dels pressupostos, etc. han d'obtenir sempre el vist-i-plau del Consell Escolar.

Des del punt de vista de la Direcció del centre, pel que fa al seu govern, tres són els aspectes que han caracteritzat aquests darrers dotze anys -a més, és clar, de totes les modificacions legislatives i pedagògiques que ja hem comentat-: la massificació del centre, la creació de les exten-

138. Elisenda Barrycoa,
Fabienne Valligny,
Empar Llopis, Mariona
Bigorra i Anna Blanch

139. Grup de professors
(1991)

sions de Palamós i Torroella de Montgrí, i la reducció de l'horari escolar.

Quan l'Institut va començar a funcionar, el 1968, hi havia classe els dissabtes al matí i en alguna ocasió s'havia acabat ben entrada la nit. L'horari, durant la resta de la setmana, era de nou a dos quarts de dues (amb mitja hora d'esbarjo d'onze a dos quarts de dotze) i de tres a tres quarts de set (amb un esbarjo d'un quart d'hora a les cinc i amb les dues últimes hores de tres quarts). Aquest horari comportava un seguit de problemes amb el transport. Primer es va suprimir la quarta hora de la tarda i es va fer la tercera d'una hora. El curs 85-86 es va proposar de fer la tercera hora de tres quarts. Amb la reducció d'hores d'algunes assignatures (entre els cursos 1987 i 1989) i amb la creació d'hores A i B, l'estada dels alumnes al centre requereix molt menys temps: el divendres a la tarda serà festa a partir del curs 86-87 (en aquest curs els 3ers i els COU també tenen festa el dijous). El curs 89-90 no hi haurà classe ni el divendres ni el dimecres, a més els alumnes disposaran d'una altra tarda lliure -sigui dimarts o dijous-. És possible aquest horari perquè a partir d'aquell curs les classes de 3er i C.O.U. comencen a un quart de vuit del matí; el curs 90-91 tam-

bé hi començaran els 2ons. A partir del curs 92-93 tots els nivells fan el mateix horari: cada matí, d'un quart de nou a dos quarts de dues -amb un esbarjo de mitja hora-, i dues tardes, de tres a cinc.

El creixement demogràfic i la tendència cada vegada més majoritària de fer anar els alumnes a l'escola fins als 16 anys, van evidenciar que l'Institut quedava petit, que era insuficient per tota la zona de la comarca que abastava. A Palamós s'hi havia concentrat l'escola privada; a La Bisbal, l'Institut balbucejava; a Palafrugell, no s'hi cabia. El 20 de maig de 1985, comuniquen per carta el nomenament del Sr. Jordi Sistachs com a director de l'extensió de Palamós; i, el 29 de maig de 1986, es va parlar de la creació d'una nova extensió a Torroella de Montgrí. L'extensió de Palamós va esdevenir Institut el curs 1990-91, mentre que Torroella ara (II-94) ha iniciat els tràmits per transformar-s'hi. A efectes legals, les dues extensions depenien de Palafrugell tant pel que fa a direcció com pel que fa a secretaria, però tal i com havia passat en els orígens de la Secció Delegada, tenia Junta Directiva pròpia (per molt que el Sr. Mató amenacés, de broma, el Sr. Sistachs amb una revisió sorpresa). A efectes administratius, els col·legis Sant Miquel de Torroella de Montgrí i Ntra. Sra.

140. Grup d'alumnes

del Carme de Palamós depenen encara de la secretaria de l'Institut, però ben aviat ho faran dels respectius I.E.S.

ANY	CURS	ALUMNES
82-83	1 BUP	133 (+7)
	2 BUP	98 (+7)
	3 BUP	81 (+23)
	COU	<u>94</u>
		406 (+37)

CREIXEMENT

Potser quan més s'ha notat aquest creixement ha estat en aquest curs 93-94: 17 grups amb 550 alumnes (5 Primers, 5 Segons, 4 Tercers i 3 C.O.U. que s'acosten al màxim permès). Ni quan la Sra. Llovera (inici del curs 90-91) va insinuar la possibilitat de transformar el menjador en aula de desdoblament, proposta denegada pel Departament, s'havia arribat a aquest extrem. Els laboratoris, la biblioteca i alguns seminaris s'han transformat en aules de desdoblament; l'aula de projeccions ha esdevingut aula normal i corrent; el laboratori de Física actua com a aula de Projeccions provisional. Però bé, ja sabem que no passa res i mentre les bigues aguantin...

83-84	1 BUP	144
	2 BUP	110
	3 BUP	77
	COU	<u>79</u>
		410
85-85	1 BUP	147
	2 BUP	96
	3 BUP	90
	COU	<u>69</u>
		402
85-86	1 BUP	181
	2 BUP	113
	3 BUP	89
	COU	<u>69</u>
		469

Comprovem l'augment en aquest cens (recordem que els números entre parèntesi fan referència als alumnes lliures)

141. Grup d'alumnes
(2n de BUP
82-82)

142. Viatge a Itàlia
(85-86)

ANY	CURS	ALUMNES
86-87	1 BUP	127
	2 BUP	113
	3 BUP	89
	COU	<u>82</u>
		434 (+15)
87-88	1 BUP	162
	2 BUP	101
	3 BUP	134
	COU	<u>76</u>
		473 (+24)

ANY	CURS	ALUMNES
88-89	1 BUP	142
	2 BUP	121
	3 BUP	93
	COU	<u>122</u>
		478 (+9)
89-90	1 BUP	162
	2 BUP	115
	3 BUP	110
	COU	<u>81</u>
		468 (+17)
90-91	1 BUP	151
	2 BUP	134
	3 BUP	109
	COU	<u>92</u>
		486 (+16)
91-92	1 BUP	137
	2 BUP	145
	3 BUP	104
	COU	<u>103</u>
		489 (+9)

(A la memòria d'aquest curs es fan constar també els alumnes que depenen, pel que fa a secretaria, de l'Institut. Les xifres són aquestes: Col·legi Vedruna de Palamós, 309; Col·legi San Miquel de Torroella, 166; extensió de Palamós, 267; extensió de Torroella, 128. El total dels alumnes que depenen de la secretaria del centre puja a 1367.)

143, 144, 145 i 146: Alumnes de 2n de BUP (92-93)

147, 148, 149 i 150: Alumnes de 3r de BUP (92-93)

151. Professors al gimnàs

152. Ona Esteve,
Lola Barranco, José
Luis Muñoz,
Enrique Edo,
Jaume Sala

ANY	CURS	ALUMNES
92-93	1 BUP	168
	2 BUP	137
	3 BUP	129
	COU	103
		537 (+7)
93-94	1 BUP	150
	2 BUP	159
	3 BUP	129
	COU	112
		550 (+5)

Si comprovem el nombre d'alumnes que assisteixen a classe a l'Institut en aquests darrers dinou anys (des que va deixar de ser Secció Delegada fins a l'actual curs), ens adonarem que hi ha tres gran blocs, tres moments que l'alumnat, en un curs concret, augmenta i es manté durant un cert temps. Entre 1975 i 1978 es matriculen al voltant de 350 i 380 alumnes. El Curs 78-79 es passa, de cop, als 443, xifra que es repeteix el 82-83; però fins al 84-85 es manté entre aquest nombre i els 400. El curs 85-86 es produeix un nou avenç: 469 alumnes i a partir de llavors ja no

es baixa de 450 fins arribar al curs 92-93, que es viu un salt quantitatiu important: 544 alumnes, que es manté en l'actual curs, el més nombrós fins al moment, 555 alumnes. En podem fer una primera lectura: sense tantes falòrnies legalistes -i amb el problema de l'atur atenallant el futur dels joves- s'està aplicant un dels objectius de la reforma: escolaritzar tothom fins als 16 anys, encara que en ocasions es tracti de tenir els fills aparcats durant unes hores.

També podem llegir aquest augment progressiu com una demostració de la confiança en el bon funcionament del centre. No es pot oblidar, així ens ho mostren els cursos que s'augmenta de cop, el creixement demogràfic.

Com sempre, a major nombre d'alumnes, cal tenir un més gran nombre de professors. Efectivament així ha sigut: 31 professors els cursos 82-83, 83-84 i 84-85; 32, el curs 85-86; 33, el 86-87 i 87-88; 35 del 88 fins al 91; 36 el curs 91-92; 38 el 92-93; per arribar al nombre màxim durant aquest curs, 39 professors.

REDISTRIBUCIÓ DE L'ESPAI

Les grans obres d'ampliació del centre van realitzar-se mentre el Sr. Cruzate era director. A l'edifici, des de llavors,

153. Plantació d'arbres
al pati de l'Institut

154. El nou terra del gimnàs

poca cosa més s'hi podia fer, a no ser que es jugués amb els soterranis i es redistribuís l'espai. D'això es va encarregar el Sr. Palmada, mentre va ser director. Entre ell i el Sr. Rubau, president de l'A.P.A., van aconseguir diners de pràcticament tot arreu (Ajuntament -va pagar la pintura de la pista de bàsquet, els xiprers del pati, l'enrajolat del gimnàs, a més de les col·laboracions econòmiques habituals en diversos actes culturals-, Diputació de Girona i de Barcelona -donen llibres-, Serveis Territorials). Va ser en aquesta època quan es van construir les dues aules-taller (de Llar i de Dibuix) al soterrani (primera meitat de 1988) amb un pressupost de 1.445.837 ptes.; es van posar bancs; es van plantar matolls i la tanca d'arbres que envolta el pati, adequant-lo una mica més; es va obrir la porta d'accés a l'estadi (carta 23-X-86); es va transformar part del Laboratori-seminari de Física i Química en una aula (estiu del 88); es va crear l'actual aula d'informàtica (16-I-89 es comunica al Claute), transportant-hi els ordinadors de l'antiga aula (la que hi ha a sobre de la biblioteca), que va esdevenir Aula de Projeccions; es va repintar el centre. Mentre era director el Sr. Mató es va insonoritzar l'Aula Magna i, al menjador, s'hi va fer una sala d'estar (1984).

Pel que fa al tema de l'edifici, per als dos directors restants, els han quedat els problemes. En temps de la Sra. Llovera es van treure les portes dels armaris de les classes -i així es van evitar problemes de disciplina-; es van canviar els vells pupitres per taules verdes individuals amb cadires també verdes (curs 89-90); es van arreglar les goteres del menjador (iniciis curs 91-92); es van instal·lar les cortines del primer pis i es van posar finestres noves a la part de baix (curs 91-92). També durant aquest curs va aparèixer l'encanteri del timbre automàtic, terriblement exacte, tant per entrar com per sortir, i terriblement pràctic per als conserges, perquè, mentre sona el timbre, poden seguir fent fotocòpies: ha plogut molt des del pastor que es passava tota l'estona sense fer res més que esperar, davant del rellotge de secretaria, que s'acabés l'hora, per fer sonar el xiulet!

Per a l'actual Junta Directiva no hi ha lloc per filigranes amb l'edifici; només hi ha possibilitat -i necessitat- de fer pedaços: goteres a la sala de professors i a diversos seminaris, problemes amb els desaigües del clavegueram (dels quals ja hi ha constància escrita -cartes a l'Administració- des de 1982), problemes amb la instal·lació elèctrica (quan s'engeguen els llums de les classes, funciona la calefacció i

155. Ping-pong a l'Aula de Llar, que s'està construint

algun ordinador, salten els diferencials), problemes amb la calefacció (finalment l'estiu del 93 es va posar una caldera nova, demanada el novembre de 1992).

De totes maneres, el problema més greu es va localitzar l'estiu del 93, quan, al voler arreglar una habitació del soterrani per poder fer-hi una E.A.T.P. de Fotografia, es va trobar que els ferros dels interiors de les bigues estaven podrits. Es va creure que era aluminosi. En realitat és carbonat, igual de perillosa perquè deixa les bigues fetes una vertadera pena. Actualment una part dels soterranis de l'edifici està plena de puntals, i l'Administració hi ha donat prioritat.

L'INSTITUT, MOSTRA DE LA SOCIETAT

A la dècada dels vuitanta, si triomfa alguna idea és, precisament, la idea del triomf, del yuppie, de fer un milió de dòlars abans dels trenta anys. És la victòria del materialisme i de l'individualisme. Ja ho hem comentat: la ressaca de la lluita, el material de desguàs. Un cert conservadorisme, una indiferència que es pretén aristocràtica quan no és res més que superficialitat i frivolitat, un culte al diner,

una filosofia postmoderna podrien caracteritzar aquesta dècada.

I, tal i com havia passat en els anys anteriors, aquests nous plantejaments s'han de notar a la vida de l'Institut, malgrat les reminiscències progressistes que són evidents, encara que ni de bon tros unànimes, entre el professorat. Aquest esperit combatiu, crític, d'alguns, s'ha posat de manifest amb les continuades protestes, a finals dels vuitanta, contra el parallamps instal·lat al centre que, diuen, podria ser radioactiu; amb la carta signada contra la guerra del Golf i la mini-manifestació de l'alumnat (gener de 1991); amb la proposta de no llençar més paper, sinó vendre'l (Claustre de 23-VI-89) i d'organitzar recollides de paper (cursos 92-93 i 93-94); amb l'ús de paper reciclat -que no acaba d'anar bé per la nova fotocopiadora-; amb els cursiveis de reciclatge -ara de professors, però- sobre Medi Ambient (cursos 92-93 i 93-94); amb el debat sobre la possible urbanització de la platja de Castell, en el marc de la celebració del XXVè aniversari; amb el seguiment, a vegades majoritari, a vegades minoritari, de les vagues, prèvia votació i llargues discussions en les reunions del claustre; amb la resposta contundent -anul·lar una excursió a Eivissa, suprimir una sortida al teatre al Fraternal organitza-

156 i 157. Mn.
Batalla i Mn. Arges

da pel Centre de Recursos del Baix Empordà, tancar la porta d'entrada del centre per tal que cap alumne no surti en hores de classe i no tirar-se enrera quan els alumnes van protagonitzar una assentada (també és cert que l'acord encara és vigent i ningú no l'aplica)- quan es va conèixer el resultat del judici al director d'una escola del Vallès, a qui es va responsabilitzar de les lesions patides per un alumne fora d'horari escolar (9-IV-91); i amb el curset sobre la immigració (curs 92-93).

Aquestes diferents postures, comprovables entre els professors, són compartides pels alumnes. Pel que fa al tema de la política, intensament viscut als anys 70, l'actitud sol tendir a un cert passotisme (potser l'aspecte que més pot interessar és unes certes inquietuds independentistes). Però no podem generalitzar, perquè en aquesta darrera dècada l'Institut ha estat no sols un reflex de la societat, sinó una mostra, a petita escala, d'aquesta mateixa societat: alumnes amb famílies problemàtiques, de pares separats, de pares a l'atur; alumnes de famílies benestants que vesteixen millor que qualsevol professor (de fet, els professors sempre han tingut fama de vestir malament); alumnes que, després de repetir tantes vegades com permet la llei, d'haver-ho deixat a mig camí i d'haver recomençat, arriben amb cotxes o

motocicletes caríssimes; alumnes que han de treballar els estius per les seves despeses de l'hivern; alumnes que gasten estiu i hivern; alumnes que viuen per vestir roba de marca; alumnes amb tendència *grunge* o *heavy* i amb estètica *Guns and Roses*; alumnes amb estètica de *pijo*. La majoria d'ells, almenys a partir de la segona meitat dels vuitanta, coincideixen en una cosa: no tenir gaire clar quina carrera volen seguir ni què els espera a l'acabar aquesta carrera. Deu anys abans, estudiar una carrera suposava, en un tant per cent molt alt, tenir una bona feina; avui, acabar una carrera no assegura res de res.

S'ha pogut notar un creixent passotisme, però, per altra banda, hi ha alumnes que continuen treballant pels recitals poètics de Nadal, i n'hi ha que hi assisteixen; hi ha alumnes que intenten endegar alguna revista, i n'hi ha que continuen presentant les seves obres als premis Pla i Sagrera; hi ha sempre alumnes encarregats d'organitzar les activitats per aconseguir diners pel viatge de final de curs; hi ha hagut alumnes que van participar en les setmanes culturals i alumnes que van pintar els frescos del cantó est (Anna M. Comalada -1982-), del cantó oest (Núria Oliu i Jordi Encinas -1984-) i els dos de la sortida al pati (Dani Barbilla Perez, el primer; i X.Moreno, F.Prada, L.Traves,

158. Cal Joan,
espai d'esbargiment

159. Pintant un
mural amb
Daniel Cros

E.Peralta, D.García, J.Casanovas, A.Rodríguez -1988-); hi ha alumnes a qui importa relativament poc el que els puguin ensenyar a l'Institut però tenen uns interessos i uns objectius ben concrets. De fet hi ha tanta, tanta gent, que hi ha de tot.

Com també hi ha hagut de tot en aquesta última dècada: les primeres eleccions sindicals del professorat (finals de 1987) amb una mesa al centre, la vaga general el 14 de desembre de 1988 (seguida unànimement, encara que hi va haver 6 vots en blanc i 6 vots negatius), o la qüestió del progressiu implantament del català (des del curs 79-80; en carta del 23-VII-85 es comunica que a 1er de B.U.P. cal fer 4 hores de català setmanals). Hi havia gent que, en un principi, explicaven en català, però escriuien en castellà, sobretot per por als possibles errors ortogràfics. Actualment, la majoria de professors, que ja han fet els corresponents mòduls de català i han rebut la idoneïtat, donen les seves classes en català. I es pot comprovar un nivell molt alt de bilingüisme, d'alumnes que acostumen a utilitzar la llengua castellana com a llengua habitual de comunicació, fins i tot amb gent catalanoparlant, però que escriuen, llegeixen, parlen i entenen perfectament el català. L'any 1982 es van enviar les normes per aconseguir l'exempció del català

(carta del 3-X-1982). Hi ha hagut alumnes que han rebut l'exempció, i d'altres que, malgrat els recursos, han hagut d'estudiar el català. En aquest context, pintades aparegudes (1993) a favor de l'ensenyament en castellà i de crítica a la política lingüística, estan fora de lloc.

Alguns temes que s'han considerat problemàtics a la societat i que han creat debat, com poden ser la delinqüència, la drogaaddicció, la seguretat ciutadana, la salut s'han viscut de diferents maneres a l'Institut. Evidentment les set amenaces de bomba del tercer trimestre del curs 89-90 no tenen res a veure amb el terrorisme: simples bretolades i poques ganes de fer exàmens.

La Direcció General de Salut Pública envia (24-III-88) un escrit on recomana no fumar en els llocs públics. S'inicia un debat a diferents claustres. Quan l'Institut començava a balbucejar, els alumnes s'havien d'amagar als lavabos o en algun racó del pati per poder fumar; posteriorment tothom fumava allà on volia; avui, amb les normatives de la Generalitat i amb les vedes obertes per caçar fumadors, cal que els alumnes, si volen fumar, ho facin a la porta de sortida al pati: no està permès fumar a l'interior del centre a excepció de la sala de professors i dels seminaris; i quan un/a fumador/a empedreït/da omple de fum la sala no és

160. Viatge a Madrid

estrany veure com un altre professor deixa la finestra oberta de bat a bat per molta fred que faci: guerra subtil i psicològica.

Un altre tema candent durant força temps va ser la qüestió de les motos. Des d'un inici havien aparcats als soterranis de l'Institut. Aquest emplaçament comportava tota mena de problemes de soroll: si s'acabava abans la classe, si es feia campana, si s'arribava tard, la moto travessava el pati espetegant com una condemnada. El tema va tractar-se al Reglament de Règim Intern, on s'aconsellava que s'havia d'entrar al pati amb el motor parat. El fet que aquell fos l'aparcament va possibilitar que uns alumnes veiessin que robaven una moto i, sense dir ni ase ni bèstia, el propietari de la moto i uns amics es van aixecar, van sortir de classe, deixant els professors i els companys amb un pam de nas, i van perseguir el malfactor; al final van recuperar la moto. Semblava un pecat treure les motos d'allà; finalment -la primera constància escrita que en tenim és a l'acte del claustre de 27-IX-89- es van aparcar a fora del recinte, primer arran de la tanca Nord de l'Institut, lloc reservat per aparcar cotxes, i d'un temps ençà al carrer Angel Guimerà. Caldrà veure on es podrà aparcar quan s'hagi construït l'ambulatori de la Seguretat Social.

Aquest antic aparcament era, per algun alumne, el lloc ideal per fumar-se un porro, mentre feia campana o a l'hora de l'esbarjo. Com va passar a força centres públics a finals de la dècada dels setanta i inicis de la dels vuitanta, les llengües viperines de torn clamaven al cel que a l'Institut hi havia quantitats de droga. Llegim a l'acte de Consell de Direcció de 23-XII-1983: *Referint-se al consum de droga*, [el Sr. director] *va anunciar que està disposat a prendre les mesures més dures per evitar que això que ell considera la plaga més preocupant en l'actualitat a Palafrugell s'estengui als alumnes de l'Institut, si bé al moment no hi ha motius d'alarma. El Sr. Pagès manifestà que per dures que fossin, els pares les trobaran febles.* En realitat mai no hi va haver cap problema a dins del centre: el Sr. Mató, quan era director, va insistir contundentment que si alguna persona sabia res del tema li ho comunicués; mai ningú no va dir res i de llavors ençà, és un tema del qual ja no es parla. Amb una excepció: quan el curs 87-88 dos toxicòmans del poble van obligar nois de l'Institut de B.U.P. i de l'Institut de F.P. a transportar drogues.

Trencament de vidres, robatoris de radio-cassettes, de carteres al gimnàs, de llibres, substitueixen els robatoris d'exàmens dels anys anteriors. Res de greu, però sí es crea

161. *Viatge a Itàlia*
(1993)

un cert malestar que preocupa tant alumnes, com professors, com pares.

ACTIVITATS EXTRAESCOLARS (1968-1993)

I què millor per oblidar els malestars que organitzar actes que trenquin, si no vidres, sí almenys la rigidesa de l'horari escolar?

Des dels seus inicis, com passa a la majoria dels centres, a l'Institut es feien un seguit d'activitats extraescolars, l'objectiu de les quals havia de ser acabar de matisar, arrodonir, els coneixements teòrics adquirits a les classes.

L'activitat més apreciada era -i és-, segurament, el viatge de fi de curs que es fa a 3er de B.U.P., o el que es feia abans, a 6è. Encara que el costum era anar a Mallorca, en alguna ocasió es va escollir Menorca; i el curs 74-75 es va optar per anar a Galícia. Encara que el maig de 1970 es va anar a Itàlia, va ser a partir del curs 79-80 quan es va instaurar la tradició, que encara avui perviu, de triar Itàlia com a destí del viatge. Acompanyaven els alumnes els Srs. Mató i Ungé i, amb un cotxe particular perquè no cabien a l'au-

tobús, els seguien el Sr. Cruzate amb la seva dona i la Margarita Mir amb la seva filla.

El viatge de fi de curs ha de tenir una finalitat cultural que a vegades no es du a bon terme, a diferència de moltes altres sortides durant el curs, en les quals prima, per damunt de tot, aquest aspecte, fins i tot quan els professors es perden a mig camí del Montsoriu (curs 81-82) i amb ells un bon grapat d'alumnes; en aquella ocasió hi va haver els escaquejats de torn que es van quedar ben resguardats en un bar. Sortides per anar al teatre a Barcelona o a Girona, o voltes per l'Empordà (l'Alt i el Baix) eren les més sovintejades. El viatge a Madrid, amb alumnes de C.O.U., es va organitzar per primera vegada el curs 84-85; el responsable en va ser el Sr. Joan Mató. Es van fer tres intercanvis amb Mirepoix, l'Aigle i Brighton (les responsables van ser Mariona Bigorra i Katty Knott) a més d'alguns viatges en aquests mateixos llocs o a Cambridge. D'uns anys ençà gaudeix de força èxit la Setmana Blanca, organitzada pel seminari de Gimnàstica.

A les memòries dels diferents cursos, sempre s'especifica que es volen oferir una sèrie d'activitats, que solen coincidir cada any: curset d'informàtica, cursets de revelat de fotografia, cine-fòrum (en realitat era cine club, ja que no solia ha-

ver-hi debat posterior; **Xarai** i posteriorment la Creu Roja van cedir les seves màquines), teatre (durant diverses temporades el **T.E.I. de Sant Marçal** representava obres al centre, en el cicle **teatre a l'escola**), preparació de la revista del centre, creació d'equips de bàsquet, voleibol, atletisme, futbol.

L'any 1970 es va crear un equip de voleibol que va tenir el seu moment més brillant entre els anys 1975 i 1978, quan l'equip femení va ser filial de l'equip Medina de Girona de II Divisió Nacional. Aquell equip va rebre el nom de Medina Palafrugell, i jugava la mateixa lliga que el segon equip de l'Institut. Després d'uns anys sense equips de voleibol, el curs 89-90, i a proposta d'uns alumnes de C.O.U. que van sol·licitar de fer Educació Física, es va refundar i federar l'equip de voleibol, que ha guanyat diversos trofeus. Els primers temps, i dins de les competicions que organitzava la Sección Femenina, hi va haver equips d'atletisme i bàsquet. Un equip de futbol juvenil masculí va quedar quart o cinquè del Campionat de Catalunya.

En aquests vint-i-cinc anys hi ha hagut diferents professors i diferents grups d'alumnes que han representat tota mena d'obres de teatre. El segon o tercer any de funcionament del centre, Mn. Barcons va dirigir **L'hostal de la**

Glòria. La Carme Barceló es va encarregar de **L'amor venia en taxi** (1974-75), **Jo seré el seu gendre** i **El metge a garrotades**, amb la qual van assolir un tercer premi de teatre en un concurs d'àmbit provincial. José M. García López va crear el grup Xaloc (format pels alumnes-actors Mònica Berta, Joan Bertran, Marta Blanch, M.Lluïsa Bolívar, Pere Brías, Jordi Burgas, M.Neus Coll, Marta Congost, X. Corredor, Margarita Hontangas, Aurora Martí, Anna Miàs, Pere Palmada, Noni Rama, M. Glòria San Martín, Frederic Savalls, Carles Solés i Anna M. Xicoira; i per alumnes que treballaven darrera l'escena). Amb les nocions apreses del curset amb Emilio Gutiérrez Caba, amb la direcció del professor i les ajudes dels Srs. Ungé i Balcells, es van dur a escena **Farsas contemporànies** (representada el febrer de 1978), d'Antonio Martínez Ballesteros, i **El bebé furioso**, (el curs següent) de Manuel Martínez Medeira. Joan Solana es va encarregar de tirar endavant el grup C.O.L.A.X., que va representar **Els animals empestats** (versió de la faula del mateix títol de La Fontaine, barreja de mímica, expressió corporal, música -composta en part per un alumne del centre- i text) a diversos pobles de la comarca. La moda d'**Antaviana** també va arribar a l'Institut amb la versió que es va encarregar de dirigir la Sra. Montserrat Bartrolí. Dins de les Diades

162 i 163. Equips de
Voleibol

164. Enric Castelló, en un
recital poètic de Nadal

de Tardor es van incloure dues obres, una de les quals era **El retaule del flautista**, dutes a terme per les Sres. Eulàlia Petit i Montserrat Llovera. El Seminari de Llatí, amb la Sra. Mercè López com a responsable, va escenificar, durant la Setmana Cultural de 1984, **Lysístrata**, d'Aristòfanes.

El primer Nadal que es va celebrar a l'Institut (llavors encara Secció Delegada) es va fer una exposició de felicitacions. L'any següent es va poder assistir a la primera Vetllada de Nadal organitzada pel centre, motivada, en part, per competir, també en aquest camp, amb l'escola privada. Des d'aquell any, i sobretot des que se n'encarregà el Sr. Enric Castelló, primer, i la Sra. Laura Fabra més tard, s'ha mantingut i perfeccionat la tradició. També han fet possibles els recitals Mariona Bigora (1986), Roser Benet (1989), Guillermo de la Arada (1990) i Jordi Minguell (1993). Els decorats, els han pintats diferents alumnes sota la direcció de Lola Barranco i Àlex Trabal. Cada 21 o 22 de desembre, un grup d'alumnes -sovint, però no necessàriament, de 3er de B.U.P., que també s'han encarregat, amb l'ajuda de la Mercè Ribot, del pisolabis- reciten poemes d'un autor escollit; la vetllada sol incloure peces musicals- la primera vegada va ser l'any 1986, i en fou responsable el Sr. Josep Font.

L'any 1975 es va crear el premi Josep Pla, que s'ha celebrat ininterrompudament. Els premis es donen la diada de Sant Jordi i l'acte sol constar de la lectura de les obres -fragments d'obres guanyadores-, d'una xerrada-conferència, del lliurament dels premis (lots de llibres, alguns dels quals han estat cedits per Edicions Destino; hi col·laboren també l'Ajuntament, el Patronat Josep Pla, l'A.P.A. i la família Alsius) i d'un petit concert -iniciats el 1989. Hi ha un premi per narrativa, un per conte, un per poesia i un per al millor treball d'un alumne de l'Institut, el premi Francesc Alsius, instituït en memòria d'una de les persones que va ajudar a endegar el projecte del centre. Sovint s'han donat un o més accèssits.

Entre les persones que han fet les xerrades podem recordar Francesc Candel (1976), Josep M. Castellet (1979), Antoni Vilanova (1982), Joaquim Molas (1983), M. Angels Anglada (1984), Narcís-Jordi Aragó (1985), Manuel Ibáñez-Escofet (1986), Benet Morera (1987), Salvador Oliva (1988), Joan Ferrerós i Serra (1990), Sam Abrams (1992), Anton M. Espadaler (1993). La convocatòria arriba a tots els Països Catalans; així s'han rebut originals de les Illes, País Valencià i Catalunya. L'any 1986 es va convocar, en commemoració del 5è aniversari de la mort de Josep Pla, el premi Josep

165. *Carnestoltes*
(1984)

166. *Representació*
d'Antaviana

Vergés dotat amb 500.000 ptes. (300.000 per al guanyador, Martí Grau, amb **Les cales i el seu fill predilecte, Palafrugell**; i 200.000 per al finalista, Carles Padrós amb **La costa i la Història: matí en mar**).

Aquests premis entroncarien, almenys en part, amb la tradició del Premi Sant Sebastià de la Guarda per a contes en llengua catalana instaurat pel Patronat de l'Escola d'Arts i Oficis, l'any 1962. Les bases dels dos primers anys només tenien en consideració un premi, amb tres accèssits, per una narració de tema lliure, i un altre per una narració d'un tema relacionat amb Josep Pla. Dels 33 escrits que es van presentar el primer any, van acordar donar dos primers premis compartits a Jordi Larios Aznar per **Essència i comiat** i Francesc Montero Ruiz per **Corto paseo sentimental**, i a Núria Epozcue, per **Harlem**, i Teresa Lima Ruiz per **Els primers temps**. El segon any van declarar desert el tema Josep Pla i van rebre el primer premi ex-aequo Marta Blanch, per **Meditacions de cantó a cantó**, i Salvador Comalada per **Xeix**. Com a guanyador del Vè premi Pla (curs 1979-80) només ens consta Xavier Corredor Piferrer, amb **Final de camí**.

Els guanyadors dels últims 12 anys són els següents:
1982

Narrativa: Joan Capdevila Clapera

Alsius: Glòria Dalmau Fàbregas

1983

Narrativa: Josep Marí Cortés

Conte: Miracle Sala Farré

Poesia: Olga Batet Mestre

Alsius: Quima Oliver Ricart

1984

Narrativa: Mercè Saurina, **Després de la pluja**

Conte: Montserrat Anglès, **Brollar a l'univers**

Poesia: Francesca Verd, **Trossos de vent**

Alsius: Imma García, **Escolteu-me, no estic boig**

1985

Narrativa: Josep M. Palau, **Gener 1916**

Conte: Quim Sitjà, **Vida i mort de l'oncle Pau**

Poesia: Josep Saurí, **I les teves llàgrimes de joia**
les guardo zelosament en cotó fluix

Alsius: Martí Grau, **12 dies escrits (Groc i vermell)**

1986

Narrativa: Eva Vázquez, **Crepuscle**

Conte: Xavier Cester, **Tot era un joc**

Poesia: Sònia Juanals, **I potser... ni tan sols res**

Alsius: Sílvia Palou, **I encara sóc aquí**

167. Salutació final a
Lysístrata

1987

Narrativa: Enric Subirà, **Cercant la darrera morada, el mar**

Conte: Fr.Javier Serrano i Vicente Ramos, **Ricard...**

Poesia: Núria Garcia, **El mirall forjat**

Alsius: Lluís Pons, **L'executiu**

1988

Narrativa: Col·lectiu d'alumnes Sa Palomera, **Un rostre més**

Conte: Miquel Esteba, **Si són la cinc, és la felicitat**

Poesia: Xavier Marin, **Nit**

Alsius: Lluís Pons, **El concert del record**

1989

Narrativa: Lluís Pons, **La vida en un capvespre**

Conte: Esther Plaza i David Hernández, **Somnis**

Poesia: Eduard Ametller, **Pensaments**

Alsius: Miquel Esteba, **M'han assassinat després de sopar**

1990

Narrativa: Lluís Bofill, **El secret de les cinc notes**

Conte: Fabià Pla, **Des de dins**

Poesia: Montserrat Trías, **Cercle del temps**

Alsius: José Ogalla, **El parallamps**

1991

Narrativa: Mònica Fernández, **Joana**

Conte: Maite Oliveras, **En algun lloc del paradís**

Poesia: Àlex Martínez, **La pau al cor**

Alsius: Xavier Moreno, **Improvvisada comèdia dels petits egocèntrics**

1992

Narrativa: Núria Ros, **La rosada**

Conte: Esteve Molero, **Dóna'm cinc papers**

Poesia: Marta Vergonyós, **Ataràxia de poeta**

Alsius: Núria Ros, **La rosada**

1993

Narrativa: David Domingo Santamaria, **Voyeurisme**

Conte: Marta Payà Canals, **Cara o creu**

Poesia: Josep Orihuela Siscar, **Hedisa: romanç sense història**

Alsius: Sandra López González, **En un lloc proper a nosaltres**

En un principi, la festa de Sant Tomàs incloïa xerrades de caire cultural, missa en honor del Sant Patró, partits... De mica en mica van anar abandonant-se les activitats més culturals i es van mantenir les lúdiques. Eren uns Sant Tomàs amb xerinola i despertadors ambulants (els alumnes des-

168. Esbargiment: partit de futbol

pertaven els professors, que els oferien caramels), fins que els alumnes van entrar a dos anys seguits un cotxe al carrer de la Font, i l'enrenou va esquitxar les autoritats competents que van decidir que fóra millor acabar amb la festa.

D'altres activitats són les conferències organitzades per l'A.P.A. (les del febrer i març de 1973 sobre Orientació Professional); el Curset d'Història de Catalunya (del 3 de març al 7 d'abril de 1983, obert a tothom qui hi estigués interessat); una xerrada d'en Josep Pla; activitats musicals relacionades amb les Joventuts Musicals (1982-85); comparses de Carnestoltes i lliuraments d'òscars als professors; les sortides per la diada de Sant Josep, les xerrades pagades pel Rotary Club, les d'orientació a 3er B.U.P. i COU (a partir de 1990), la conferència commemorativa del 81è aniversari de l'edició a Palafrugell de **Josafat**, de Prudenci Bertrana, etc.

De Setmanes Culturals en el ple sentit de la paraula -o sigui, tota una setmana dedicada a activitats culturals- se'n van fer només dues, els cursos 83-84 i 84-85, la segona especialment sonada per la diada medieval organitzada pel Sr. Joan Boada Masoliver. L'oferta de la primera setmana cultural, el març de 1984, comprenia: representació de **Lysístrata**, projecció de diferents pel·lícules -es va fer debat

després d'**El hombre de mármol**-, recital de poesia a càrrec de Núria Candela, xerrades d'orientació i cursets de dansa, astronomia, fotografia, informàtica i còmic. Durant la segona Setmana Cultural, celebrada entre el 19 i el 22 de febrer de 1985, es van tornar a fer activitats semblants: cursets de ceràmica, informàtica, socorrisme, patinatge, dansa, sardanes, ioga, macramé, break-dance; xerrades de màgia, ocultisme, espeleologia, ecologia, orientació universitària; teatre, música i cinema; i es va cloure amb l'escenificació, durant tot l'últim dia, de l'Edat Mitjana, que va acabar-se amb una cercavila que naixia del castell -l'edifici de l'Institut- i recollia alumnes d'E.G.B. i alumnes de Mirepoix que havien vingut de viatge. Durant uns tres cursos més es van celebrar una sèrie de cursets, fora de l'horari escolar que entroncaven amb l'esperit de la Setmana Cultural, però sense interrompre les classes.

Durant el curs 69-70 es va editar la primera revista, **Revista de l'Institut**. Van ser tres números d'un màxim de 13 pàgines fetes en ciclostil. A la primera pàgina hi havia una Editorial i llavors seguien seccions com ara *La ventana indiscreta* -un qüestionari sobre la dona i l'ensenyament, i una entrevista-, *Aprenuem català* -normativa-, *Opinió*, *Música*, *Pasatiempos*, *Deportes*, *Vamos a reir*

169. Recital de Nadal (1993)

170. Setmana cultural: diada medieval

("Principio de Arquímedes: todo cuerpo hundido en el agua, sale mojado"; "Zoologia: la forma más elevada de la vida animal es la jirafa"; "Consejos prácticos: para hacer el agua potable, lávela o añádale vino"; "O tempora, o mores = ¡Oh tiempo de los moros!"; "J'aime mon père = Jaime, mi padre.").

Molt més ambiciosa va ser **Veles e vents**. En van sortir tres volums -l'últim doble- en dos cursos, 75-76 i 76-77. Els tres tenien la mateixa portada: el nom, uns números en operacions impossibles, unes quatre barres i un velar fet amb les lletres del nom de la revista. A la part inferior es llegia aquesta definició: *Revista periòdica, autogestionada, informativa, literària, heterosexual, harmònica, psicològica, ignorant de les més petites ignoràncies ignorades, perfecta perquè fer-la imperfecta és massa fàcil (àdhuc natural), electromagnètica, misericordiosa, al·lèrgica, de pro, lasciva, desneurada, lingüísticament irrepreensible i possiblement eucràtica*. Els índexs dels tres números són si fa no fa els mateixos: informació política, temes de l'Institut, comarcals, d'ensenyament, culturals (música, cinema) i col·laboracions literàries.

L'any 79 es va editar **Punts suspensius...**, un volum de 81 folis per una sola cara amb un recull de grafitis de les taules, temes relacionats amb l'Institut, científics, activitats

extraescolars, història, literatura i molta col·laboració literària. Hi van escriure Narcís Mallol, Joan Teixidó, Anna Aguiló, M.T. Galí, Pep Bagué, Teresa Ferrer, Xavier Corredor, Josep M. Llovet, Jordi Larios i Jaume Ungé.

Com a periòdic que informava de les activitats de la Segona Setmana Cultural, es van tirar quatre números de la revista **L'ull viu**, que va continuar fins arribar al número 7. Això va ser el curs 85-86 i el desembre de 1987 es va editar l'únic número d'**Ull a l'ull**, una revista més propera al *fanzi-ne* que no pas a les habituals revistes estudiantils. També es podria recordar un únic número d'una revista en francès i anglès -més exercicis de classe que no pas revista informativa- sobre qüestions esportives.

ACTES COMMEMORATIUS

La majoria d'aquests actes, però, han sortit poc de l'Institut, tenen un terreny més o menys acotat. Aquest terreny d'incidència s'amplia considerablement quan s'organitza, més que una activitat extraescolar, un acte commemoratiu. No es tracta de recordar quin pes a l'estómac devien sentir els professors més antics del centre quan

171. Homenatge als
Srs. Bagué i Torras

172. Miquel Berga,
quan era professor de
l'Institut (81-82)

van tenir com a companys de claustre ex-alumnes, com la Conxa Saurí, en Pere Llos o l'Anna Castelló -que això era un sentiment personal i intransferible-, sinó, més aviat, la nostàlgia que devien viure els professors Srs. Bagué, Torras, Pujol i Morera o el conserge Sr. Lorenzo García quan es van jubilar i se'ls van fer els respectius sopars-homenatge (o el més recent de la Sra. Juana, encarregada de la neteja).

En aquests casos l'acte esdevé un fet que aplega molta més gent, que fa moure molta més gent: ex-alumnes, alumnes, professors, ex-professors, personal no-docent. Als Srs. Bagué i Torras, els primers en jubilar-se, se'ls va fer una auca; al Sr. Lorenzo, se li va lliurar una medalla; tots van rebre la seva placa commemorativa.

I ara li ha tocat el torn a l'Institut. Fa vint-i-cinc anys, i a la salut d'aquest aniversari es celebraran, durant aquest curs 93-94, una sèrie d'actes que es van iniciar amb la lectura del pregó feta per l'ex-professor de la casa Sr. Miquel Berga. Diu el pregó:

SR. ALCALDE, SR INSPECTOR DELS SS.TT. D'ENSENYAMENT, COL·LEGUES PROFESSORES I PROFESSORS, EX-ALUMNES I ALUMNES DE L'INSTITUT:

Algú va tenir la idea extravagant de pensar en mi per fer el pregó dels actes del XXVè aniversari de l'Institut. Tú faràs el pregó, em van dir. El sentit de l'amistat i dels records amables fou superior al meu sentit del ridícul i vaig acceptar la proposta sense saber ben bé quin deu ser l'art del pregoner. El pregó, tinc entès, és una mena de senyal de sortida. Quan s'acaba sona una enorme traca i comença la festa. En aquest cas la traca serà sincopada i s'allargarà amb un seguit d'actes, fins a final de curs. I la festa, naturalment, és la continuïtat d'una institució pública. En un país tan traspalsat per la història i la imbecilitat col·lectiva, tan acostumat a començar sempre de nou per força, un quart de segle de continuïtat és una victòria. Aquí em tenen, doncs, fent de pregoner sense poder acreditar cap mèrit remarcable. Si de cas hauria d'apel·lar al fet que en aquesta casa vaig passar-hi un curs. Per a mi, un curs molt important: aquest va ésser el meu primer institut. Els aquí presents ja saben, per experiència, allò del primer amor. Amb els matisos que calgui, estem parlant del mateix. Vull dir que, com el primer institut, el primer amor no sol ésser el destí definitiu però, per més que se'n trobin d'altres, aquell és inoblidable.

El record d'aquell any se m'ha activat, sovint, de manera sorprenent. Una vegada, en plenes fires de Girona i

173. Col·loqui sobre la platja
de Castell

enmig d'una multitud que s'arrossegava per la devesa, sorgiren del meu darrera unes veus que s'imposaven clarament a la cridòria general. Semblava que buscaven la meva atenció, però en lloc del meu nom recitaven uns versos cèlebres de William Shakespeare:

Friends, Romans, Countrymen!
Lend me your ears!

insistien les veus que no acabava d'identificar entre la gentada. Jo estava impressionat. Les expansions festives dels gironins, ni quan són estimulades per l'alcohol, solen incloure els clàssics. S'havia tornat Girona, de cop i volta, una ciutat civilitzada? No podia ser. Aquell moment d'èxtasi cultural fou efímer. L'emoció poètica donà pas, de seguida, a l'emoció d'un retrobament. Aquells rapsodes alegres i desinhibits eren ex-alumnes de C.O.U. de Palafrugell que recitaven Shakespeare per identificar-se davant del seu antic professor. Què més pot demanar un pobre professor de Llengua Anglesa? Els alumnes d'aquest poble que jo vaig conèixer eren d'aquesta fusta.

Alguns alumnes d'aquell curs, però, em donaren motius de reflexió més amargs. Fou el cas d'en Xavier Vilaseca que

un bon dia va aparèixer a l'Institut de Salt, on jo llavors treballava, i se'm va presentar com el nou professor de filosofia del centre. Fou un cop baix als meus somnis d'eterna joventut. Aquell atzar, però, va activar, novament, els meus records de l'Institut de Palafrugell. Vam poder parlar dels seus ex-professors que havien estat els meus companys de feina. Vam poder recordar, durant aquell curs, personatges palafrugellencs tan autèntics com el senyor Mató o el senyor Ungé. Ells, amb els Pujol de Torroella, o el senyor Torras de La Bisbal, eren el pal de palla sobre el que girava l'ambient cosmopolita i variat del professorat que venia a aquest institut atret per la possibilitat de passar, com aquell qui diu, un hivern al Canadell. Aquell any vaig ésser testimoni de l'enriquiment del vostre poble veient com esdevenien palafrugellencs d'adopció personalitats tan atractives com les de l'Ernesto, la Dolors Barranco (la Lola) o la Montse Llovera... Aquest Institut, senyor Alcalde, l'heu cuidar, com la millor font d'immigració d'alta qualitat de què disposa aquest poble.

Amb aquell ex-alumne, doncs, entre classe i classe, solem repassar l'ambient del meu primer institut. Vaig intentar fer-li entendre el privilegi i el plaer que jo sentia en les llargues tertúlies amb el senyor Esteve Bagué, una figura emblemàtica d'aquest centre. Amb ell discutíem apassiona-

174. Actes del XXVè Aniversari: Anada a Castell

dament sobre l'art de pescar el serrà o, el més arriscat, de saber fregir dignament una dotzena de julibies. I conversàvem, no cal dir, sobre altres temes menys prosaics, però no cal posar-nos sentimentals. El senyor Bagué no n'és pas partidari. En aquella època, en la qual la manca de tradició parlamentària del país havia convertit els claustres de professors en autèntics congressos de diputats, el senyor racionalista, afrancesat del senyor Bagué li feia exclamar, sovint, una frase que era com una Declaració de Principis: *Menys claustres i més sopars!* solia repetir, contundent, el senyor Bagué. A algun incaut aquesta expressió li pot semblar una mostra de frivolitat. S'equivoca, amics i amigues. L'exclamació, carregada d'experiència, del senyor Bagué, conté l'essència d'allò que ha d'ésser un institut. Perquè, per més complicat que ens ho posi una administració burocratitzada i amb una passió per l'ensenyament públic més aviat limitada; per més que entristeixi veure la quantitat d'ensenyants que s'hi han estavellat, que s'han desgastat gairebé fins als ossos i que circulen -esperant canviar de feina- per una riera seca; els instituts no poden renunciar a allò que porta implícita la frase del senyor Bagué: aconseguir que els nostres instituts siguin, per sobre de tot, espais de convivència. Un claustre que no sopa

plegat sovint, no pot generar l'ambient de confiança, de diàleg, de treball en comú que és indispensable perquè l'ensenyament mitjà -reformat o sense reformar- tiri endavant.

Aquest és, continua essent, el gran repte de l'ensenyament pel futur. L'entusiasme és el carburant indispensable del procés educatiu. L'entusiasme necessari però, no s'ha de confondre amb el voluntarisme catequístic que sovint esperen dels ensenyants l'Administració, els pares o els mateixos alumnes. El carburant de l'entusiasme ha de sorgir de tots els àmbits que conflueixen en el fenomen social més decisiu per un país: l'educació dels seus joves. A Palafrugell, on la instrucció pública ha apassionat la gent des de sempre, les coses no van pas començar fàcilment. Un vostre il·lustre compatriota explica que:

A principis de segle, vaig ésser testimoni directe de la sorpresa que es produí en un poble rural de l'Empordà en arribar un mestre nou i adonar-se la gent que no era coix, ni manxol, ni esguerrat d'enlloc. Feia tants anys que en aquell poble el pedagog presentava alguna forma d'invalidesa o de mutilació que hom creia que un mestre físicament normal no podia ésser. A Palafrugell, aquests prejudicis fa molts anys que s'han esvaït i per a trobar-ne rastre ens hauríem de remuntar a l'època típicament rústica del poble...

175. Ernesto
Bibrián i Àlex
Trabal

176. Ramon Plaja,
Emili Ferrer i Jaume
Ros

Aquest poble ja no és, efectivament, el poble rústic que recordava Josep Pla, ni ha de tenir prejudicis. És viu, actiu i dinàmic i el principi de segle que li interessa és el del segle XXI. Els vint-i-cinc anys del vostre institut són un bagatge indispensable per afrontar-lo amb rigor, creativitat i optimisme. Sobretot, si en els pròxims vint-i-cinc anys s'hi continua fent educació de qualitat. L'educació, ho saben prou bé els meus col·legues professors, que gira al voltant d'aquella dita de Rabelais:

*L'estudiant no és pas una gerra buida que cal omplir;
l'estudiant és un foc que cal encendre.*

Al voltant del foc de l'educació, de la foguera de l'Institut, Palafrugell té garantit el futur. Però, essent l'hora que és, m'aturo aquí, no sigui que el senyor Bagué m'hagi de renyar carinyosament amb un contundent: menys discursos i més sopars!

Moltes gràcies.

I nosaltres també farem cas al Sr. Berga: no parlarem més del passat, i deixarem que aquesta crònica, que aquesta fulla seca que hem recollit d'entre les mil fulles que no hem vist, segons deia Cortázar, sigui una pedra fundacional més d'un aniversari futur.

177. 178, 179 i 180. Alumnes de COU (92-93)

1

2

3

4

5

6

7

8

9

À

L

B

U

M

10

11

12

13

14

15

16

17

À

L

B

U

M

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

- 1 - Xavier Valeri amb un grup d'alumnes
- 2 - Juana de la Luz, Pedro Vega, Fernanda de la Luz
- 3 - Carme Vall, Narcís Mallol
- 4 - Pere Llos amb un grup d'alumnes
- 5 - Grup de professors (fi de curs 1986)
- 6 - Jordi Larios, guanyador del Premi Pla
- 7 - Montserrat Martínez
- 8 - Jesús Salas
- 9 - Elcira Roma
- 10 - Laura Fabra i alumnes, al recital poètic (1988)
- 11 - Alumnes a la Platja de Castell (1993)
- 12 - Membres de l'A.P.A.
- 13 - Lorenzo García, en el sopar d'homenatge
- 14 - Fàtima Domínguez i Josep Ma. Canés
- 15 - Gerardo Domarco
- 16 - Cristina Baiget

- 17 - Mercè Ribot
- 18 - Aventures a Sant Aniol, COU 85-86
- 19 - Kathy Knott
- 20 - Martí Sabrià a l'homenatge al Sr. Torras i Sr. Bagué
- 21 - Rosa Ma. Saña i Joan Boada
- 22 - Eulàlia Petit
- 23 - Joan Boada Masoliver
- 24 - Josep Font
- 25 - Xavier Almenara
- 26 - Benet Morera
- 27 - Personal no-docent a l'homenatge a la Juana Valencia
- 28 - Joana Valencia, Ricardo Menor (president de l'A.P.A.) Josep Pujol i senyora
- 29 - Juana i Fernada de la Luz
- 30 - L'últim claustre

APÈNDIXS

Juntes Directives

CURS	DIRECTOR	CAP D'ESTUDIS	SECRETARI	SOTS-SESECRETARI	SOTS DIRECTOR
74-75	Esteve Bagué Nin	Apolinar Gallego Martínez	Josep Pujol Hospital	Martí Torras Lloveras	Joan Sariol Díaz
75-76	Josep M. Balcells Doménech	Joan Sariol Díaz	Josep Pujol Hospital	Joan Mató Bonany	Esteve Bagué Nin
76-77	Josep M. Balcells Doménech	Apolinar Gallego Martínez	Josep Pujol Hospital	Joan Mató Bonany	Joan Sariol Díaz
77-78	Josep M. Balcells Doménech	Eladio Saura Alonso	Josep Pujol Hospital	Joan Sariol Díaz	Melchor Cruzate de Palau
78-79	Melcior Cruzate de Palau	Josep M. Frigola Serra	Josep Pujol Senovilla	M.Luz García Morales	Josep Llovet Pérez
79-80	Melcior Cruzate de Palau	Montserrat Lunati Maruny	Josep Pujol Hospital	Josep Pujol Senovilla	Josep Llovet Pérez
80-81	Melcior Cruzate de Palau	Joan Mató Bonany	Josep Pujol Hospital	Josep Pujol Senovilla	Roser Cros Forch
81-82	Josep Pujol Senovilla	Joan Mató Bonany	Josep Pujol Hospital	Jaume Ungé Guanter	Dolors Barranco Cascón
82-83	Dolors Barranco Cascón	Montserrat Llovera Lloveras	Josep Pujol Hospital	Carme Vall Clara	Narcís Mallol Font
83-84	Joan Mató Bonany	Josep Pujol Senovilla	Josep Pujol Hospital	Jaume Ungé Guanter	Montserrat Llovera Lloveras
84-85	Joan Mató Bonany	Josep Pujol Senovilla	Josep Pujol Hospital	Jaume Ungé Guanter	Montserrat Llovera Lloveras
85-86	Joan Mató Bonany	Martí Fonalleras Darnaculleta	Josep Pujol Hospital	Jaume Ungé Guanter	Eulàlia Petit Vilà
86-87	Isidre Palmada Badia	Martí Fonalleras Darnaculleta	Eulàlia Petit Vilà	Jaume Ungé Guanter	Ernesto Bribián Manau
87-88	Isidre Palmada Badia	Martí Fonalleras Darnaculleta	Eulàlia Petit Vilà	Jaume Ungé Guanter	Ernesto Bribián Manau
88-89	Isidre Palmada Badia	Anna Castelló Miró	Xavier Almenara Martínez	Jaume Ungé Guanter	Ernesto Bribián Manau
89-90	Montserrat Llovera Lloveras	Anna Castelló Miró	Xavier Almenara Martínez	Ernesto Bribián Manau	Roser Benet Pugès
90-91	Montserrat Llovera Lloveras	Anna Castelló Miró	Roser Benet Pugès	Ernesto Bribián Manau	Carme Barceló Gifre
91-92	Montserrat Llovera Lloveras	Martí Fonalleras Darnaculleta	Anna Castelló Miró	Ernesto Bribián Manau	Carme Barceló Gifre
92-93	Martí Fonalleras Darnaculleta	Isidre Colomer Planas	Anna Castelló Miró	Ernesto Bribián Manau	Carme Barceló Gifre
93-94	Martí Fonalleras Darnaculleta	Isidre Colomer Planas	Anna Castelló Miró	Ernesto Bribián Manau	Carme Barceló Gifre

Els professors

MATERIA	NOM	ALTA	BAIXA	MATERIA	NOM	ALTA	BAIXA
AN	ANGULO VELASCO, Rosa M.			CAT	MATAMALA ALSINA, Rosa M.	1-10-84	30-9-86
AN	BALCÁZAR BACIERRO, M.Luisa	1-93	6-93	CAT	MINGUELL RIBES, Jordi	24-9-91	
AN	BERGA BAGUE, Miquel	14-9-81	30-9-82	CAT	NIUBÓ COROMINAS, Lluïsa	1-9-89	21-9-90
AN	BLANCH RIPOLL, Anna	1-9-89		CAT	OLIVERAS PALAHI, Irene	1-10-93	
AN	CAIRO JORDAN, Rosa M.	1977	30-9-79	CAT	ORPINA ARGEMI, Rosa	30-9-88	30-9-89
AN	CAPAZ PEREZ, Luis-Alfredo	1-10-87	30-9-89	CAT	PETIT VILA, Eulàlia	15-9-83	30-9-88
AN	CENTENO MONTERRUBIO, Lucía-Micaela	14-9-79	30-9-80	CAT	PUIG GARCIA, Joan	3-10-88	10-10-88
AN	COROMINA MASÓ, Glòria	1-10-86	30-9-87	CAT	ROCA LLORET, Pere	3-12-90	22-3-91
AN	CORTADA RODELLA, Marta	1-10-85	30-9-86	CAT	RUIZ ARNAY, Joan		
AN	ESCRICHE RIERA, Pilar	5-10-84	30-9-85	CAT	SARSANEDAS DARNES, Anna	14-11-88	
AN	FIRNICH ESSER, Karen	1-10-82	30-9-83	CAT	TORRENT FERRAN, Mercè	15-5-83	
AN	FORGHANI NOWBARI, Malihé	15-9-83	30-9-85	CAT	VILLALONGA ANGLADA, Josep	1980	30-9-81
AN	GALÍ CORREDOR, M.Teresa	9-1-86	31-3-86	CN	BATLLORI VILLORIA, Nati	3-12-85	23-6-86
AN	GONZÁLEZ MORAL, Isabel	1-10-82	30-9-83	CN	BOADA MASIP, Joan	25-10-78	
AN	KNOTT INGRAM, Kathlenn	15-9-83		CN	CARDONA SERRA, Esther	27-4-87	29-5-87
AN	PASTOR ROCABRUNA, Joaquina	13-2-90		CN	CASAS BONAL, Rosa M.	1-10-85	30-9-86
AN	PLANA VILADOMAT, Eva	24-9-92		CN	COLL CONSTANS, M.Gràcia		
AN	ROCA BOSCH, Arseni	1-10-79	30-9-80	CN	CRUZATE DE PALAU, Melcior	1-10-77	30-9-82
AN	ROVIRAS PADROS, Antoni	1-10-89	6-11-89	CN	DACOSTA OLIVERAS, Josep M.		
AN	VELASCO ROJO, José	12-9-80	30-9-82	CN	GIBERT SUÑÉ, David		
BIBLIO	PLAJA GALÍ, Ramon	1981		CN	GIL SIRVENT, M. Jesús		
CAT	ALMENARA MARTINEZ, Xavier	1-10-86		CN	LLOVERA LLOVERAS, Montserrat	14-9-81	
CAT	ALSINET COMES, Iolanda	24-9-92		CN	MIRAMBELL ROQUETA, Enric		
CAT	BARTI ROTA, Miquel	30-10-91	11-11-91	CN	MONTANER ROVIRAS, Jordi	14-2-90	6-4-90
CAT	BENET PUGES, Roser	1-10-87	30-9-92			21-5-90	30-6-90
CAT	CASAS ROMEO, Carles	11-10-88	7-12-81	CN	PLANELLA QUER, Jaume	5-10-84	23-11-84
CAT	CASTELLÓ SALVADOR, Enric	14-9-81	30-9-86	CN	PUJOLRÁS NOGUER, M.Dolors	1-10-86	30-9-87
CAT	CORTADELLAS GRATACÓS, F.Xavier	1-10-86	30-9-87	CN	RIVERA VAZQUEZ, Ana M.		
CAT	CRATACÓS GUILLÉN, Josep	14-9-88	30-9-88	CN	ROCABAYERA VIÑAS, Rosa	24-9-91	30-9-92
CAT	CRUZ NICOLAS, M.Teresa	14-9-81	30-9-83	CN	SAÑA VILASECA, Rosa M.	1-10-85	
CAT	FABRA GRAU, Laura	1-10-86		CN	SUÑER CASADEVALL, Frederic	1969	1971
CAT	GERONÉS ESTRADA, M.Lluïsa	1-10-79	30-9-80	CN	TEL ALBERDI, José Manuel	8-10-77	30-9-78
CAT	JAUMANDREU ESTANY, Mònica	24-9-90	30-9-91	CN	VIDAL POTAU, Rosa M.	3-12-79	
CAT	MAS JULI, Jordi	14-9-83	30-9-84	DIB	ABELLÍ GRAU, Cristina	8-1-86	16-3-86
CAT	MATA CLAVELL, Carles	1-12-80	30-9-80	DIB	BALDASANO RECIO, Paloma	15-9-83	30-9-84

MATERIA	NOM	ALTA	BAIXA	MATERIA	NOM	ALTA	BAIXA
DIB	BARRANCO CASCÓN, Dolors	12-9-80	30-9-88	FQ	CARGOL CORTADA, Margarida		
DIB	BARRAYCOA MARTINEZ, Elisenda	24-9-91		FQ	CASULLERAS AMBROS, Maria	11-10-78	30-9-79
DIB	CROS OLIVET, Daniel	1-10-87	30-9-91	FQ	COLOMER PLANA, Isidre	24-9-91	
DIB	DE LOS BUEIS, Alicia	1969		FQ	DROU MORILLO, Lluís	24-9-91	
DIB	MAGRENER ADELL, Josefina	9-1968	-9-1969	FQ	EGEA CANO, Esperanza	1-10-78	30-9-79
DIB	NADAL FABREGAS, Núria	30-9-81	30-9-85	FQ	FERRER BADIA, Assumpció	1-10-93	
DIB	OLIU ISERN, Núria	23-3-90	27-4-90	FQ	FONALLERAS DARNACULLETA, Martí	1-10-84	
DIB	SOLER MARTINEZ, Immaculada	11-10-78	30-9-79	FQ	FONT FONT, Josep	1-10-86	30-9-88
DIB	SOROLLA MONTOYA, Joaquim	1-10-79	30-9-80	FQ	FRIGOLA SERRA, Josep M.	8-10-77	30-9-79
DIB	TRABAL VALLESPIN, Alex	1-10-85	30-9-87	FQ	GALCERAN BRUGAT, Marta	26-9-91	
		20-9-88		FQ	GONZALEZ DIAZ, Carmen	1-10-79	30-9-81
DIB	VALL ALEMANY, Josep	1974	30-9-78	FQ	MARCÓ TARRES, Santiago	1969	1971
DTOR. ESP	QUER FUSTE, Josep	7-10-78	30-9-79	FQ	MARTINEZ SERRA, Montserrat	1-10-87	30-9-91
EF	BARCELÓ GIFRE, Carme	1968		FQ	POLANCO LOPEZ, Josep Pere	14-2-94	28-2-94
EF	DEL RIO ALVAREZ, Francisco	1981	30-9-82	FQ	PASCUAL DE DIOS, M.Antonia	24-9-92	30-9-93
EF	GIRONÉS BONANOVA, Llorenç	30-9-82	30-9-83	FQ	PEREZ-RENDON COLLANTES, Esteban	15-9-83	30-9-84
EF	GOT RAMIS, Marcel·lí	1974	30-9-79	FQ	PORCELL HERNANDEZ, Anna	24-9-90	30-9-91
EF	LLOS PUIG, Pere	30-9-83	30-9-89	FQ	PUJOL HOSPITAL, Josep	1968	30-9-86
EF	LOPEZ GARRIDO, Luís	30-9-79	30-9-80	FQ	QUEIPO GONZALEZ, Clemente	1978	30-9-79
EF	MARTÍNEZ, Nicasio	1968	1974	FQ	RAVETLLAT SERRA, Antoni	14-9-81	30-9-82
EF	NARANJO CASTRO, Josep	17-10-90	25-2-91	FQ	ROCA PUJOL, Josefina	20-9-88	30-9-89
EF	RAMOS JIMÉNEZ, Josep Ma	1974	30-9-75	FQ	RODRIGUEZ ACOSTA, Guadalupe		
EF	SALA HERRERO, M.Dolors			FQ	SALA LEAL, Jaume	1-10-85	30-9-87
EF	SASTRE BRUGUÉS, Josep Lluís	1-10-89		FQ	SERRANO LABORDA, M.Carmen	1-10-79	30-9-80
FI	BERENGUER PLANAS, Teresa	1-10-93		FQ	SIMEÓN MARTÍ, José-Jaime		
FI	GALLEGO MARTIN, Apolinar	1974	30-9-77	FQ	SURRELL SAURI, M. Assumpció	1-10-86	7-11-86
FI	ISERN MARQUÈS, Jaume	1969	1971	FQ	THOMAS LIEB, Carles	2-10-90	9-11-90
FI	JIMENEZ GUERRERO, Antonio	15-9-83	30-9-84	FQ	TORRAS LLOVERA, Martí	1968	30-9-85
FI	PALMADA BADIA, Isidre	1-10-84	30-9-93	FR	BAGUÉ NIN, Esteve	1968	30-9-85
FI	PUIGVERT CABANAS, Montserrat	29-9-80	30-9-83	FR	BIGORRA GUALBA, M. Àngels	1-10-82	
FI	ROCA BOUÉ, Jordi	14-3-83		FR	CASTON RECH, M.José	7-10-87	30-11-87
FI	ROS BOSCH, Jaume	1-10-79		FR	COLL ROVIRA, Paquita	1-10-84	30-9-86
FQ	ALBEROLA CANDEL, Antonio			FR	ESTEVA OLLE, Hermínia	1-10-87	30-9-88
FQ	BARAT CUNILL, Pere			FR	LLABERIA AZCON, M. Carme	21-4-87	4-5-87
FQ	BOFILL PARERAS, Martí	1971	1974	FR	MARQUEZ GONZALEZ, Manuela	2-12-87	9-2-88
FQ	CAMPASSOL GÜELL, Miquel	29-9-80	30-9-83	FR	MARTIN ALONSO, Antònia	1-10-85	30-9-87

MATERIA NOM		ALTA	BAIXA	MATERIA NOM		ALTA	BAIXA
FR	QUEREDA BELMONTE, Eugenia	24-9-92		LE	BALCELLS DOMENECH, Josep M.	1975	30-9-78
FR	SIMON HUERTA, M. del Mar	10-10-88	9-1-89	LE	BARTROLI ARBUSSA, Montserrat	29-9-80	30-9-83
FR	VALERI COBO, F. Xavier	12-9-80	30-9-82	FR	BOSCH VICH, M.Dolors	1974	30-9-76
FR	VALLINGNY, Fabienne	9-1-89	30-9-92	LE	BRUGET RIERA, Montserrat	1-10-87	30-9-88
GH	ALSINA SUREDA, Lluís	24-4-84	28-5-84	LE	CAMACHO NARGANEZ, Purificación	20-9-88	30-9-89
GH	BAGUÉ OLLER, Josep M.	11-10-78	30-9-80	LE	CROS FORCH, Roser	12-9-80	30-9-81
GH	BOADA MASOLIVER, Joan			LE	DE LA ARADA FERNANDEZ, Guillermo	14-9-81	
GH	CANAL DE DIEGO, Eduardo	1977	30-9-79	LE	FERNANDEZ CAMPELO, M. del Pilar	1-10-79	30-9-80
GH	CRUZ ARTES, Encarnación	24-9-91	30-9-92			14-11-81	30-9-82
GH	GÜELL PARNAU, Carme	24-9-92	30-9-93	LE	GARCIA BAÑOS, M.Luz	2-10-78	30-9-79
GH	GURT VILARRASA, Joan	11-10-78	30-9-79	LE	GARCIA LOPEZ, José M.	8-10-77	30-9-79
GH	LARA IZQUIERDO, Pablo	1-10-79	30-9-80	LE	GARCIA PARAJICA, Beatriz	9-12-91	20-12-91
GH	LLOPIS LLOMBART, Empar	1-10-82		LE	GONZALEZ MARTINEZ, Almudena	1-10-89	21-9-90
GH	MALLOL FONT, Narcís	1-10-78	30-9-79	LE	LUNATI MARUNY, Montserrat	30-9-76	30-9-81
		12-9-80	30-9-86	LE	MORERA MENCION, Benet	1-10-82	30-9-87
GH	MALVESI BANCELLS, Anna	1-10-78	30-9-79	LE	NESPEREIRA PEREZ, M. José		
GH	MATEU BELLES, Encarna	1979	1980	LE	POMADA ANTIC, Manel-Xavier	24-9-90	5-10-90
GH	MATÓ BONANY, Joan	1975		LE	SANCHEZ RODRIGUEZ, Alfonso	16-4-85	15-5-85
GH	MIRALLES FIGUERAS, M. de Fàtima			LE	SISTACH ROURA, Jordi	8-10-90	30-9-91
GH	MUNDET SURROCA, Joan	1-10-77	30-9-79	LE	SOLANA FIGUERAS, Joan	1-10-79	30-9-80
GH	MUÑOZ RODRIGO, José Luis	1-10-86		LE	UNGÉ GUANTER, Jaume	1974	
GH	ROMA GARCÍA-CAMPOMANES, Elcira	29-9-80	30-9-82	LE	VIDAL JURADO, Margarita		
GH	SAURA ALONSO, Eladio	1974	30-9-78	LE	XARGAY OLIVA, Xavier	24-9-91	
GH	SAURÍ ROSA, M.Concepció	19-10-79	14-1-80	LLAR	ALBERTÍ, Caterina		
GH	SALA REIXACH, Isabel	1-10-93		LLAR	PASCUA VILA, M. Assumpció	1974	30-9-75
GR	AYATS ESPINOLA, Àngels	3-10-88	30-9-89	LLAR	QUINTANA RIGONI, Cati		
		24-9-92		LLAR	RIBOT CASALS, Mercè	1978	
GR	DOMARCO DOPAZO, Gerardo	24-9-90	30-9-91	LLT	ANSÓTEGUI GONZÁLEZ, Begoña	11-10-78	30-9-81
GR	GARCIA REVERTE, Gemma	24-9-91	30-9-92	LLT	BALDOVIN MORALES, Xavier	21-11-88	23-6-89
GR	ICART MARTIN, Sílvia	20-9-88		LLT	CULLERÉS ESTEVE, Josep	1974	30-9-78
GR	LÓPEZ GÓMEZ, Mercè	1-10-93		LLT	FONTS MONJO, Francesc	1-10-86	30-9-87
GR	NÖEL JUNCOSA, Teresa	1-9-89	21-9-90	LLT	LLITERAS IZQUIERDO, Josep Ma.	1968	1970
GR	PEREDA OLASOLO, Natividad	1-10-87	30-9-88	LLT	LOPEZ ROBLES, Mercè	14-9-81	
GR	SARIOL DIAZ, Joan	1973	30-9-75	LLT	PUIGVERT PLANAGUMÀ, Gemma	28-1-91	8-2-91
LE	ARROYO FUENTES, M. de la Trinidad	29-9-88	30-9-89	LLT	SAURÍ FONT, Anna	23-4-90	7-5-90
LE	BAGUÉ CUBI, Lluís	14-10-91	24-5-91	MAT	FRIGOLÉ OLIVER, Lúdia	1-10-85	30-9-86
				MT	AYATS GELL, Carme	10-11-86	22-12-86
						24-9-90	

MATERIA	NOM	ALTA	BAIXA	MATERIA	NOM	ALTA	BAIXA
MT	BOSCH BLANCH, Daniel			MT	VILA AMILL, Olga	16-5-91	24-5-91
MT	BRIBIÁN MANAU, Ernesto	12-9-80		MUS	BAIGET BIRALLONGA, M ^a Cristina	1-10-93	
MT	BUSQUETS PRAT, Oriol			PSIC	MATARRODONA BRUGUERA, Miquel	1-10-90	
MT	CARRIÓN SAIZ, M. Jesús	1975	30-9-78	REL	ALABAU CORTADA, Martí	1-9-74	7-10-78
MT	CASTELLÓ MIRÓ, Anna	1-10-87		REL	ANGELATS MORATÓ, Jaume	7-10-78	30-9-79
MT	CERVERÓ MIQUEL, Xavier			REL	ARGES BASART, Josep	1-10-86	30-9-93
MT	CRUSI SERRA, Anna			REL	BARCONS, Josep M.		
MT	EDO FERNÁNDEZ, Enrique	1-10-86	30-9-87	REL	BATALLA GARDELLA, Salvador	-9-79	30-9-87
MT	GARDE PAZ, Julián	1-10-87		REL	BOADA MONT, M. Àngela	24-9-90	30-9-91
MT	GARCIA ARELLANO, Xavier	10-1-94		REL	CABERO PARRA, Joan	24-9-91	10-9-93
MT	LLOVET PEREZ, Josep M.	25-20-78	30-9-80	REL	CASADEVALL BABORES, Rosa M.	1-10-88	21-9-90
MT	MASDEMONT PUNSET, Mariona	5-3-84	11-6-84	REL	ESPARRAGUERA GAFAROT, Pere +	1974	
MT	MATA CORRETGER, Josep	1-9-89	21-9-90	REL	GALÍ JOHERA, Benet		
MT	OLIU SUBIRANAS, Victòria	1-10-86	30-9-87	REL	PAU COS, Pere	30-9-79	30-9-80
MT	PUJOL SENOVILLA, Josep	2-10-78	30-9-86	REL	PRATS ROS, Xavier	1-10-93	
MT	SABADÍ SOLÉS, M. Dolors	1974	30-9-75	REL	SALAS LAUBINET, Daniel-Jesús	1-10-93	
MT	SAENZ DE LAS HERAS, Javier	1974	30-9-78	REL	TIBAU, Narcís		
MT	TRAFACH PANOSA, Joan			REL	VERNET LOPEZ, Francesc	1-10-87	30-9-88
MT	VALL CLARA, Carme	30-9-81	30-9-85		ALVAREZ, Montserrat		

Personal no docent

Secretaria:

Margarita Mir Ribas
Margarita Colomé Mir
Domènec-Lluís Esteban Vinuesa

Porters:

Jesús Calderón Álvarez
Pedro Vega Páez

Conserges:

Florenci Ferrer Padrosa
Jesús Calderón Álvarez
Lorenzo García Fernández
Emili Ferrer Martorell
Joaquim-Ignasi Prats Costa
Josep Jordi Llopart
Josep Serrat Arnau

Personal de neteja:

Aurora Guerrero Padilla
Fernanda de la Luz López
Juana María Valencia Ramírez
Josefa Morales Ramírez
Eugenia de la Luz López

Subscriptors compra terreny Institut

NOM	DONATIU	NOM	DONATIU	NOM	DONATIU
Ajuntament de Palafrugell	500.000	Empresa Lluís Molinas	5.000	Hotel La Torre S.A.	3.000
Ajuntament de Palamós	25.000	Tomàs Cervera	1.000	Radio Liberty Comittee Inc.	60.000
Ajuntament de Begur	50.000	Màrius Deulofeu	1.000	Irving Budd Callman	2.000
Ajuntament de Pals	25.000	Lluís Molinas	500	Ronald M. Anderson	2.000
Joan Piera Arbat	5.000	Jaume Farrarons	5.000	Esteve Padrós	500
Joan Pagès Pagès	2.000	Pere Juscafresa Pelegrí	1.000	Salvador Rubau Pruneda	1.000
Josep Pla Arbonés	5.000	Ramon Fornés Permanyer	600	Joan Baca Pericot	3.000
Alfons Mascort Marimont	2.000	Josep Vigas Massoni	5.000	Joan Lloveras	1.000
Frederic Martí Carreras	4.000	Joan Castelló Pagés	1.000	Lluís Xifra Riera	500
Francesc Alsius Granés	5.000	Josep Estañol	2.000	Ramir Medir Jofra	1.000
Lluís Esteba Avellí	5.000	X.X.	2.000	Josep Mitjà Estañol	1.000
Lluís Negra Escuder	5.000	X.X.	5.000	Narcís Benito	2.000
Urbanització Aigua Gelida S.A	100.000	Jordi Cama Rivas	500	Joan Cruzado González	500
Empresa Cruz S.A.	100.000	Joan Massoni Suriñach	3.000	Talleres Padrisa	1.000
Narcís Fàbrega	5.000	Narcís Grassot	1.000	Conrad Figueras Català	200
Antoni Roglans Padrós	2.500	Francisco Piferrer	800	Lluís Girbal Rius	1.000
Conrad Pons Llobet	2.500	Juli Perxés Maura	2.000	Joaquim Esteba Avellí	100
Manufacturas de Corcho Armstrong S.A	90.000	Industria Corchera Bertrán S.A.	100.000	Concepció M. Sebastián García	1.000
Trefinos S.A.	10.000	Círculo Mercantil	3.000	Àngel Muriscot Marquès	1.000
Joan Gich Girbau	5.000	Juli Martí Mareña	4.000	Josep Ferrer Lloveras	500
Ramir Genover Cantenys	5.000	Josep Negra Corretjer	5.000	Lluís Font Mayol	3.000
Guillem Genover Mató	10.000	Josep Negra Escuder	2.000	Joan Farga Alsedà	3.000
Lluís Pons Surroca	1.000	Miquel Juscafresa Suquet	5.000	X.X.	500
Eduard Nicolau Matas	2.000	Empleats Banc Exterior d'Espanya	5.850	Josep Oliu Rodríguez	100
Josep Esparragó Freixas	500	Ricard Mont	50.000	Casimir Virgós	500
Jordi Niell Ponsatí	2.000	L.B.V.	5.000	Josep Naya Cristóbal	1.000
Irineu Ferrer Jordà	5.000	Julià Fuster	1.000	Farmàcia Cid	5.000
Salvi Català Plaja	1.000	Pruneda & Carbó	12.000	Gonçal Alvarez Romero	2.000
Josep Serra Conchs	500	Xavier Brias Estela	1.000	Enric Solés Garriga	500
Enric Reig Planas	2.000	X.X	500	Joaquim Esteve Genís	1.000
Joaquim Suñer Casadevall	1.000	Carme Massó Maresme	125	Banco Comercial Transatlántico	25.000
Joaquim Escrivà Català	2.000	Fortunat Moret i Lluïsa Obis	500	Salvador Madi Ribas	1.000
Manuel Serrano López	1.000	Salvador Geronés	500	Josep Miquel Vilanova	1.000
Jaume Bagué Nin	2.000	Àngel Sanjoan Serret	1.000	Jesus Gómez González	1.000
Martí Coll Gispert	2.000	Josep Frigola Bellapart	2.500	Lluís Bahí Regincós	200
Joan Bofill Colls	2.000	Josep Bonay	500	Pelai Rocas Arena	250
Frederic Suñer Casadevall	1.000	Lluís Maimí Bonet	5.000	Joaquima Vives Ribas	250
Josep Daunís Ferrer	5.000	Júlia Cateura Pous	1.000	Miquel Padrés	200
Francesc Gallart Ferrer	5.000	Lluís Gallart Ferrer	5.000	Miquel Paltré i Josefa Casellas	500
Empresa Cané-Plaja	10.000	Joan Bordas	2.000	Sebastià Lunati	1.000

NOM	DONATIU	NOM	DONATIU	NOM	DONATIU
Industrial Ampurdanesa	2.500	Joan Baca Reixach	3.000	Joaquim Frigola Rossell	1.000
Frederic Gich Solà	1.000	Manuel Pruneda Torras	2.000	Narcís Bassach Tutau	100
Tomàs Moret	5.000	Sebastià Regincós Massó	500	Joan Puig Corretjolas	100
Enric Suñer	1.000	Pere Carreras Capellà	300	Joaquim Juanmiquel	100
Joan Casellas Salleras	5.000	Josep Pagés Farró	100	Urbanització Son-Rich	6.000
Empar Guri	100	Joaquim Massot Saus	200	Club Nàutic Llafranc	100.000
Mercè Mascort Frigola	100	Francesc Ubeda	100	Carme i Paquita Saris	300
Emili Carreras Collell	3.000	Joan Capellà Corredor	2.000	Joan Pericot	3.000
Josep Rocas Carreras	2.000	Joan Sitjas Ferrer	1.000	Ferran Pérez Lavin	500
Hostalillo, S.A.	2.000	Blai Llavità Vergés	500	J. Moner	200
Antoni Aguirre Martín	500	Josep M. Janer Morera	500	J. Esteva	1.000
Banc Exterior d'Espanya	25.000	Angel Reches	100	Joan Heras	500
Empleats Sastreria Larios	60	Rosa Martí	100	Tapones y Especialidades del Corcho	2.000
Joan Madí Solà	500	Personal I.C. Bertrán	4.610,50	Cayetana Jordi	1.000
Joan Ripoll Costart	2.000	Josep Ferriol	100	Armand Heras	1.000
Ferran Evangelista	500	Joan Rocas	100	S. Coll Morató	200
Empleats Radio Liberty	5.162	Plató Pinós	100	J. Farrarons	500
Lluís Molinas i A. Sais	5.000	Joan Carreras	100	N. i M. Lloveras	1.000
Joan Fidalgo Ruiz	100	Grup Empleats Genís i Cia.	235	Lluís Quesada	100
Joan Colomer Comerma	1.000	Baldomer i Maria Ferrer Viñals	1.000	Júlia Avellí Mató	20
Josep Bonay Vidal	1.000	Lluís Carreras Capellà	500	Miquel Boera Girbau	500
Joan Mozo Cruilles	3.000	Josep Gou	5.000	Lluís Casademont Pons	2.000
Pere Costa Bosch	150	Personal Empresa G. Genover	901,10	Isabel i Núria Llach Capdevila	50.000
Joan Roig Ferrer	100	Enric Palé Estrada	100	Joan Serra Clos	100
Casa Reig	1.000	Daniel Morató Anglada	100	Aníbal Corredor Pagés	1.000
E. Janer	500	Joan Alsina Granés	100	Carmel Juscafresa Roqué	500
Rvnd. Frederic Tapiola	1.000	Josefina Anglada Jofra	100	Narcís de Carreras	5.000
Josep Feliu Casañas	500	Sebastià Pedrero Martínez	100	Banc Comercial Transatlàntic	25.000
Jaume Rotllant Cané	500	Juli Francesch Mundet	100	X.X.	300
Pere Mascort Pannón	1.000	Joaquim Casademont Ferrer	100	Felip Trull	150
Bonaventura Frigola Mulà	100	Pere Casademont Ferrer	100	Margarida Forgas	100
Lluís Bofill Arenas	2.000	Francesc Santanach Pujol	500	Robert Batlle	100
Emili Oller Carreras	500	Industrial Genís i Cia.	5.000	Joan Busquets	300
Salvador Carabús	1.000	Daniel Ventosa Zuniguer	1.000	Teodor Plaja	200
Esteve Tibau Amalrich	500	Joan Cristià Gruart	500	Maria Dalmau Cornet	200
Mercè Oliu Ribas	500	Jesus Faustí García	125	Domènec Donjó	250
Daniel Suriñach	200	Josep Martinell Bruguera	1.000	Rogeli Pibernat	500
Narcís Peya Servià	3.000	Josep M. Genís Arolas	30.000	Lluís Frigola Llenas	1.000
Josep Mairal Purcalla	500	Hotel Costa Brava de Palafrugell	3.000	Pere Mont Sitjà	100
Salvador Plaja Niell	200	Pere Soler Elías	100	Josep Alsius Granés	5.000
Blanca Anticó	500	Maria Ferrer Viñals	1.000	Francesc Torres Parals	200
Francesc Jonama	800	Manuel Carreras Vidal	1.000	Joan Serra Parals	100

NOM	DONATIU	NOM	DONATIU	NOM	DONATIU
Pere Martí Solé	500	Ramon Sureda Carreras	500	Ricard Capellà	1.000
Agustí Ragas Morató	2.000	Antonio Medina Marías	50	Joan Alsina Campllonch	100
Joan Biamés Zurita	1.000	Miquel Parals Reig	300	Lluís Pou	500
Victòria i Enric Blanch	1.000	Antoni Xicoira Deulofeu	1.000	G. Bonay i M.Josefa Durinx	100
Marcel·lí Ferrer Palet	275	Sebastià Xicoira Deulofeu	1.000	Josep Alsina Farrarons	100
Roger Deulofeu Bonnin	1.000	Margarida Poch Comas	100	Caixa Pensions per a la Vellesa i Estalvis	5.000
Rafel Regualta Bañeras	100	Sebastià Figueras Túrias	500	Sebastià Salabert Olió	5.000
Miquel Parayre (Ap. Port Pelegrí)	100.000	Plàcid Colomer Arbusí	500	Narcís Bassach Tubau	1.500
Empresa Capellà (Torroella de M.)	10.000	Joan Guitart Ferran	1.000	Joaquim Miquel Portés	2.000
Rogeli Montaner	100	Joan Serra Coll	200	Tallers Vitu	1.000
Lluís Prats Ferrer	1.000	Josep Puig	100	Joan Sabrià Aynié	2.000
Francesc Sagrera S.L.	10.000	Demetri Fernández Rodríguez	50	Joan Torrellas Vila	500
Ernest Ferrer Smith	100	Pere Riera Hugas	300	Josep Naya Deulofeu	1.000
Francesc Felip i P. Juanola	2.000	C.S.	100	Josep Roche	25
Josep Deulofeu	1.000	Pere Savalls Bosch	200	Joan Segura	100
Lluís Frigolé Peya	500	Productors Manufacturas Armstrong S.A	6.312	Guillem Isern	25
Francisco Martínez Varona	200	Ricard Brunet Reynal	500	Lluís Vergonyós	50
Jaume Massagué Rostey	100	Alexandre Clara Juhe	500	Francesc Albarrán	14
Joaquim Galiana	100	Josep Pujol (Olot)	100	Francesc López	25
Xavier Domínguez Rosa	50	Xavier Blanco Ajenjo	200	Salvador Sabater	25
Josep Rius Carbó	200	D.E.C.	200	X.X.	1.000
Guillem Frigola	500	Bernat Caussà	500		
Josep Ferrer Lloberas	500	Lluïsa Gich i F. Martí	2.000	TOTAL	1.914.139,60

Procedència de les il·lustracions

Barceló, Carme	Esteba, Carme	Mir, Margarita	Úbeda, Lluís
56	51	18	2
58	62	52	3
59		53	48
60	Fonallerras, Martí	55	49
64	137	57	79
66		61	85
69	Llopis, Empar	65	88
72	127	68	90
75		73	91
87	Llos, Pere	74	92
98	50	84	93
99			94
101	Llovera, Montserrat	Pagès, Martí	96
124	42	105	153
128	54		156
138	77	Pagès, Xavier	158
139	82	132	165
157	104	140	167
162	108		
163	111	Palmada, Isidre	Ungé, Jaume
175	126	135	110
	136		
Barranco, Dolors	155	Piferrer, Josep	Vilaseca, Xavier
133	164	125	107
	166		
Bruguera, Enric	169	Revista de Palafrugell, 1a època	Arxiu Crònica d'un any
1	172	32	76
100	173	120	113
130	174		114
154		Ridao, Olga	115
	Mató, Joan	161	116
Bruguera, Maria	103		117
78	134	Salabert, Esteve	118
	168	119	143
Cama, Claudia			144
142			
	Mayola, Teresa	Trabal, Àlex	145
Casadellà, Jordi	63	152	146
122	70	176	147

148	28	86	26
149	29	89	95
150	34	97	109
177	35	102	
178	36	112	Família Bou
179	40	129	33
180	45	151	
	71	159	
Arxiu municipal	106	160	Família Martí
6		171	4
10			5
11	Arxiu Punt	Biblioteca municipal	7
12	121	44	8
13	170		9
14		Biblioteca de l'Institut	15
16	Arxiu de l'Institut	67	25
17	41	123	30
19	46	131	31
20	47		37
22	80	Família Alsius	38
23	81	21	39
27	83	24	43

Procedència de les il·lustracions de l'àlbum

Arxiu Institut	23	3	28
6	Corredor, Marisa	9	29
7	1	11	
20	5	12	Sánchez, Sònia
24		13	8
30		15	
	Fabra, Laura	16	Úbeda, Lluís
Barceló, Carme	10	17	14
4		21	19
Cama, Claudia	Llovera, Montserrat	22	25
18	2	27	26

Agraïments

Agraïm la col·laboració absolutament necessària per la realització d'aquesta crònica de les següents persones.

El primer capítol no seria el que és sense la informació, perfectament ordenada per Àngela Martí, facilitada per la família de Frederic Martí, i els matisos de la Sra. Maria Juriol.

Per a la resta, la memòria omnipresent de l'alma mater del centre, la Margarita Mir; els records dels Srs. Bagué, Torras i Pujol Hospital; les dades vitalistes de tots aquells ex-alumnes que ens han fet arribar algunes de les anècdotes que van viure; l'esforç memorialista dels Srs. Enric Solés, Joan Saurí, Francisco Berta i Frederic Suñer.

També ens han matisat moments d'aquests 25 anys les Sres. Carme Barceló i Mercè Ribot i els Srs. Joan Mató i Jaume Ungé, sense oblidar els ànims, interès i xerrades amb d'altres components del claustre. En Josep Pujol Senovilla va ajudar-nos a endegar el projecte. La Conxa Saurí ha estat font d'amabilitat i d'informació competent.

Evidentment, si aquesta crònica és una realitat es deu a l'esforç de coordinació i de recerca de mitjans econòmics duts a terme per la Comissió del XXVè Aniversari –integrada per professors, A.P.A., alumnes, ex-alumnes i personal no docent–.

Gràcies també a la Laura Fabra, per la revisió final. I també al Sr. Salomó Marquès. I tres noms: la Montse Llovera, l'Àlex Trabal i l'Ernesto Bribián, que han treballat en tres camps tant o més importants que el mateix text.

A tots ells, sincerament, gràcies.

